

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๔

สัมภาษณ์เกษียณอายุ
การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ



เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติข้าราชการ

วารสารข้าราชการ

วารสาร รายเดือน เพื่อ ความก้าวหน้า และรอบรู้

ปีที่ ๒๖

ฉบับที่ ๘

กันยายน ๒๕๒๔

ห้องสมุด
สำนักงาน ก.พ.

ผู้จัดทำ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีก เล่มละ ๘ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๘๐ บาท รวมค่าส่ง กรุณาขอรับและส่งเงินในนาม ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ก.พ. ๓ โทร. ๒๕๑๕๕๕๔ หรือ ๒๕๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๔ โดยส่งชำระเงินที่ ป.ท. สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี

ต้องการถามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลังหรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นโปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

เจ้าของ และฝ่ายจัดการ สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
— ผู้จัดการสวัสดิการ นายสมพงษ์ ศรีวิมล
— ผู้ช่วยผู้จัดการ นายสมศักดิ์ สุภะรัฐเดชะ
ประชาสัมพันธ์ นายจิ๋วพงษ์ สีวชะวีโรจน์
นายอดุล จันทระศักดิ์

ที่ปรึกษา	นายประวีณ	ณ นคร
	นายโสรัจ	สุจิตกุล
	นายสำราญ	ถาวรวิเศษ
	พันตรี อรรถ	วิชัยกุล

บรรณาธิการ	นายอดุล	บุญประกอบ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายปรีชา	วิชัยศิษย์
	นายสีมา	สีมานันท์

กองบรรณาธิการ	นายวิศิษฐ์	จิตต์แจ้ง
	นายปฐม	สมบูรณสิน
	น.ส. ประภาภรณ์	ภูวเจณสถิตย์
	น.ส. บุพิน	ชาติวีร
	นางเมทินี	พงษ์เวช
	นายขรรค์	คำบรรลือ

ฝ่ายศิลป์	นายสุศักดิ์	ศรีพิชัย
-----------	-------------	----------

สถานที่พิมพ์	ไทยพิมพ์—อักษรสารการพิมพ์	
	โทร. ๒๒๓๒๓๒๐	กรุงเทพฯ ฯ
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	นางมาลี	ปรีกัมส์

สารบัญ

	หน้า
บรรณาธิการแถลง	๓
การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ	๔
วันข้าราชการพลเรือน	๑๘
สัมภาษณ์ที่ศณะ	๓๐
แนะนำบุคคลที่น่าสนใจ	๓๖
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๔๕
กฎหมายและระเบียบใหม่	๔๗
การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ	๕๘
กรรมของข้าราชการ	๖๐
ไตรสิกขา	๖๓
ตัวอย่างข้อสอบทุนรัฐบาล	๗๕

1 เมษายน วันข้าราชการพลเรือน

ข้าราชการคือบุคคลที่ทำงานให้ประชาชนชื่นใจ

บัญชาการตำรวจ

บรรณาธิการแถลง

ละครฉากสุดท้ายกำลังจะปิดม่านลง บรรดาข้าราชการผู้ได้รับใช้ประเทศชาติมาด้วยความเหนื่อยยากจนครบขีดชั้นอายุ กำลังจะอำลาจากไปพร้อมกับการสิ้นสุดของเดือนกันยายน ขอให้ท่านผู้เสียสละมีชีวิตในบั้นปลายด้วยความผาสุกสมกับความลำบากตรากตรำที่ผ่านมา ส่วนการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของเพื่อนร่วมชาติ การพัฒนาประเทศเพื่อความร่วมมือเย็นของประชาชน ภารกิจข้าราชการปัจจุบันก็รับสืบทอดต่อเนื่องกันไป

ก่อนละครเรื่องใหม่ จะเปิดฉากการแสดงในเดือนตุลาคม ขอเกริ่นไว้ก่อนว่า วารสารข้าราชการฉบับตุลาคม จะเสนอท่านด้วยสาระที่เข้มข้นกว่าเดิม พร้อมด้วยของแถมวารสารข้าราชการฉบับพิเศษอีกหนึ่งฉบับ ส่วนราคาค่างวดคงเดิม

พบกันใหม่ในเดือนตุลาคม ครับ

การป้องกันและ ปราบปรามการ ทุจริต และ ประพฤตินิชอบ ในวงราชการ

โดย

พันตรี ดร. อุตม์ โกมลปานิก

“การทุจริตและประพฤตินิชอบในวงราชการ” หมายถึงพฤติกรรมของข้าราชการในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งไม่เป็นไปตามแบบวินัยข้าราชการ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการ เช่น การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ การละทิ้งหน้าที่ราชการ และการไม่อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ เป็นต้น

ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลทุกคณะได้กำหนดแผนการ ป้องกัน และ ปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิชอบไว้ในนโยบายการบริหารราชการ และถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องดำเนินการรีบด่วน คณะรัฐบาลปัจจุบันก็ได้ยืนยันว่า

รัฐบาลนี้ มีเจตนา แน่วแน่ ที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ อย่างจริงจังและเด็ดขาด

จึงมีปัญหาค่าที่จะต้องพิจารณาว่า การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิชอบในวงราชการตามนโยบายของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลหรือไม่

การดำเนินการทางวินัย

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการทางวินัยตามที่กระทรวง ทบวง กรม ที่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รายงานการส่งลงโทษข้าราชการพลเรือนซึ่งกระทำผิดวินัยมายัง ก.พ. จะปรากฏสถิติดังนี้

ตารางที่ ๑

จำนวนข้าราชการพลเรือนซึ่งกระทำผิดวินัย
ที่ถูกสั่งลงโทษแยกตามประเภทความผิด

ห้องสมุด
สำนักงาน ก.พ.

ประเภทความผิด	พ.ศ. ๒๕๒๑		พ.ศ. ๒๕๒๒		พ.ศ. ๒๕๒๓	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ (ม. ๖๗, ๗๐)	๑๒๑	๑๑.๓๔	๑๖๕	๑๒.๑๑	๑๑๗	๙.๐๘
บกพร่องต่อหน้าที่ (ม. ๖๘, ๖๙, ๗๖)	๓๔๗	๓๒.๕๒	๕๕๘	๔๐.๙๗	๔๘๓	๓๗.๔๗
การปกครองบังคับบัญชา (ม. ๗๑, ๗๒, ๗๓)	๕๖	๕.๒๕	๖๗	๕.๙๒	๙๓	๗.๒๑
ฝ่าฝืนระเบียบ (ม. ๗๔)	๕๖	๕.๒๕	๑๘๔	๑๓.๕๑	๑๖๙	๑๓.๑๑
ไม่อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ (ม. ๗๕)	๒๔๗	๒๓.๑๕	๑๗๘	๑๓.๐๗	๑๙๔	๑๕.๐๕
การติดต่อกับประชาชน (ม. ๗๗)	๑๓	๑.๒๒	๕	๐.๓๗	๑๖	๑.๒๔
ประพฤติก่อให้เกิดชื่อเสียง (ม. ๗๘, ๗๙, ๘๑)	๑๙๙	๑๘.๖๕	๑๖๗	๑๒.๒๖	๑๙๐	๑๔.๗๔
ป่วย หย่อนความสามารถ มีมลทินมัวหมอง (ม. ๙๖, ๙๗, ๙๘ ซึ่งถือว่าไม่ใช่การสั่งลงโทษ)	๒๘	๒.๖๒	๓๘	๒.๗๙	๒๗	๒.๐๙
รวม	๑,๐๖๗	๑๐๐	๑,๓๖๒	๑๐๐	๑,๒๘๙	๑๐๐

จากสถิติข้างบนแสดงว่า ความผิดประเภทบกพร่องต่อหน้าที่มีจำนวนมากที่สุด ความผิดประเภทไม่อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการเป็นอันดับสอง ความผิดประเภทประพฤติก่อให้เกิดชื่อเสียงเป็นอันดับสาม และความผิดประเภทไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่เป็นอันดับสี่

ตารางที่ ๒
กรณีความผิดวินัยร้ายแรงที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ตามมาตรา ๘๖

รายการ	พ.ศ. ๒๕๒๑		พ.ศ. ๒๕๒๒		พ.ศ. ๒๕๒๓	
	๕๖๕		๖๒๕		๖๙๒	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาคทัณฑ์	๖๖	๑๑.๖๘	๕๖	๘.๙๖	๓๖	๕.๒๐
ตัดเงินเดือน	๑๑๐	๑๙.๔๗	๑๔๖	๒๓.๓๖	๗๒	๑๐.๔๑
ลดขั้นเงินเดือน	๕๔	๙.๕๖	๗๑	๑๑.๓๖	๓๕	๕.๐๖
ให้ออก	๖๑	๑๐.๘๐	๔๔	๗.๐๔	๒๒	๓.๑๘
ปลดออก	๓๕	๖.๑๙	๒๖	๔.๑๖	๑๖	๒.๓๑
ไล่ออก	๔๓	๗.๖๑	๔๙	๗.๘๔	๓๕	๕.๐๖
ไม่มีความผิด	๑๒๙	๒๒.๘๗	๑๒๕	๒๐.๐๐	๖๗	๙.๖๘
ยังไม่ได้รายงานผลการสอบสวนไปยัง ก.พ.	๖๗	๑๑.๘๖	๑๐๘	๑๗.๒๘	๔๐๙	๕๙.๑๐

สำหรับกรณีความผิดวินัยร้ายแรงที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นดำเนินการทางวินัยปรากฏสถิติตามตารางข้างบนนี้ว่ามีกรณีที่สอบสวนแล้วไม่มีการสั่งลงโทษ ปี ๒๕๒๑ ร้อยละ ๒๒.๘๓ และปี ๒๕๒๒ ร้อยละ ๒๐ ส่วนปี ๒๕๒๓ มีเพียงร้อยละ ๙.๖๘ ซึ่งอาจคิดว่า การดำเนินการทางวินัยมีการสั่งลงโทษมากขึ้น แต่ความจริงแล้วยังมีกรณีการสอบสวนที่ยังไม่ได้รายงานผลไปยัง ก.พ. อยู่ อีกจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะปี ๒๕๒๓ มีถึงร้อยละ ๕๙.๑๐ ในจำนวนนี้อาจมีกรณีการดำเนินการทางวินัยที่ไม่มีความผิดรวมอยู่ด้วยอีกเป็นจำนวนไม่น้อย

ตารางที่ ๓
จำนวนข้าราชการที่ถูกส่งลงโทษตามมาตรา ๖๗
แยกตามกรมเจ้าสังกัด ปี ๒๕๒๓

กระทรวง	กรม	ข้าราชการทั้งหมด	ข้าราชการที่ถูกลงโทษ	ร้อยละ
มหาดไทย	กรมการปกครอง	๑๑,๘๙๘	๓๘	๐.๓๑
	กรมที่ดิน	๗,๓๐๔	๙	๐.๑๒
	กรมราชทัณฑ์	๖,๔๕๘	๗	๐.๑๐
	กรมประชาสงเคราะห์	๒,๔๓๑	๗	๐.๒๙
	กรมพัฒนาชุมชน	๕,๐๔๙	๔	๐.๐๘
	กรมโยธาธิการ	๑,๕๗๗	๓	๐.๑๙
	กรมแรงงาน	๑,๐๗๖	๑	๐.๐๙
	กรมอัยการ	๖๒๖	๑	๐.๑๖
สาธารณสุข	สำนักงานปลัดกระทรวง	๒๙,๖๓๑	๑๒	๐.๐๔
	กรมควบคุมโรคติดต่อ	๓,๕๙๐	๙	๐.๒๕
การคลัง	กรมสรรพสามิต	๓,๐๑๕	๓	๐.๑๐
	กรมสรรพากร	๖,๖๙๒	๒	๐.๓๐
	กรมศุลกากร	๓,๕๓๗	๒	๐.๐๖
	กรมส่งเสริมการเกษตร	๕,๙๓๒	๓	๐.๐๕
เกษตรและสหกรณ์	กรมชลประทาน	๔,๓๖๘	๓	๐.๐๗
	กรมประมง	๑,๕๗๕	๑	๐.๐๖
	กรมป่าไม้	๔,๗๘๙	๑	๐.๒๐
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	๓,๑๕๘	๑	๐.๐๓
คมนาคม	กรมทางหลวง	๔,๗๖๔	๑	๐.๐๒
ศึกษาธิการ	สำนักงานปลัดกระทรวง	๑,๕๘๘	๒	๐.๑๓
ยุติธรรม	สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	๘๖	๑	๑.๑๖
พาณิชย์	สำนักงานปลัดกระทรวง	๔๕๕	๓	๐.๖๖
	กรมการค้าภายใน	๔๙๓	๒	๐.๔๑
สำนักนายกรัฐมนตรี	กรมประชาสัมพันธ์	๑,๓๘๗	๑	๐.๐๗

ตามตารางสถิติข้างต้นนี้แสดงว่า กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งลงโทษในความผิดต่อหน้าที่ราชการถึงออกจากราชการ จำนวน ๓๘ ราย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นอันดับรองจำนวน ๑๒ ราย และกรมควบคุมโรคติดต่อเป็นอันดับที่สาม จำนวน ๙ ราย แต่เมื่อพิจารณาคำนวนเป็นร้อยละของจำนวนข้าราชการทั้งหมดในกรมต่าง ๆ แล้ว จะเห็นว่าสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม ได้สั่งลงโทษข้าราชการถึงออกจากราชการ ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ ของข้าราชการในสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ซึ่งเป็นอันดับหนึ่ง ที่เป็นเช่นนั้นเพราะในสำนักงานดังกล่าวมีข้าราชการจำนวนน้อย ทำให้ดูเหมือนจะมีการลงโทษในความผิดดังกล่าวถึงออกจากราชการจำนวนมาก ซึ่งต่างกับกรมการปกครองและสำนักงาน ปลัดกระทรวง สาธารณ สุข ที่มีข้าราชการจำนวนมาก และทั้งสองส่วนราชการได้สั่งลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการไปจำนวน ๓๘ ราย และจำนวน ๑๒ รายตามลำดับ หากคำนวณเป็นร้อยละเปรียบเทียบกับส่วนราชการอื่นแล้วก็ดูเหมือนในส่วน ราชการทั้งสองจะมีการสั่งลงโทษถึงออกจากราชการน้อยมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงการที่กรมการปกครองได้สั่งลงโทษข้าราชการ ปี ๒๕๒๓ ถึง ๓๘ ราย ย่อมแสดงว่ากรมการปกครองได้ดำเนินการ อย่างเฉียบขาด ในกรณีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งก็นับว่าได้

พยายามที่จะดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลให้ได้ผลอย่างจริงจัง และนั่นก็เป็นเพียงการแก้ไข ปัญหาที่ปลายเหตุ หากกรมการปกครองจะได้ทวนกลับไปพิจารณาถึงมูลเหตุที่ทำให้กรณี การทุจริตต่อหน้าที่ราชการเกิดขึ้นและหาวิธีการแก้ไขและขจัดสาเหตุนั้นเสียแต่เบื้องต้น แล้วก็จะทำให้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในปัญหานี้สัมฤทธิ์ผลดียิ่งขึ้น

กลไกทางปฏิบัติ

ในปัจจุบัน การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ รัฐบาลมีกลไกในการปฏิบัติอยู่หลายประการ ได้แก่ ระบบราชการ กฎหมาย บัตรสนเท่ห์ หนังสือพิมพ์ และสภาผู้แทนราษฎร

๑. ระบบราชการ

ระบบราชการในปัจจุบัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับข้าราชการ ได้มีคณะกรรมการของข้าราชการนั้น ๆ หรือที่เรียกว่า คณะกรรมการกลางการบริหารงานบุคคล ดูแลดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ ขณะนี้มีคณะกรรมการข้าราชการรวมทั้งสิ้น ๒๑ คณะ คือ

(๑) คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรี มอบหมาย เป็น ประธาน รับผิดชอบ

เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ ข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์ และข้าราชการพลเรือนต่างประเทศพิเศษ

(๒) คณะกรรมการข้าราชการทหาร (กขท.) มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการทหาร ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งได้แก่ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร ข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

(๓) คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการตำรวจ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งได้แก่พลตำรวจ นายตำรวจชั้นประทวน และนายตำรวจสัญญาบัตร ที่มีตำแหน่ง ตั้งแต่ ลูกแถวจนถึงอธิบดี รวมทั้งข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

(๔) คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) มีประธานศาลฎีกาเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการตุลาการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ สำหรับข้าราชการตุลาการ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของ ก.พ.

(๕) คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการอัยการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ สำหรับข้าราชการตุลาการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของ ก.พ.

(๖) คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) มีประธานรัฐสภาเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับฝ่ายข้าราชการรัฐสภาสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘

(๗) คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ และกฎทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗

(๘) คณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘

(๙) คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับ

ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ตามพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.
๒๕๑๖

(๑๐) คณะกรรมการพนักงานเทศบาล
(ก.ท.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็น
ประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับพนักงานเทศบาลสามัญ
ตามพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ.
๒๕๑๙

(๑๑) คณะกรรมการพนักงานสุขาภิบาล
(ก.ส.) มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน รั
บผิดชอบเกี่ยวกับพนักงานสุขาภิบาล ตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบพนักงานสุขาภิบาล
พ.ศ. ๒๕๒๐

(๑๒) คณะกรรมการข้าราชการครู(ก.ค.)
มีรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษา-
ธิการมอบหมายเป็นประธาน รับผิดชอบเกี่ยวกับ
ข้าราชการครูทั้งหมด ตามพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ดูแลรั
บผิดชอบในการควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการ และ
พนักงานประเภทต่างๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับ ก.พ. มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะ
ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการพลเรือนใน
พระองค์ ข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์ และ
ข้าราชการประจำต่างประเทศพิเศษ ตามพระราช

บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๙ เ
ทำ
นั้น

ปัจจุบัน ก.พ. ได้ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรม
ของข้าราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๘ (๔) คือการ
ควบคุมดูแล ตรวจสอบและแนะนำให้กระทรวง
ทบวงกรมปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา
๘ (๕) คือการรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
สั่งการ ในกรณีที่ปรากฏว่ากระทรวงทบวงกรมไม่
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติการโดยไม่
เหมาะสม

ข้อบกพร่องในทางปฏิบัติในเรื่องนี้ก็คงมีอยู่
ก.พ. จะใช้วิธีการนี้ได้ก็ต่อเมื่อกระทรวงทบวงกรม
รายงานมา หากไม่มีกรายงาน ก.พ. ก็ไม่มีทางที่
จะทราบได้

๒. กฎหมาย

กฎหมายที่นำมาใช้กับการดำเนินการ ทาง
วินัยเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้ คือ

— พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.
๒๕๑๘ มาตรา ๑๙

— พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพล-
เรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ หมวด ๔

— กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ว่า
ด้วยการสอบสวน

— กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ว่า
ด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

— ประมวลกฎหมายอาญา

— มติคณะรัฐมนตรี

มีผู้สนใจในเรื่องการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการบางท่าน
ได้ให้ข้อสังเกตว่า กลไกทางกฎหมายดังกล่าวนี้มีข้อ
บกพร่องในทางปฏิบัติ เนื่องจากในข้อเท็จจริง
เจ้าสังกัดมักจะช่วยเหลือผู้กระทำผิดไม่ให้อำนาจรับโทษ
หรือมีผิดแต่สถานเบา ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่มี
ประสิทธิภาพ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๘๒ กำหนด
ขึ้น มาแล้ว ก็ไม่เคยได้ใช้เลย นับแต่ บัญญัติ ขึ้น มา
นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่อาจเอาผิดได้
เพราะไม่มี พยานยืนยันการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา
ฉะนั้น ควรจะต้องแก้ไขจุดบกพร่องของกฎหมายดัง
กล่าวทั้งหมดโดยรีบด่วน

เมื่อ พิจารณา สาระ สำคัญ ของ กลไก ทาง
กฎหมาย ประกอบกับข้อสังเกตดังกล่าว โดยละเอียด
แล้ว อาจวินิจฉัยได้ดังนี้

สำหรับ พระราชบัญญัติ ป้องกัน และ ปราบ
ปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หาก
จะมองเพียงผิวเผิน ดูเหมือนจะมีข้อบกพร่องในทาง
ปฏิบัติอยู่ เพราะการที่มาตรา ๑๙ แห่งพระราช
บัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ประธานกรรมการ ส่งเรื่อง

ที่ได้ สอบสวน แล้วเห็นว่า มีมูล ความผิด ให้ ผู้บังคับ
บัญชา ของ ข้าราชการ ผู้ถูกกล่าวหา ดำเนินการ สอบ
สวนทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา อาจเป็นช่องทางให้มี
การช่วยเหลือ มิให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องรับโทษ หรือ
ได้รับโทษเพียงสถานเบาได้ แต่ถ้าจะพิจารณาให้
ลึกซึ้งถึงหลักการบริหารราชการแล้ว พระราช
บัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ที่จะให้เป็นไปตามหลักของการ
บังคับบัญชา และการรักษาวินัยข้าราชการที่ดี
เพราะผู้บังคับบัญชาย่อมรู้ถึงความ ประพฤติ ของ ข้าราชการ และปัญหาทางปฏิบัติในส่วนราชการที่ตน
บังคับบัญชาอยู่ดีกว่าผู้อื่น อีกประการหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้มีการ ก้าวล้ำเข้าไปใน สายการบังคับบัญชา
ของแต่ละหน่วยงานราชการ อันเป็นผลดีต่อการ
บำรุงขวัญเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการรักษาวินัยทางเสริมสร้าง

หากจะมองถึงปัญหาที่ว่า อาจเป็นช่องทาง
ให้ผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือมิให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องรับ
โทษ หรือได้รับโทษเพียงสถานเบาแล้วในทาง
ปฏิบัติ การดำเนินการทางวินัยกรณีการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบในวงราชการ ยังมี ก.พ. ซึ่งเป็น
องค์กรกลางการบริหารงาน บุคคลมีหน้าที่ตรวจสอบ
การดำเนินการทางวินัยของส่วนราชการอยู่ หาก
ผู้บังคับบัญชาดำเนินการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม
ก.พ. ก็มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องรายงาน ฯ พณ ฯ
นายกรัฐมนตรี ขอให้สั่งการให้ผู้บังคับบัญชาดำเนิน
การเสียให้ถูกต้องได้

ฉะนั้น โดยบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบปฏิบัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์เป็นที่สอดคล้อง ต้องกันทำให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้ หากมีกรณีบกพร่องเกิดขึ้นมักจะอยู่ที่ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐมากกว่า

ในส่วนที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ หากพิจารณาบทบัญญัติหมวด ๔ ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยแล้ว จะเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดแบบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประพฤติ ใน ขณะ ที่ ปฏิบัติ หน้าที่ราชการ หากฝ่าฝืนไม่ประพฤติตามแบบก็ถือว่าเป็นความผิด บทบัญญัติทั้งหลายในหมวดนี้มีลักษณะในทางปราบปรามทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณาเห็นว่า การเสริมสร้างให้ข้าราชการ ประพฤติตามวินัยเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติข้อความเกี่ยวกับการรักษาวินัยในทางเสริมสร้างไว้อีก

อย่างไรก็ดี ผู้ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ก็ยังห่วงถึงวิธีการรักษาวินัยในทางเสริมสร้างอยู่ จึงได้บัญญัติหน้าที่ในการรักษาวินัยของผู้บังคับบัญชาอย่างกว้าง ๆ ไว้ในมาตรา ๘๒ ซึ่งเป็นข้อกำหนดหน้าที่ ประการสำคัญประการหนึ่งให้ผู้บังคับบัญชาได้คำนึงถึงความ รับผิดชอบ ของตนเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการ

วินัยบทนี้ได้มีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกฉบับ เริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นต้นมา เมื่อพิจารณาบทวินัยมาตรานี้แล้ว จะเห็นว่ามีลักษณะในทางส่งเสริมให้ประพฤติตามวินัยโดยสมัครใจ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาหาทางขจัดมูลเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำผิดขึ้น และป้องกันเสียแต่เบื้องต้น หากมีความจำเป็นจึงจะใช้วิธีปราบปรามลงโทษควบคู่กันไป

ถ้าจะพิจารณาในแง่ ของความ สมบูรณ์ ของบทวินัยมาตรา ๘๒ จะเห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่สมบูรณ์เหมาะสมเพราะเป็นการกำหนดแบบของการรักษาวินัยในทางเสริมสร้าง

ผู้สนใจในปัญหาให้ข้อสังเกตว่า บทบัญญัติมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ไม่เคยได้นำมาใช้เลยนับแต่บัญญัติขึ้นมา ความเข้าใจเช่นนี้ยังคงคลาดเคลื่อนอยู่ความจริง ก.พ. ได้นำเอาบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมาใช้วินิจฉัยสั่งลงโทษผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว หลายราย ทั้งกรณีที่สั่งลงโทษตามมาตรา ๘๒ โดยเฉพาะในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งละเลย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในส่วนของวินัย และกรณีที่สั่งลงโทษประกอบกับมาตรา ๖๗ (ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ) มาตรา ๖๘ (ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ฯลฯ) และมาตรา ๗๔ (ไม่ถือและปฏิบัติ

ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ) แต่เป็นส่วนน้อย และเป็นผู้บังคับบัญชาระดับต่ำ ๆ เท่านั้น ส่วน ผู้บังคับบัญชา ระดับ สูง ตำแหน่ง ผู้ว่า ราชการ จังหวัด อธิบดีและปลัดกระทรวง ยังไม่ปรากฏว่า เคยถูกลงโทษเพราะการกระทำผิดตามมาตรฐานเลย

หากได้พิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๘๒ แล้ว เจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับผิดชอบลดหลั่นกันไปในทางส่งเสริม และดูแลอย่างจริงจังให้ข้าราชการประพฤติตามวินัยโดยสมัครใจมากกว่าที่จะดำเนินการลงโทษเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแต่ประการเดียว เมื่อข้าราชการทุกคน ประพฤติตนตามวินัยไม่มีข้อบกพร่องแล้ว การลงโทษก็หมดความจำเป็น ฉะนั้น จุดบกพร่องจึงไม่ได้อยู่ที่ความไม่ สมบูรณ์ ของ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่อยู่ที่ความ สำคัญ ของผู้บังคับบัญชาคือเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

สำหรับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖ ก็มีข้อกำหนดที่ระบุหลักเกณฑ์ และวิธีการ สอบสวน พิจารณาที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่เหมาะสม ทำให้ได้ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่ก่อให้เกิดความยุติธรรม แต่ในทางปฏิบัติข้อกำหนดต่าง ๆ มักจะถูกละเลยไม่เอาใจใส่ เช่น การสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา ก่อนการรวบรวมพยานหลักฐาน ไม่รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูก กล่าวหา ทราบ และสอบสวน ในข้อกล่าวหาอื่น นอกจากที่ระบุไว้ใน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยไม่รายงาน

ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทราบ เพื่อทำเป็นคำสั่งเพิ่มเติมเป็นต้น พฤติกรรมเช่นนี้ผู้ถูกกล่าวหา มักจะยกเป็น ข้อต่อสู้ ใน ปัญหากฎหมายในชั้นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษเสมอ

เมื่อได้ พิศุทธ กฏ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ แล้ว ก็เห็นว่า มีข้อกำหนดที่เหมาะสมตามหลักของสายการบังคับบัญชา และหลักของความยุติธรรม หากผู้ถูกกล่าวหาเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการวินิจฉัยของผู้บังคับบัญชา หรือของ ก.พ. ผู้พิจารณาการอุทธรณ์ก็อาจนำกรณีไปฟ้องยังศาลปกครองได้

ส่วนที่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้มีบทบัญญัติทั้งที่จะปรับเป็นโทษแก่ตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทางส่งเสริม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบ บทบัญญัติ ของประมวลกฎหมายอาญา ไม่มี ข้อบกพร่องอันใด

สำหรับมติ ของ คณะ รัฐมนตรี เกี่ยวกับกรณี การป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ราชการซึ่งกำหนดแนวทาง การพิจารณา สั่งลงโทษ แก่ผู้กระทำผิดในกรณีดังกล่าวไว้ และมีมาตรฐานโทษขั้นต่ำเพียงปลดออกจากราชการ จะสั่งลงโทษเบา กว่านั้นไม่ได้ ก็นับว่าเหมาะสมกับความร้ายแรงแห่งกรณีแล้ว ไม่มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอีก

โดยสรุปในด้านกฎหมาย มีบทบัญญัติที่สอดคล้องและรับประกันที่อยู่ คือให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นผู้ คอยดูแล ให้มีการ ดำเนินการ ทั้งทางวินัยและทางอาญา และ ก.พ. เป็นผู้คอยตรวจสอบการ

ดำเนินการของส่วนราชการ ตลอดจนการให้ความ
เป็นธรรมแก่ข้าราชการทั่วหน้ากัน

๓. บัตรสนเท่ห์

หน่วยงานของรัฐ อาจสนใจบัตรสนเท่ห์บ้าง
ฉบับที่ร้องเรียนถึงพฤติกรรม ของข้าราชการบางคน
ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยระบุถึงพยานหลักฐาน
และพฤติกรรมเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป

๔. หนังสือพิมพ์

การเสนอข่าวและบทความของหนังสือพิมพ์
เกี่ยวกับการ บริหารงาน ราชการ และความประพฤติ
ของข้าราชการเป็น ข้อมูลอันหนึ่งที่ทำให้หน่วยงาน
ของรัฐสนใจ และนำไปพิจารณาแก้ไขความบก
พร่อง

๕. สภาผู้แทนราษฎร

สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สามารถตั้งกระทู้
ถามรัฐบาลในรัฐสภาเกี่ยวกับการ บริหารงาน ของ
กระทรวงทบวงกรมและพฤติกรรม ของข้าราชการได้
ในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ซึ่งรัฐบาลก็ต้อง
รับฟัง และพิจารณาหาทางแก้ไข

อุปสรรคและข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ

สาเหตุที่ทำให้การดำเนินการ ตามนโยบาย
ของ รัฐบาลในเรื่องการ บังคับ และปราบปรามการ
ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไม่สัมฤทธิ์ผล
นั้น พอจะสรุปได้ดังนี้

๑. การขาดผู้รับผิดชอบดูแลให้การดำเนิน-
การเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลอย่างได้ผลดี

๒. การ ขาดมาตรฐาน ในการ ดำเนินการ
ทางวินัยเพราะปัจจุบันมีคณะกรรมการ ซึ่งรับผิดชอบ
งานวินัยของข้าราชการและพนักงานมากมาย

๓. การดำเนินการทางวินัยมีวิธีดำเนินการ
ซับซ้อน และมีขั้นตอน มากทำให้ยุ่งยากแก่การ
ปฏิบัติ และเป็นเหตุให้ เจ้าหน้าที่ ซึ่งรับผิดชอบงาน
วินัยดำเนินการล่าช้าได้

(๔) การขาดการเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา
แต่ละระดับชั้นในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นมูลเหตุ
ให้เกิดการกระทำผิดวินัยร้ายแรงได้

(๕) การขาดมาตรการ จูงใจให้ข้าราชการ
และพนักงานประพฤติตนตามวินัยโดยสมัครใจ

(๖) การ ขาดการพัฒนา ข้าราชการ และ
พนักงานให้ สำนึกถึงคุณค่า และ สภาพ ของการเป็น
ข้าราชการและพนักงาน

(๗) การขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี

ข้อเสนอแนะการแก้ไขอุปสรรคและข้อขัดข้อง

มีผู้ซึ่งสนใจ เรื่องนี้ได้เสนอแนะการแก้ไข
อุปสรรคและข้อขัดข้องในทางปฏิบัติรวมสองวิธี คือ

ก. ให้กระจายหน้าที่ การ สอดส่องเกี่ยวกับ
เรื่องทุจริต และ ประพฤติมิชอบ ใน วงราชการ ไปให้
ประชาชน ใน ท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม ร่วมดูแล พฤติกรรม
ของข้าราชการ โดยการตั้งเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด

ขึ้นจากประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ และให้มีผู้รับผิดชอบงาน จากส่วนกลางสังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติและประเมินข้อมูลที่ได้ ถ้าเห็นว่ามิมีมูลก็ให้ดำเนินการเบื้องต้นเพื่อขจัดปัญหาเกี่ยวกับตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น และส่งให้สำนักงาน ป.ป.ป. ดำเนินการสอบสวนโดยเร่งด่วนต่อไป คณะเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดนั้นจะมีหน้าที่ระดับรับฟังพฤติการณ์ทุจริตและประพฤตินิชอบของข้าราชการในจังหวัด และทำการสอบสวนเบื้องต้น

วิธีการดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลดี คือ

(๑) เพื่อให้ข้าราชการในท้องถิ่นได้มีความสำนึก อยู่ตลอดเวลาว่า มีหูดตา ของรัฐบาล จ้องดูการกระทำของตนอยู่ จะทำให้ไม่กล้าปฏิบัติตนในทางไม่ถูกต้อง

(๒) เพื่อให้ราษฎรได้มีโอกาสที่จะทำหน้าที่พลเมืองดีในเรื่องนี้ โดยวิถีทางที่ถูกต้อง

สำหรับผลเสียคือ

(๑) จะทำให้เกิดความหวั่นไหว ในหมู่ข้าราชการ

(๒) อาจทำให้ราษฎร มีอิทธิพลเหนือข้าราชการ อันจะเข้าไปก้าวก่ายงานโดยวิถีทางที่ไม่ถูกต้อง

สำหรับทางแก้ปัญหานั้น อยู่ที่หลักเกณฑ์การคัดเลือกคน การมอบหมายงานและการควบคุมการปฏิบัติ ซึ่งจะต้องกำหนดเป็นแผนที่รัดกุม

ข. ทำการ ประชาสัมพันธ์ ชี้ให้เห็น ภัยของการคอร์รัปชั่น ตลอดจน วิธีการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ให้ประชาชนได้ทราบทั่วประเทศ โดยต้องกำหนดแผนปฏิบัติให้รัดกุม อันจะมีให้ตกเป็นเครื่องมือสำหรับการโจมตีของฝ่ายตรงข้ามได้

สำหรับข้อเสนอแนะที่จะให้ประชาชนมีส่วนช่วย สอดส่อง ดูแลความประพฤติ ของ ข้าราชการ นั้น นับว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ดี แต่ในปัจจุบันมีองค์กรที่เปิดทางให้ประชาชน ได้มีส่วนในการสอดส่องดูแลความประพฤติ ของ ข้าราชการ ได้อยู่แล้วโดยผ่านทางสภาตำบล สภาจังหวัดและสภาผู้แทนราษฎรเป็นต้น จึงไม่จำเป็นต้อง ตั้ง องค์กร ขึ้น มาใหม่ให้ซ้ำซ้อนกับระบบ ราชการเดิม ที่มีการควบคุม พฤติกรรมของข้าราชการอยู่แล้วขึ้นอีก อันที่จริงควร จะปรับปรุง ใน ด้านการปฏิบัติ ให้องค์กรที่มีอยู่แล้วนี้ ได้ปฏิบัติหน้าที่ ในการรักษาวินัยข้าราชการให้สมบูรณ์ รัดกุม และจริงจังมากขึ้น

ส่วนข้อเสนอแนะในด้านการประชาสัมพันธ์ ก็นับว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ดี เพราะอาจเป็นทางหนึ่งที่จะช่วย แก้ปัญหาในการ รักษาวินัย ข้าราชการ ได้ แต่การประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการตามหลักของวิชาการประชาสัมพันธ์ที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์ เน้นหนักใน ด้าน ขอความร่วมมือ ทั้งตัว ข้าราชการ และประชาชน เพื่อให้ทราบผลร้ายของการทุจริต และประพฤตินิชอบในวงราชการ อันจะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และเศรษฐกิจของ ประเทศ การดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ต้อง

กระทำอย่างกว้างขวางจริงจังและสม่ำเสมอ มิใช่
กระทำเพียงเพื่ออวดอ้างผลงาน และต้องให้บังเกิด
ผลต่อตัวข้าราชการ และประชาชน พร้อมกันไปด้วย

ในด้าน ก.พ. เอง ก็ได้เห็น ความ สำคัญ ใน
เรื่องนี้ ได้ดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์มาแล้ว
หลายปี เช่น การจัดนิทรรศการผลงานของข้าราชการ
และทางราชการ ซึ่งได้จัดทำมาแล้วในวัน
ข้าราชการพลเรือนของทุกปี และในทางจัดรายการ
วิทยุกระจายเสียงโดยจัดรายการ "เพื่อข้าราชการและ
ประชาชน" ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
และสถานีวิทยุ ททท. ทุกสัปดาห์ นอกจากนี้ ก.พ.
ยังกำลังพิจารณากำหนดมาตรการอื่น ๆ ในด้าน การ
ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดผลดีในการรักษาวินัยข้าราชการอีกด้วย

อนึ่ง ก.พ. ถือว่า การพัฒนาจิตใจของข้าราชการมีส่วนช่วยให้นโยบายของรัฐบาลในการรักษา
วินัยข้าราชการได้สัมฤทธิ์ผล ก.พ. จึงได้เร่งรัด
พัฒนาจิตใจ ข้าราชการ ระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่ข้าราชการ
ราชการเข้าใหม่ไปจนถึงนักบริหาร เพื่อให้มีจิต
สำนึกในด้านจริยธรรมและการรักษาวินัย ให้มี
อุดมการณ์ถูกต้องในการทำงาน ให้มีความรับผิดชอบ
ชอบในหน้าที่ รักเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการ
ให้มีขวัญและกำลังใจ และท้ายที่สุดให้รู้จักและ
ยอมรับสถานภาพของการเป็นข้าราชการ ซึ่งสถา
บันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ. ได้
ดำเนินการ ในเรื่องนี้ โดยจัดโครงการ พัฒนาจิตใจ

ข้าราชการ เป็น ระบบ และ ขอบข่ายให้ ทัว ถึง และ ต่อ
เนื่องกันไป

เพื่อที่จะให้นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอเสนอแนว
ทางแก้ไขปัญหาทางปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. รัฐบาลต้องเคร่งครัด และจริงจังต่อ
นโยบายการป้องกัน และ ปราบปราม การทุจริต และ
ประพฤติมิชอบในวงราชการ เมื่อรัฐบาลได้กำหนด
นโยบายอย่างไรแล้ว จะต้องต้องมีผู้รับผิดชอบและควบคุมดูแล
และจริงจังให้การดำเนินการตามนโยบายนั้น
สัมฤทธิ์ผล เป็นต้นว่ารัฐมนตรีต้องเป็นผู้คอย
ควบคุมดูแลให้ผู้บังคับบัญชาใน กระทรวง ทบวง กรม
ที่รับผิดชอบปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ลดหลั่น
กัน ลงไป ตามสายการบังคับบัญชา และให้ผู้ บังคับ
บัญชานั้น ๆ รายงานขึ้นไปตามลำดับว่าได้ดำเนินการ
ตามนโยบายของรัฐบาลไปแล้วอย่างไร และได้ผล
เพียงใด โดยเฉพาะในส่วนราชการที่มีปัญหาทาง
วินัยของข้าราชการ ส่วนราชการนั้นควรจะได้มี
การวิเคราะห์ วิจัย และ รายงาน รัฐบาล ถึงการแก้ไข
ปัญหานั้น ๆ ด้วย

๒. พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๘๒ มีเจตนาให้
ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมและดูแล ระมัดระวังให้ผู้อยู่ใต้
บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัยโดยสมัครใจอย่างจริงจัง
กระทรวงทบวงกรมควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ในการสำรวจ ข้อบกพร่อง และอุปสรรค ที่ทำให้การ

ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลไม่สัมฤทธิ์ผล นำเอาปัญหาเหล่านั้น มาวิเคราะห์ และหาทางปรับปรุงแก้ไขเสนอให้รัฐบาลทราบ

๓. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการทางวินัยให้มีขั้นตอนน้อยที่สุดและง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยแล้วเสร็จโดยรวดเร็ว เป็นต้นว่ากำหนดให้ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบโดยตรงในการพิจารณาคำสั่งลงโทษ ไม่จำเป็นต้องเสนอ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. จังหวัดพิจารณา ซึ่งทางปฏิบัติเช่นนี้ได้เคยมีบัญญัติในกฎหมายมาแล้วตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก่อนที่จะถูกแก้ไขโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

การให้หลักประกันแก่ข้าราชการ ควรจะได้นั้นหนักไปในทางให้หลักประกันโดยการอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษและเพื่อให้การดำเนินการรวดเร็วยิ่งขึ้น การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษควรให้ ก.พ. เป็นผู้วินิจฉัยไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการอีกครั้ง เพราะนายกรัฐมนตรี เป็น ประธาน ก.พ. และ ได้ร่วมพิจารณา วินิจฉัยด้วยแล้ว ในอนาคต ก็จะมีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้น หากข้าราชการที่ถูกสั่งลงโทษเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมก็อาจนำเรื่อง ไปดำเนินการในศาลปกครองได้ ตามนัยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๐๗

๔. กำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการเพียงคณะเดียว ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม

พฤติกรรมของข้าราชการและพนักงาน ทุกประเภท และมีอำนาจเด็ดขาดในการดำเนินการทางวินัยแก่บุคคลนั้น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยรวดเร็วเป็นธรรมและมีมาตรฐาน

๕. จัดให้มีการสัมมนาข้าราชการชั้นบริหารระดับสูง เช่น ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ตรวจราชการ และผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อ ระดมความคิด ช่วยกันวิเคราะห์และแก้ไขปัญหามีอยู่ในส่วนราชการต่างๆ พิจารณาหาข้อบกพร่อง และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่เป็นต้นเหตุของการกระทำผิดวินัยร้ายแรง

๖. สร้างมาตรการจูงใจให้ข้าราชการประพฤติตนตามวินัยโดยสมัครใจ เช่น จรรยาบรรณ การให้รางวัลแก่ข้าราชการที่มีความประพฤติดีเด่น นอกเหนือไปจากการพิจารณาเลื่อนขั้น เงินเดือน และการประกาศยกย่องข้าราชการ ที่ประพฤติดีและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การที่จะให้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการนี้สัมฤทธิ์ผล อาจค่อนข้างยากและต้องใช้เวลาาน เพราะเป็นเรื่อง ของการแก้ไขอุปนิสัยและความประพฤติของบุคคล หากไม่อาจแก้ไขสิ่งดังกล่าวนี้ในตัวข้าราชการและประชาชนในปัจจุบันนี้ได้แล้ว ควรหันไปเริ่มต้นที่การศึกษาของเยาวชนเพื่อสร้างอุปนิสัยและความประพฤติที่เหมาะสมเสียแต่เยาว์วัย

วันข้าราชการ พลเรือน

อำนาจ อนันต์ชัย

ข้าราชการที่แปลว่าผู้ทำงานให้พระราชา หรือพระเจ้าแผ่นดิน มีประวัติอันยาวนาน ประเทศไทยสมัยก่อนประวัติศาสตร์คือสมัยหิน จนถึงสมัยประวัติศาสตร์ ที่มีผู้เชื่อมั่นว่าถิ่นเดิมของไทยเริ่มทางแถบภูเขาอัลไตในประเทศมองโกเลียเมื่อประมาณ ๓๕๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช คนไทยเรียกตัวเองว่า อ้ายลาว แล้วอพยพมาตั้งนครหลวงทางใต้ตามลำดับ เรียกว่านครลุง นครป่า อาณาจักรน่านเจ้า อาณาจักรลานนาไทย จนถึงอาณาจักรสุโขทัย ผู้ปกครองประเทศเป็นพระมหากษัตริย์มาตลอด ผู้ทำงานจึงถูกเรียกว่าข้าของพระราชา ผู้ทำงานให้พระราชา ไม่มีแบบของการปกครองแน่นอน ผู้ปกครองมีอำนาจสิทธิ์ขาดเป็นราชาธิปไตย ราชการของไทย เดิมมีความสำคัญ ๒ ข้อ คือพระราชอาญาสิทธิ์ของพระเจ้าแผ่นดิน กับการบังคับให้บรรดาชายฉกรรจ์ มีหน้าที่ต้องเป็นทหาร ราชการสมัยก่อนจึงเป็นเรื่องของผู้ชายโดยเฉพาะ ราชการปรากฏชัดเจน เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้ทรงยกการทหารออกจากพลเรือนเป็นครั้งแรก ฝ่าย

ทหารมีเจ้าพระยามหาเสนาบดีสมุหกลาโหมเป็นหัวหน้าบังคับบัญชา ฝ่าย ทหาร ทหาร ทหาร อาณาจักร ฝ่ายพลเรือน มีเจ้าพระยาจักรีศรีองครักษ์ สมุหนายกเป็นหัวหน้าดูแลฝ่ายกิจการพลเรือน ควบคุม **จตุสดมภ์** (หลักทั้ง ๔) คือ เมือง วัง คลัง นา (สมุหกลาโหม และสมุหนายก มียศเป็นอัครมหาเสนาบดี สูงกว่าเสนาบดีจตุสดมภ์ทั้งสี่) **เสนาบดีกรมเมือง** เป็นพนักงานปกครองท้องที่ **เสนาบดีกรมวัง** เป็นหัวหน้าในพระราชสำนักและเป็นเจ้ากระทรวงยุติธรรมด้วย **เสนาบดีกรมคลัง** เป็นพนักงานรับจ่ายและเก็บรักษาพระราชทรัพย์อันได้มาแต่ส่วยสาอากร ที่ปัจจุบันเรียกว่าภาษีอากร สมัยกรุงศรีอยุธยากำหนดเป็น ๔ ประเภทเรียกว่า จังกอบ อากร ส่วย ฤชา จังกอบ คือเก็บชักสินค้าเป็นส่วนลด หรือเก็บเงินเป็นอัตราตามขนาดยานพาหนะ ซึ่งขนส่งสินค้าเมื่อผ่านด่านขนอน อากรคือเก็บชักส่วนผลประโยชน์ซึ่งราษฎรทำมาหาได้จากการประกอบกิจการต่างๆ เช่น ทำเรือกสวน หรือโดยได้รับสิทธิ์จากรัฐ เช่น อนุญาตให้ขุดหาแร่ เก็บของป่า

* อำนาจ อนันต์ชัย เจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน ๘ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ต้มกลั่นสุรา ช่วยคือยอมอนุญาตให้บุคคลส่งสิ่งของ ซึ่งรัฐต้องการใช้แทน แรงคนที่ต้องเข้ามาประจำทำราชการ ฤชาเรียกจากการต่าง ๆ ที่รัฐต้องทำให้ เฉพาะตัวบุคคล ที่เดี๋ยวนี้เรียกค่าธรรมเนียม เสนาบดีกรมนา เป็นพนักงานตรวจตรา การทำไร่นา ออกสิทธิที่นา เก็บทางข้าวขึ้นฉางหลวงไว้เป็นกำลังของรพลป้องกันบ้านเมือง ต่อมารัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โปรดให้เปลี่ยนเป็นเก็บเงินแทนข้าวเปลือก จึงเรียกว่าค่านาแต่นั้นมา

การทำราชการคือการของพระเจ้าแผ่นดิน แต่เดิมชายอายุ ๑๘ ปี ต้องเข้าทะเบียนเป็น “ไพร่สม” ให้มูลนายฝึกหัดและใช้สอยกำหนดเวลา ๒ ปี พออายุ ๒๐ ปีเป็น “ไพร่หลวง” มีหน้าที่รับราชการแผ่นดิน จนอายุ ๖๐ ปีจึงปลดด้วยเหตุชรา หรือถ้าอายุยังไม่ถึง ๖๐ ปี ถ้ามีบุตรชายส่งเข้ารับราชการ ๓ คนก็ปลดบิดาให้พ้นจากราชการ ไพร่หลวงต้องเข้ามาประจำการปีละ ๖ เดือนเรียกว่า เข้าเวร ต้องเอาเสบียงของตนมากินเองด้วย ถึงสมัยกรุงธนบุรีลดเวลาลงเหลือ ๓ เดือน เรื่องที่ชายฉกรรจ์ต้องมาเข้าเวรนี้ รัฐบาลต้องการตัวเงิน ใช้อย่างที่ได้ตัวคนมาเข้าเวร จึงยอมอนุญาตให้ไพร่ซึ่งไม่ปรารถนาจะเข้าเวรเสียเงิน “ค่าราชการ” เหมือนอย่างจ้างคนแทนตัวได้ สมัยราชการที่ ๑ กรุงรัตนโกสินทร์ข้าราชการเสียปีละ ๑๘ บาท ถึงรัชกาลที่ ๕ ตั้งพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารแล้ว โปรดให้ผู้ซึ่งไม่ต้องถูกเกณฑ์เป็นทหารคงเสียเงินค่าราชการปีละ ๖ บาท ให้รัชกาลที่ ๖ ทรงแก้ไขให้เรียกว่า รัชชูปการ

โปรดให้ชายฉกรรจ์ซึ่งเคยได้รับยกเว้นด้วยปราศจากเหตุอันสมควรเสียด้วย แม้พระองค์เองก็ทรงยอมเสียค่ารัชชูปการปีละ ๖ บาท เหมือนกับคนอื่น ๆ สมัยพระบรมไตรโลกนาถมีกฎหมายเรียกว่า พระราชกำหนดศักดิ์นา ว่าด้วยกรรมสิทธิ์ถือที่นา หรืออำนาจปกครองที่นา ให้บุคคลถือที่นาได้มากน้อยตามยศ เป็นต้นว่า พระมหาอุปราชจะมีนาได้เพียง ๑๐๐,๐๐๐ ไร่เป็นอย่างมาก เจ้าพระยามีนาได้ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ ไร่ ลดลงมาตามลำดับจนถึงไพร่เลวให้มีนาได้ ๑๐ ไร่ และต่ำสุดคือयाจกวนิพททาสมีนาได้ ๕ ไร่ มูลเหตุเดิมประสงค์เพียงห้ามมิให้ใครหวงที่นาไว้เกินกว่ากำลังที่จะทำให้เกิดผลได้ แต่ภายหลังเอาศักดินาไปใช้เป็นอัตราปรับโทษ เช่นคดีอย่างเดียวกัน เป็นนายต้องเสียค่าปรับมากกว่าไพร่

ข้าราชการมีทำเนียบกำหนดมา แต่โบราณกำหนดศักดิ์อีก ๓ อย่าง นอกจากศักดิ์ที่กล่าวแล้ว คือ “ยศ” เช่นเป็น เจ้าพระยา พระยา พระหลวง ขุน หมื่น “ราชทินนาม” เช่น เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี “ตำแหน่ง” เช่น เป็นเสนาบดี ปลัดทูลฉลอง เจ้ากรม ปลัดกรม สมุหบัญชี ศักดิ์ทั้ง ๓ กับศักดินารวมอยู่ในตัวบุคคลคนเดียว เช่น ผู้ว่าราชการเมืองพิษณุโลก ก็เป็นพระยาสุรสีห์ถึงเปลี่ยนตัวคน ชื่อก็คงอยู่กับตำแหน่ง ไม่ต้องถามว่าเดี๋ยวนี้ใครเป็นผู้ว่าราชการเมืองพิษณุโลก

ราชการในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ การปกครองได้รับการปรับปรุง เป็น อัน มาก มีการปกครองส่วนกลาง คือ สมุหกลาโหมและสมุหนายก

ดังกล่าว , การปกครองภูมิภาคได้แบ่งหัวเมืองออกเป็น ๔ ประเภท คือ **หัวเมืองชั้นใน** ที่อยู่ในพระราชธานี เช่น นครชัยศรี ปราณบุรี **หัวเมืองชั้นนอก** คือเมืองที่อยู่ภายนอกพระราชธานีออกไป จัดเป็นเมืองพระยามหานคร ชั้นเอก ชั้นโท ชั้นตรี อย่างเมืองชั้นเอกเช่นพิษณุโลก นครศรีธรรมราช **หัวเมืองประเทศราช**คือเมืองต่างชาติต่างภาษาอยู่ชายแดนต่อประเทศอื่น มีเจ้านายของชนชาตินั้นปกครอง แต่ผู้ใดจะเป็นเจ้าเมืองต้องบอกเข้ามาให้พระเจ้าแผ่นดินที่กรุงศรีอยุธยาทรงแต่งตั้ง และเมืองนั้นต้องถวายต้นไม้เงินทองเครื่องราชบรรณาการ ๓ ปีต่อครั้ง เช่นเมืองเชียงใหม่ มลายู การปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้า หลายหมู่บ้านเป็นตำบลมีกำนันเป็นหัวหน้า ซึ่งมักได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “พัน” หลายตำบลเป็นแขวงมีหมื่นแขวงเป็นผู้ปกครอง หลายแขวงรวมเป็นเมือง มีผู้รั้งเมือง หรือพระยามหานครเป็นผู้ปกครอง

ถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ราชการได้รับการปฏิรูปตามแบบประเทศตะวันตกอย่างเต็มที่ ใน พ.ศ. ๒๔๓๐ ทรงโปรดให้สมเด็จพระยาเทววงศ์วโรปการเสด็จไปศึกษาและดูงาน การจัดตั้งคณะเสนาบดีตามแบบยุโรปที่ประเทศอังกฤษ แล้วพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศตั้ง “เสนาบดีสภา” ใน พ.ศ. ๒๔๓๑ ทรงคัดเลือกเสนาบดีและมีพระบรมราชโองการประกาศตั้งกระทรวงแบบใหม่ขึ้นเมื่อวันที่ ๑

เมษายน ๒๔๓๕ มีทั้งหมด ๑๒ กระทรวง คือ กระทรวงนครบาล กระทรวงวัง กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรพาณิชย์การ กระทรวงพระคลัง กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงโยธาธิการ กระทรวงนครบาล กระทรวงโยธาธิการ กระทรวงธรรมการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมุรธาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ราชการส่วนภูมิภาครัชกาลที่ ๕ ได้ทรงตั้ง “มณฑล” ขึ้นปกครองเขตเมืองตั้งแต่ ๓ เมืองขึ้นไป มี “ข้าหลวงเทศาภิบาล” เป็นผู้บัญชาการมณฑล มีรวมทั้งหมด ๑๔ มณฑล ใน พ.ศ. ๒๔๔๐ รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงตรา **พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น** สำหรับการปกครองระดับอำเภอตำบล และหมู่บ้านเป็นฉบับแรก

ราชการส่วนท้องถิ่นรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงริเริ่มทดลองจัดการ “สุขาภิบาล” ในเขตกรุงเทพและที่ตำบลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร

นอกจากนี้ใน พ.ศ. ๒๔๓๕ รัชกาลที่ ๕ ยังได้ทรงตั้งองคมนตรีสภา คล้ายๆ สภาที่ปรึกษาส่วนพระองค์ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๓๗ ได้ทรงตั้ง **รัฐมนตรีสภา** ทำหน้าที่ตรากฎหมาย ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นเสนาบดีและผู้ที่ทรงโปรดเกล้าแต่งตั้งอีกจำนวนหนึ่ง แต่ในที่สุดก็ทรงโปรดให้โอนงานตรากฎหมายไปขึ้นอยู่กับเสนาบดีสภาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓

รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปกครองบ้านเมืองให้ทันสมัยมากขึ้น ได้ทรงริเริ่มทดลองการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วย

การจัดตั้ง “ดุสิตธานี” เมื่อประชาธิปไตยในบริเวณพระราชวังดุสิตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ สร้างเมืองแบ่งเขตเป็นอำเภอตำบล แบ่งเป็นที่ทำการรัฐบาลวัดวาอาราม บ้านเรือนราษฎร ตัดถนนหนทางแม่น้ำลำคลอง จัดไฟฟ้าประปา ให้ประชาชนเข้าไปอยู่ในเขตเมืองดุสิตธานี พระองค์ทรงเรียกประชุมชาวนครดุสิตธานีเป็นครั้งแรกวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๔๖๓ และได้มีการประกาศใช้ “รัฐธรรมนูญรักษาการปกครอง” แบบแรกในเขตดุสิตธานี เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ มีการเลือกตั้ง “นครภิบาล” เปรียบได้กับนายกเทศมนตรี นครภิบาลต้องได้รับเลือกเป็นเชษฐบุรุษมาก่อนเชษฐบุรุษเปรียบได้กับสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งได้รับเลือกโดยทวยนาครหรือราษฎรนั่นเอง นครภิบาลเมื่อได้รับเลือกจากราษฎรโดยเสียงข้างมากแล้วก็มีสิทธิเป็นผู้ปกครองดุสิตธานีตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจเลือกตั้งนครภิบาล คือเจ้าหน้าที่ต่างๆ เช่น เจ้าพนักงานคลัง เจ้าพนักงานโยธานายแพทย์สุขาภิบาล ผู้รักษาความสงบของประชาชนฯ เท่ากับคณะเทศมนตรี

รัชกาลที่ ๗ ได้ทรงแต่งตั้ง**อภิรัฐมนตรีสภา** ที่เรียกว่าคณะรัฐมนตรีชั้นสูงเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดินในพระองค์ ได้ทรงมอบให้อภิรัฐมนตรีสภาวางรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล โดยการปรับปรุงแก้ไขสุขาภิบาลที่มีอยู่ให้เป็นเทศบาล แต่การปรับปรุงไม่ทันการ ก็เกิดการปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เสียก่อน

ข้าราชการพลเรือนมีชื่อปรากฏเป็นหลักฐานเมื่อรัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง**สำนักศึกษาข้าราชการฝ่ายพลเรือน**ใน พ.ศ. ๒๔๔๒ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๔๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกขึ้นเป็น**โรงเรียนมหาดเล็ก** จนถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๕๓ รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา**โรงเรียนมหาดเล็ก**เป็น “**โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**” พร้อมกับพระราชทานเงินที่เหลือจากการสร้างพระบรมรูปทรงม้าของพระบิยะมหาราชเป็นอนุสาวรีย์ไว้เป็นทุน และพระราชทานที่ดินผืนใหญ่ของพระคลังข้างที่ตำบลปทุมวันไว้เป็นเขตโรงเรียนมีเนื้อที่ ๑,๓๐๙ ไร่ อันมีอาณาบริเวณทางทิศเหนือจดถนนสระปทุม (ปัจจุบันคือถนนพระราม ๑) ทิศตะวันออกจดถนนสนามม้า (ถนนอังรีดูนังต์) ทิศใต้จดถนนหัวลำโพง (ถนนพระราม ๔) และทิศตะวันตกจดคลองสวนหลวง ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๔๕๔ รัชกาลที่ ๖ ได้เสด็จไปทรงวางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการของโรงเรียน ใช้เวลาก่อสร้าง ๔ ปี โรงเรียนเปิดสอนแผนกครู แพทย์ กฎหมาย รัฐประศาสนศึกษา การทูต พาณิชยการ การกสิกรรม และแผนกชั้นตรีศึกษาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับรัชกาลที่ ๖ ได้มีพระบรมราชโองการประดิษฐานโรงเรียนฯ ขึ้นเป็น “**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**” เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๓๕๔ นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย

ขุนนางในสมัยโบราณ หรือข้าราชการในสมัยนี้ โดยเฉพาะข้าราชการพลเรือนที่มีสมุหนายกเป็นหัวหน้า มาจนถึงมีโรงเรียนข้าราชการพลเรือนมีมหาวิทยาลัยผลิตข้าราชการออกมารับใช้ประเทศชาติ จะเห็นว่าฝ่ายปกครองหรือกระทรวงมหาดไทยมีบทบาท ต่อ ประเทศชาติ และ ประชาชนมากที่สุด เพราะมีหน้าที่บริการต่อชาวบ้าน ตั้งแต่เกิดจนตายตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินปัจจุบันที่เลิกการบริหารในรูปแบบมณฑล และจัดให้มีจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองภูมิภาคแทน การบริหารราชการของจังหวัดก็ให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ผู้เดียว ข้าราชการสังกัดกระทรวงอื่นๆ ที่มีอยู่ขณะนั้นรวม ๑๔ กระทรวงในแต่ละจังหวัดก็อยู่ได้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดเกือบทั้งหมด ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากวันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้มีคนพูดและเขียนผ่าน สื่อมวลชนมากเหลือเกินว่ากระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงมาเฟีย ความจริงคำว่ามาเฟียไม่น่าจะถูกนำมาใช้กับกระทรวงมหาดไทยเลย เพราะมาเฟีย (MAFIA) ต้นตำรับเป็นชื่อองค์กรลับก่ออาชญากรรมที่ไม่มีระเบียบวินัย อยู่ในเกาะซิซิลีของประเทศอิตาลี ก่อตั้งขึ้นในสมัยพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ ๔ สมาชิกที่เรียกว่า มาฟิโอซี (MAFIOSI) ต้องแสดงความกล้าหาญในการดวลกันด้วยมีดสั้นเป็นสัญลักษณ์แห่งเกียรติยศ และต้องสาบานว่าจะต้องต่อต้าน ขบวนการยุติธรรมทุกแบบ

ขบวนการเคลื่อนไหวเกิดในแบบฆ่าล้างแค้นต่อข้าราชการและผู้รักษากฎหมายทั่วไป มีชื่อโด่งดังที่สุดระหว่าง พ.ศ. ๒๔๐๐—๒๔๑๐ ด้วยการปล้นลอบฆาตกรรมในเมืองหลวงปาเลอโมของซิซิลี และในประเทศอิตาลีด้วย ได้ทำการปราบกันระหว่าง พ.ศ. ๒๔๑๗—๒๔๒๑ แต่กลับไปมีอิทธิพลในสหรัฐอเมริกาโดยพวกเชื้อชาติอิตาเลียนในเมืองนิวยอร์กระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๓—๒๔๓๘ มาเฟียในซิซิลีได้ถูกพังทลายลงใน พ.ศ. ๒๔๗๑ โดยมีมุสโสลินีนายกรัฐมนตรีอิตาลี

สมาคมลับ แบบมาเฟีย ใน เมือง เนบัสส์ ของประเทศอิตาลีที่มีชื่อก่อนหน้านั้นใน พ.ศ. ๒๓๖๓ คือ คามอร์รา (CAMORRA) เป็นพวกปฏิบัติการณ์รุนแรงชู่เอาเงินแบบบริดนาทาเร็นเหมือนกัน

สมาคมลับอีกสมาคมหนึ่งที่เมืองไทยเอามาพูดเป็นคำไทยไปเสียเลย คือสมาคมมือมืด (BLACK HAND) ในสเปน ที่ถูกปราบไปในปี ๒๔๒๖ เป็นองค์กรลับที่ชาวอิตาเลียน ไปปฏิบัติการ ในสหรัฐอเมริกาด้วย วัตถุประสงค์ขององค์กรนี้เพื่อแก้แค้น และแบลคเมลล์ (BLACKMAIL) คือบริดนาทาเร็นชู่เช็ญว่าจะเปิดเผยหรือกล่าวหาทางสังคม เช่นเรียกร้องเอาเงิน เรียกค่าคุ้มครอง เป็นต้น

ดูจากต้นคำมาเฟียแล้วก็จะร้องว่า อพิโดทำไมเอากระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นกระทรวงบำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาชนไปเปรียบเทียบกับสมาคมอึ้งย้อย่างนั้น มหาดไทยในประวัติศาสตร์ตั้งแต่เป็นหนึ่งในจุดสุดมภ์ คือกรมเมืองจนถึงพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงปรับปรุงกระทรวง
ทบวงกรมใหม่เล็กจุดสุดมภ์ ตั้งกระทรวงขึ้น ๑๒
กระทรวง กระทรวงมหาดไทยก็ยังปกครองหัวเมือง
มีเสนาบดีหรือรัฐมนตรีรับผิดชอบบำบัดทุกข์บำรุง
สุขราษฎรตลอดมา ดูท่านเสนาบดีทั้งหมดแล้วก็มอง
ไม่เห็นว่ามีลักษณะมาเพี้ยนแต่อย่างใดเลยผู้เขียนไม่

อาจค้น ราย พระนาม และรายนาม ผู้ดำรง ตำแหน่ง
เสนาบดีย้อนไปถึงสมัยรัตนโกสินทร์ได้ มีเพียง
สมัยตั้งกระทรวงมหาดไทยสมัยพระพุทธเจ้าหลวง
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๓๕ เป็นต้นมา ที่จะขอ
คัดมาดูกันต่อไป

๑. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ	๒๔๓๕—๒๔๕๘
๒. เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์	๒๔๕๘—๒๔๖๕
๓. เจ้าพระยายมราช	๒๔๖๕—๒๔๖๙
๔. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์	๒๔๖๙—๒๔๗๑
๕. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต	๒๔๗๑—๒๔๗๕
๖. พระยาจำแลนยบดีศรีบริบาล (เปลี่ยนมาเรียกรัฐมนตรี)	๑๐ ธ.ค. ๗๕—๒๑ มิ.ย. ๗๖
๗. พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์	๒๑ มิ.ย. ๗๖—๑๖ ธ.ค. ๗๖
๘. พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	๑๖ ธ.ค. ๗๖—๒๒ ก.ย. ๗๗
๙. นายปรีดี พนมยงค์ (หลวงประดิษฐมนูธรรม)	๒๒ ก.ย. ๗๗—๑๒ ก.พ. ๗๘
๑๐. พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (หลวงธำรงนาวา สวัสดิ์)	๑๒ ก.พ. ๗๘—๑๖ ธ.ค. ๘๑
๑๑. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (หลวงพิบูลสงคราม)	๒๐ ธ.ค. ๘๑—๒๒ ส.ค. ๘๔
๑๒. พันเอก ชวंग เชวงศักดิ์สงคราม (หลวงเชวงศักดิ์สงคราม)	๒๒ ส.ค. ๘๔— ๖ มี.ค. ๘๕
๑๓. พลเอก มังกร พรหมโยธี (หลวงพรหมโยธี)	๗ มี.ค. ๘๕— ๑ ส.ค. ๘๗
๑๔. นาวาเอก บุง ศุภชลาศัย (หลวงศุภชลาศัย)	๑ ส.ค. ๘๗—๑๗ ก.ย. ๘๘
๑๕. นายทวี บุญยเกตุ	๑๗ ก.ย. ๘๘—๓๑ ม.ค. ๘๙
๑๖. นายศรีเสนา สมบัติศิริ (พระยาศรีเสนา)	๓๑ ม.ค. ๘๙—๒๔ มี.ค. ๘๙
๑๗. พันเอก ชวंग เชวงศักดิ์สงคราม (หลวงเชวงศักดิ์สงคราม)	๒๕ มี.ค. ๘๙—๓๐ พ.ค. ๙๐

๑๘. พระยาสุนทรพิพิธ	๓๐ พ.ย. ๙๐— ๘ พ.ย. ๙๐
๑๙. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สีนาคโยธารักษ์ (หลวงสินาคโยธารักษ์)	๑๐ พ.ย. ๙๐— ๖ ก.พ. ๙๑
๒๐. พันตรี ควง อกัยวงศ์ (หลวงโกวิทอกัยวงศ์)	๒๑ ก.พ. ๙๑— ๘ เม.ย. ๙๑
๒๑. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (หลวงพิบูลสงคราม)	๘ เม.ย. ๙๑—๒๓ มี.ค. ๙๒
๒๒. พลเอก มังกร พรหมโยธี (หลวงพรหมโยธี)	๒๔ มี.ย. ๙๒—๒๙ พ.ย. ๙๔
๒๓. พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	๒๙ พ.ย. ๙๔—๑๒ ธ.ค. ๙๖
๒๔. พลเรือโท หลวงสุนาวินวิวัฒน์	๑๒ ธ.ค. ๙๖— ๒ ส.ค. ๙๘
๒๕. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	๒ ส.ค. ๙๘—๒๖ ก.พ. ๕๐๐
๒๖. พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์	๒๑ มี.ค. ๕๐๐—๑๖ ก.ย. ๕๐๐
๒๗. พลเอก ประภาส จารุเสถียร	๒๑ ก.ย. ๕๐๐—๑๔ ต.ค. ๑๖
๒๘. นายกมล วรณประภา	๑๖ ต.ค. ๑๖—๒๒ พ.ค. ๑๗
๒๙. พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร (หลวงอรรถสิทธิ์สุนทร)	๓๐ พ.ค. ๑๗—๑๗ มี.ค. ๑๘
๓๐. นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์	๑๗ มี.ค. ๑๘—๘ ม.ค. ๑๙
๓๑. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช	๘ มี.ค. ๑๙—๒๑ เม.ย. ๑๙
๓๒. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๒๑ เม.ย. ๑๙—๘ ต.ค. ๑๙
๓๓. นายสมัคร สุนทรเวช	๘ ต.ค. ๑๙—๑๒ พ.ย. ๒๐
๓๔. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	๑๒ พ.ย. ๒๐—๒๔ พ.ค. ๒๒
๓๕. พลเอก เล็ก แนวมาลี	๒๔ พ.ค. ๒๒—๑๑ ก.พ. ๒๓
๓๖. นายประเทือง กิริติบุตร	๑๑ ก.พ. ๒๓—๙ มี.ย. ๒๔
๓๗. พลเอก สิทธิ จิรโรจน์	๒๓ มี.ย. ๒๔—ปัจจุบัน

ประวัติข้าราชการมีมาช้านาน ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ใครไม่ต้องการเข้ามารับราชการต้องเสียเงิน “ค่าราชการ” ต่อมาเป็น “ข้าราชการ” ทางรัฐต้องจ่ายเงินเดือนให้เฉพาะกระทรวงมหาดไทย

ซึ่งตั้งมาเมื่อสมัยพระพุทธเจ้าหลวงตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๓๕ ก็จะมีอายุครบ ๙๐ ปี ในเดือน เมษายน ๒๕๒๕ ที่จะมีครบฉลองการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์มาครบ ๒๐๐ ปีนี้แล้ว ข้าราชการใน

ปัจจุบันทั้ง ๑๔ กระทรวง ๑๓๑ กรม ๑๒๖๔ กอง มีประมาณ ๗๘๘,๐๐๐ คน ลูกจ้างประจำประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ คน ลูกจ้างชั่วคราวประมาณ ๓๑๕,๐๐๐ คน รัฐต้องจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างให้กว่า ๔๐% ของงบประมาณรายจ่ายของแต่ละปี ข้าราชการส่วนใหญ่ต้องดีแน่นอน มิฉะนั้นคงไม่นำประเทศชาติอยู่ได้มาจนถึงบัดนี้ แต่ก็ต้องยอมรับกันว่าสมัยนี้มีข้าราชการจำนวนไม่น้อยน่าจะได้อีกว่า “ข้าราชการ” เพราะทำลายระบบราชการดี ๆ ในหลายรูปแบบ ผู้เขียนใคร่ขอประมวลมาให้อ่านสัก ๒๕ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. นั่งไม่ติดเก้าอี้
๒. ออกห้องที่ประจำ
๓. งานไม่ทำเอาแต่คุย
๔. หน้ามุ่ยตลอดวัน
๕. ฟาดฟันผู้ร่วมงาน
๖. หย่อนยานเป็นพ่อพระ
๗. เอาชนะคะคาน
๘. ชอบชุกงานตลอด
๙. บั่นออกจู้จี้
๑๐. หลบหนีผู้คน
๑๑. สนใจแต่ชอบ
๑๒. ไม่มอบแบ่งงาน
๑๓. ตัวการแบ่งพวก
๑๔. งานลวกปล่อยปละ
๑๕. คอยจ้วงหะคอร์ปชั่น
๑๖. ประพฤติพาลจอมกะล่อน

๑๗. ยานหย่อนศีลธรรม
๑๘. ชอบนำเผด็จการ
๑๙. อภิบาลพวกพ้อง
๒๐. พี่น้องก้าวกาย
๒๑. ไม่สบายตลอดปี
๒๒. เป็นลูกหนี้เกินตัว
๒๓. ขาดหัวประสานงาน
๒๔. วิทยาการล้าหลัง
๒๕. หมดหวังกำลังใจ

การที่รัฐบาลกำหนดให้มีวันข้าราชการพลเรือนในวันที่ ๑ เมษายน ก็เพราะต้องการให้ข้าราชการพลเรือนตระหนักใน “เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติข้าราชการ” ตามที่คณะประชาสัมพันธ์งานวันข้าราชการพลเรือน ๒๕๒๔ ได้กำหนดคำขวัญดังกล่าวไว้ และการที่ใช้วันที่ ๑ เมษายน เป็นวันข้าราชการพลเรือน ก็มีประวัติเหมือนทางทหารใช้วันที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงชนะทรงสงครามยุทธหัตถี พระมหาอุปราชาของพม่าเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๑๓๕ เป็นวันกองทัพไทยในวันที่สี่สิบห้า มกราคม วันตำรวจใช้วันที่ ๑๓ ตุลาคม เป็นวันตำรวจเพราะเป็นวันก่อตั้งกรมตำรวจในวันดังกล่าว วันข้าราชการพลเรือนมีประวัติว่า สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิจได้ทรงรับสั่งในที่ประชุมอภิรัฐมนตรีสภาเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๖๘ ว่า ทรงเห็น ควรมี กรม การ สอบ คัด เลือคน เข้า รับ

ราชการ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระดำรงราชานุภาพคิดวางระเบียบในเรื่องนี้ และทรงตั้งคณะกรรมการพิจารณาระเบียบข้าราชการพลเรือน มีพระเจ้าพี่ยาเธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ เป็นนายกรัฐมนตรี กรรมการ พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าศุภโยคเกษม พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัต เจ้าพระยาพิชัยญาติ และพระยาเสนาสงครามศิริลักษณ์ เป็นกรรมการ หลวงสุขุมนัยประดิษฐ์ เป็นเลขานุการ พร้อมกันนั้น ได้ทรงตั้ง คณะกรรมการ กลาง สำหรับรักษา ระเบียบ ข้าราชการ พลเรือน เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๔๗๐ ประกอบด้วยพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เป็นนายก เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ หลวงสุขุมนัยประดิษฐ์เป็นเลขานุการ แล้วทรงประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๑ เป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ซึ่งให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๒ เมื่อครบ ๕๐ ปีที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับแรกประกาศใช้ คือเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๒ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้ประกาศให้วันที่ ๑ เมษายน เป็นวันข้าราชการพลเรือนตั้งแต่นั้นมา

วันข้าราชการพลเรือนปีนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๑/ว ๓๓๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดให้จัดกิจกรรมในวันข้าราชการพลเรือนให้สอดคล้อง กับ คำขวัญ ใน สติกเกอร์ ที่ส่ง ไปด้วย ที่ว่า “๑ เมษายน วันข้าราชการพลเรือน เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติข้าราชการ” ทางส่วนกลางกำหนดจัดนิทรรศการ ฉายภาพยนตร์ อภิปรายและปาฐกถาที่โรงละครแห่งชาติ ถ่ายทอดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ บริจาคโลหิต ทรมัย สิ่งของเลี้ยงพระที่วัดเบญจมบพิตร ปาฐกถาทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ แข่งกีฬาฟุตบอลระหว่างข้าราชการทุกกระทรวง และให้ข้าราชการไปร่วมกิจกรรมที่โรงละครแห่งชาติได้ โดยไม่ถือเป็นวันลา ตามที่ ก.พ. เสนอนายกรัฐมนตรีอนุมัติ แต่วันข้าราชการพลเรือนปีนี้ก็ไม่สามารถมีกิจกรรมครบถ้วนตามนัยหนังสือฉบับดังกล่าว เพราะได้เกิดปฏิวัติตั้งแต่วันที่ ๑๒.๐๐ น. วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๔

ข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีปริมาณ มากกว่าข้าราชการประเภทอื่น แต่ๆ ไม่มีความเข้มแข็งในระหว่างข้าราชการด้วยกัน ทั้งๆ ที่มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ตาม พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนคอยควบคุมสนับสนุน มีสมาคมข้าราชการพลเรือนรวมพลัง และทุกกระทรวงทบวงกรมก็มีกองการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสมรรถภาพอยู่ จริง

อยู่ที่ ข้าราชการ ปริมาณ มาก ย่อม มี ข้าราชการ ด้อย คุณภาพบ้าง วินัยข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ตั้งแต่มาตรา ๖๖ ที่ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ต้องสนับสนุนการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ จนถึงมาตรา ๘๑ ที่ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว เช่น ประพฤติตนเป็นคนเสเพล เสพของมีเงินเมาจนไม่สามารถครองสติได้ หมกมุ่นในการพนัน กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใด ซึ่งอาจทำให้ เสื่อม เสีย เกียรติ ศักดิ์ ของ ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน วินัยก็เป็นเพียงข้อห้าม ถ้า ข้าราชการไม่ดีก็ย่อมหาหนทางหลีกเลี่ยงได้ วินัยที่เกี่ยวกับประชาชนโดยตรงมีอยู่ในมาตรา ๗๗ ที่ให้ ข้าราชการ พลเรือนสามัญ ต้อง สุภาพ เรียบ ร้อย ต้อนรับ ให้ความสะอาด ให้ความเป็นธรรม และให้ความสงเคราะห์แก่ประชาชน ผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า ห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงราษฎร การทำผิดวินัยเหมือนกับการเป็นโรคธรรมดา แม้วินัยที่เกี่ยวกับประชาชนก็ไม่ถึงกับเป็นโรคให้ถึงตายได้ แต่มีการทำผิดที่ร้ายแรงเหมือนโรคมะเร็งที่รักษาไม่ทันต้องตายแน่นอน ความผิดนี้คือการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือเรียกภาษาอังกฤษจนเป็นคำไทยไปแล้วว่าคอร์รัปชัน (CORRUPTION)

คอร์รัปชัน ของข้าราชการไทย ซึ่งหมายความรวมถึง ข้าราชการทุกประเภทมีรายงานว่า มีสูงเป็นอันดับ ๓ รองจากประเทศอินโดนีเซียและประเทศฟิลิปปินส์ สถิติอันนี้เฉพาะประเทศในทวีปเอเชีย คนเป็นโรคเพราะมีสาเหตุต่าง ๆ กัน คนคอร์รัปชันก็เพราะมีสาเหตุต่าง ๆ กันเช่น

๑. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการครองชีพ ทางสังคม วัฒนธรรม ตัวอย่าง การเบียดเบียนบ้าน ค่ารักษาพยาบาลเป็นเท็จ

๒. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ถือเป็นโอกาสสร้างฐานอำนาจโดยการหาเงินจากการทำผิด

๓. การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ผู้บังคับบัญชากระทำผิด ผู้ร่วมงานหรือผู้ที่ทราบกระทำผิดเอาอย่างบ้าง

๔. กฎหมายระเบียบวินัยมีช่องว่าง มีข้อบกพร่อง เปิดโอกาสให้ทุจริตได้ ตัวอย่างการจัดซื้อวัสดุ การจ้างทำของ หาประโยชน์จากผู้ขายหรือผู้รับจ้างทำของ

๕. ตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด ตัวอย่างมีตำแหน่งอนุมัติ ให้สัมปทาน หรือเจ้าหน้าที่การเงินกระทำทุจริตต่อหน้าที่

การแก้ไขต้องแก้จากสาเหตุ อย่างเช่นข้อที่ ๑ ข้าราชการชั้นผู้น้อยมีรายได้ไม่พอกับค่าครองชีพ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มีกฎหมายระเบียบข้อบังคับและทางปฏิบัติในสังคม เอื้อประโยชน์ให้สูงกว่า ข้าราชการชั้นผู้น้อย อาทิ เงินเดือนเลื่อนขั้นแต่ละปี ข้าราชการระดับ ๑ เลื่อนเงินเดือนขั้นละ

๖๐ บาท ในขณะที่ข้าราชการระดับ ๑๑ เลื่อนเงินเดือนขึ้นละ ๔๘๐ บาท ข้าราชการระดับต่ำต้องสอบเพื่อเลื่อนระดับ แต่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เลื่อนเป็นระดับ ๗ ขึ้นไปไม่ต้องสอบ สิทธิประโยชน์และสาเหตุอื่น ๆ ถ้าจะสาธยายก็ต้องเขียนเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในที่นี้จะขอยกเฉพาะเรื่องเงินเดือนหรือค่าจ้างที่รัฐจ่ายให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ ถ้าทำงานไม่รับผิดชอบให้คุ้มค่าของเงิน ชำยังโกงกินกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันต่อไปแล้ว ไม่เพียงแต่จะไม่มีงาน

ให้ทำผลที่สุดจะไม่มีชาติขาดประเทศให้อยู่อย่างประเทศเพื่อนบ้านเรือนเคียงที่เป็นบทเรียนให้เห็นอยู่แล้ว

ขณะนี้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๑ ชั้น ๑ ได้รับเงินเดือน ๑,๐๘๐ บาท และข้าราชการระดับ ๑๑ ชั้น ๙ ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดได้รับเงินเดือน ๑๕,๒๒๕ บาท ข้าราชการอื่น ๆ ได้เงินเดือนสูงกว่านี้เล็กน้อย จะขอแสดงเป็นตารางค่าจ้างที่รัฐจ่ายให้เจ้าหน้าที่ดังนี้

ตารางแสดงค่าจ้างที่รัฐจ่ายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ (คิดเป็นบาท)

ค่าจ้างเดือนละ	๑ นาที	๑ ชั่วโมง	๑ วัน	๗ วัน	๑๐ วัน
๑,๐๐๐	.๐๒	๑.๓๘	๓๓.๓๓	๒๓๓.๓๑	๓๓๓.๓๓
๒,๐๐๐	.๐๔	๒.๗๘	๖๖.๖๖	๔๖๖.๖๒	๖๖๖.๖๖
๓,๐๐๐	.๐๗	๔.๑๗	๑๐๐.๐๐	๗๐๐.๐๐	๑๐๐๐.๐๐
๔,๐๐๐	.๐๙	๕.๕๖	๑๓๓.๓๓	๙๓๓.๓๑	๑๓๓๓.๓๓
๕,๐๐๐	.๑๒	๖.๙๕	๑๖๖.๖๖	๑๑๖๖.๖๒	๑๖๖๖.๖๖
๖,๐๐๐	.๑๔	๘.๓๓	๒๐๐.๐๐	๑๔๐๐.๐๐	๒๐๐๐.๐๐
๗,๐๐๐	.๑๖	๙.๗๒	๒๓๓.๓๓	๑๖๓๓.๓๑	๒๓๓๓.๓๓
๘,๐๐๐	.๑๘	๑๑.๑๑	๒๖๖.๖๖	๑๘๖๖.๖๒	๒๖๖๖.๖๖
๙,๐๐๐	.๒๐	๑๒.๕๐	๓๐๐.๐๐	๒๑๐๐.๐๐	๓๐๐๐.๐๐
๑๐,๐๐๐	.๒๓	๑๓.๘๐	๓๓๓.๓๓	๒๓๓๓.๓๑	๓๓๓๓.๓๓
๑๑,๐๐๐	.๒๕	๑๕.๒๘	๓๖๖.๖๖	๒๕๖๖.๖๒	๓๖๖๖.๖๖
๑๒,๐๐๐	.๒๗	๑๖.๖๖	๔๐๐.๐๐	๒๘๐๐.๐๐	๔๐๐๐.๐๐
๑๓,๐๐๐	.๓๐	๑๘.๐๖	๔๓๓.๓๓	๓๐๓๓.๓๑	๔๓๓๓.๓๓
๑๔,๐๐๐	.๓๒	๑๙.๔๔	๔๖๖.๖๖	๓๒๖๖.๖๒	๔๖๖๖.๖๖
๑๕,๐๐๐	.๓๕	๒๐.๘๓	๕๐๐.๐๐	๓๕๐๐.๐๐	๕๐๐๐.๐๐

ตามตารางนี้แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับต่ำสุดจนถึงระดับสูงสุด โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๑๕,๐๐๐ บาท ได้รับประโยชน์จากรัฐคิดเป็นนาฬิกา, ชั่วโมง, วัน, สัปดาห์, และทศวรรษเท่าไร ที่ได้แยกแยะถึงทศวรรษหรือ ๑๐ วันก็เพราะรัฐบาลอนุญาตให้ข้าราชการลาหยุดพักผ่อนในฤดูร้อน โดยไม่ถือเป็นวันลาคือหยุดราชการฟรีได้ปีละ ๑๐ วัน ถ้าปีใดไม่ใช้สิทธิ์หยุดพักผ่อนก็อาจนำวันหยุดไปรวมหยุดปีต่อไปได้แต่ไม่

ให้เกิน ๒๐ วัน ได้เห็นจำนวนเงินแล้ว ก็จะได้ตระหนักว่า ในระยะที่ได้หยุดพักผ่อนในฤดูร้อนไป ๑๐ หรือ ๒๐ วันแล้วแต่กรณีนั้น ได้รับเงินเดือนเฉยๆ โดยไม่ต้องทำงานไปเท่าไร ตามลำดับต่ำสูงของเงินเดือน

คำขวัญในวันข้าราชการพลเรือนที่เดือนให้ข้าราชการ สำนักใน เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ จึงเหมาะสมกับโอกาสนี้ และควรที่เพื่อนข้าราชการจะยึดเป็นแนวปฏิบัติต่อไป ๑๕



สร้างหลักประกันทางการเงินให้แก่ตนเองและทุกชีวิตในครอบครัว
ด้วยการประกันชีวิตกับธนาคารออมสิน โดยฝากเงินประเภท
สงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว

มีให้เลือกฝาก ๒ แบบ คือ

- แบบมีเงินปันผล
- แบบเพิ่มมูลค่าทรัพย์สิน

โปรดสอบถามรายละเอียดได้ที่ธนาคารออมสินทุกแห่ง

สัมภาษณ์ทัศนะ เกษียณอายุ

สิ้นกันยายน ๒๕๒๔ นี้ มีข้าราชการที่ต้องเกษียณอายุ ๗๖๓ ราย เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ๖๗๐ ราย ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ๑๘ ราย ข้าราชการอัยการ ๑๑ ราย ข้าราชการธุรการ (อัยการ) ๖ ราย ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ๔๘ ราย และข้าราชการพลเรือนในพระองค์ ๑๐ ราย

ผู้ที่เกษียณอายุในปีนี้นั้นล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการมายาวนาน ย่อมมีข้อคิดเห็นที่มีค่าควรแก่ความสนใจ และเป็นประโยชน์ให้แก่คนรุ่นต่อไป วารสารข้าราชการจึงได้มีโอกาสสัมภาษณ์บางท่าน เพื่อนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นมาเสนอต่อท่านผู้อ่าน

นายอำพันธ์ ปุณกันท์ รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา กรมชลประทาน

จบจากโรงเรียนชลประทาน ก็มาบรรจุเป็นช่างจัดวาง อันดับ ๗ ที่กรมชลประทาน เคยทำงานที่กองวิชาการไม่กี่เดือน ย้ายไปทำงานที่ฝ่ายบำรุงรักษา ระหว่างที่ทำงานไป ก็ทำงานเกี่ยวกับงบประมาณ การเงินการทอง ไม่ค่อยทราบก็เลยไปเรียน เศรษฐศาสตร์ ที่ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ เรียนอยู่ ๖ ปี จึงสำเร็จ ระหว่างที่เรียนไปตำแหน่งก็สูงขึ้น ก็มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา เกี่ยวกับสัญญาจ้างเหมาต่าง ๆ ต้องรู้กฎหมายอีก ก็เลยไป

เรียนที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีก ต่อมาได้เป็นหัวหน้ากองคลัง จนกระทั่งปัจจุบันก็เป็นรองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา

ตลอดระยะเวลาที่รับราชการนั้น ทำงานด้วยการหวังผล สามารถพูดได้ว่า การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เคยล้มเหลว ไม่เคยผิดหวัง สิ่งที่ประทับใจมากที่สุดก็มีเรื่องการประกันอุทกภัย เมื่อปี ๒๕๐๒ ตอนนั้น เขื่อนภูมิพลยังไม่ได้สร้าง เราไม่มีเขื่อนจะกักน้ำทางตอนบน น้ำหลากลงมาากเหลือเกิน บ่าลงมาท่วมถนนพหลโยธิน เข้ามาตุงอยู่ที่คลองระพีพัฒน์แยกตะวันตก ได้ไปคุมงานสร้างคันคลอง ต้องจ้างคนเป็นพัน เรียงรายกัน วาง

กระสอบบ้างถมดินบ้าง ตลอดแนว ๓๖ ก.ม. ถมสูง
ชั้นเรื่อย ๆ น้ำก็สูงตามชั้นเรื่อย ถ้าน้ำล้นคันคลอง
ระพีพัฒน์ แยกตะวันตกเมื่อไหร่ ก็หมายความว่า
น้ำจะแห้งลงมาเข้าคลองรังสิตได้ เข้าคลองแสนแสบ
แล้วจะท่วมกรุงเทพทันที เราถมจนถมต่อไปอีก
ไม่ได้แล้ว เพราะคันมันเล็กเรื่อย ๆ เลยต้องเปลี่ยน
แผนใหม่ โดยตัดถนนสายอยุธยา—วังน้อย สาย
อุดมสมบูรณ์ และสายอยุธยา—ป่าโมก ๓ สาย เพื่อ
ผลักดันให้น้ำไหลลงแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งก็สำเร็จ
น้ำไม่ท่วมกรุงเทพ ตอนนั้นเป็นตอนที่ได้รับความ
ทนทุกข์ทรมานมากที่สุด นอนวันละชั่วโมงเดียว
นอนตีห้าตีแปด ๖ โมงเช้า คนงานมีเรื่องกัน ก็ต้อง
เข้าไปห้าม ดาบสลดนเลย แต่ก็ผ่านทัพไปด้วยดี
สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ประทับใจมากที่สุด ตั้งแต่ทำงานมา
และก็รู้สึกสนุกสนานไปกับงานด้วย

ข้าราชการทุกคนก็ต้องประสบปัญหา ที่ทำ
ให้รู้สึกอึดอัดใจ รู้สึกท้อถอยในการปฏิบัติราชการ
ทั้งนั้น สิ่งที่ทำให้รู้สึกอึดอัดใจ มีอยู่อย่างเดียว คือ ใน
การทำงาน เราก็มึนแผน นายก็มึนแผน เราต้องการ
ทำอย่างนี้ แต่นายไม่เอา บางครั้งอาจทำให้งานนั้น
ไม่สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ถือหลักอยู่อย่างหนึ่งว่า
ทำให้ดีที่สุด เมื่อเราทำดีที่สุดแล้ว จงพอใจในสิ่ง
นั้น อย่าไปหวังอะไรมากกว่านั้น ฉะนั้นอยากจะ
แนะนำท่านผู้อ่านว่า ถ้าหากท่านอยู่ในภาวะอย่าง
นี้ ที่ไม่สามารถจะผลักดันให้ผู้บังคับบัญชาคล้อย
ตามเราไปได้ เราจะต้องรู้จักรักษาคำที่ จะก่อให้เกิด
เกิดอันตรายจากผู้บังคับบัญชา อย่าไปขัดไปขวาง

พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด ซึ่ง
อันนี้ทำให้รักษาคำสัตถุ์มาได้ ถึงแม้จะไม่ได้รับสิ่ง
ตอบแทนอะไรแต่เราก็รู้สึกภูมิใจ ว่าเราได้ทำอะไร
เป็นผลสำเร็จ

ในภาวะปัจจุบัน ที่ค่าครองชีพสูงขึ้นมาก
รู้สึกว่าค่าตอบแทน หรือเงินเดือนที่ข้าราชการได้รับ
นั้นไม่ค่อยพอใช้ โดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้น้อย
อยากจะให้มีการพิจารณาช่วยเหลือกันบ้าง ตอนนั้น
ข้าราชการชั้นผู้น้อยกำลังแย่มาก

นายเนียม สุขประเสริฐ

นิติกร ๖

กรมป่าไม้

เคยบวช แล้วมาสอบเทียบมัธยม ๖ ได้ จึง
มาสอบเข้าทำงานที่กระทรวงกลาโหมก่อน เริ่มทำ
งานที่กรมป่าไม้เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๔๙๑ ตำแหน่ง
เสมียนพนักงานที่สำนักงานเลขา ต่อมาได้บรรจุ
ประจำแผนกพัสดุกองคลัง และกองคุ้มครอง ตาม
ลำดับประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ไปเป็นป่าไม้จังหวัด
สมุทรสาคร ปีต่อมาก็ไปเป็นป่าไม้จังหวัดสมุทร-
สงคราม ระหว่างที่ทำงานได้ศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย
รามคำแหง คณะนิติศาสตร์ ปี ๒๕๒๑ ก็ได้เป็น
หัวหน้าฝ่ายวินัย และปี ๒๕๒๓ ก็เป็นหัวหน้าฝ่าย
อนุญาตอุตสาหกรรมป่าไม้ จนปัจจุบัน

แต่ก่อน คนทั่วไปเห็นว่าข้าราชการทำงาน
มีรายได้ประจำ สะดวกสบาย มันคงกว่าอาชีพอื่น

ก็เลยมุ่งที่จะรับราชการ ถึงแม้ในปัจจุบัน ความเห็นต่างๆ จะเปลี่ยนไปบ้าง เพราะรายได้สู้เอกชนไม่ได้ แต่ถ้าผมมีบุตร มีหลาน ก็ยังคิดว่าควรจะให้เข้ารับราชการอยู่ เพราะรายได้อาจจะสู้เอกชนไม่ได้ แต่ก็ยังมั่นคงกว่า คือพูดง่ายๆ ว่า ทำบ้างไม่ทำบ้างก็ยังได้รับเงินเดือนประจำ ถ้าหากไปทำบริษัทหรือเอกชนแล้ว ถ้าไม่ทำงานก็คงอยู่ไม่ได้

เรื่องระบบ P.C. นี้ จะต้องเอาผลงานมากๆ ถึงจะให้ระดับสูง ผมเห็นว่าจำนวนงานหรือปริมาณงานไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ทาง ก.พ. จะให้ตำแหน่ง ที่อ้างมาคงจะเป็นปัจจัยอื่น ตัวอย่างเช่นระดับรองอธิบดีก็ระดับ ๑๐ ควบคุมคนจำนวนมาก เฉพาะกรมป่าไม้ก็ ๘,๐๐๐—๙,๐๐๐ คน งบประมาณที่รับผิดชอบก็เป็น ๑๐๐ ล้านบาท เมื่อเทียบกับผู้ตรวจราชการกระทรวง ก็ระดับ ๑๐ เหมือนกัน มีคนงานเพียง ๒—๓ คน ที่อยู่ในความควบคุม หรือเปรียบเทียบผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยกัน อย่างผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ระดับ ๑๐ ควบคุมนับ ๑๐ อำเภอ คนก็มาก ข้าราชการก็มากเมื่อเทียบกับผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ผมอยู่นี่มีแค่ ๓ อำเภอเท่านั้น ผู้ว่าราชการก็ระดับ ๑๐ เหมือนกัน ถ้าหากว่าเอาปริมาณงานเป็นเครื่องปรับระดับแล้ว ก็ไม่ควรจะได้ ผมจึงมีความเห็นว่าระบบ P.C. ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ราชการ

ผมมีความเห็นว่า เอาแต่เพียงคุณภาพก็เพียงพอแล้ว โดยถ้าหากว่าทำงานอย่างเดียวกัน รับผิดชอบ

ชอบอย่างเดียวกัน ก็ควรจะได้ระดับเดียวกัน ส่วนปริมาณนั้น ถ้าปริมาณมากก็เพิ่มคนเข้าไป

ตอนนี้ก็ใกล้ที่จะเกษียณแล้ว แต่ก็รู้สึกปกติ อาจจะเป็นเพราะว่าเวลายังไม่ถึง ถ้าหากว่าเกษียณไปแล้ว ถึงตอนนั้น อาจจะรู้สึกว้าวุ่นบ้าง เพราะเคยทำงานก็ไม่ได้ทำ เคยพบปะเพื่อนฝูง ก็ไม่ได้พบ แต่ผมเป็นคนอยู่เฉยๆ ไม่ได้ ไร้ความกังวล ก็คงต้องหางานทำ งานที่ผมคิดจะทำ ก็คือไปเป็นทนายความ ผมก็อาจจะไม่มีความรู้สึกอย่างนั้นก็ได้ เมื่อถึงเวลานั้น

เจ้าหน้าที่ระดับ ๓

กรมสรรพากร

เคยทำงานมาหลายที่เช่น ครู ก.ท.ม. กรมทางหลวง แล้วจึงมาทำงานที่กรมสรรพากรจนถึงปัจจุบัน เหตุที่เปลี่ยนงานบ่อยก็เพราะว่าตอนนั้นเป็นสมัยสงคราม ผมเป็นครูอยู่โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนก็ปิด—เปิดอยู่เรื่อย ช่วงโรงเรียนปิด ทางโรงเรียนจะไม่จ่ายเงินเดือน ประกอบเงินเดือนก็น้อยอยู่แล้ว ถ้าทำต่อไปก็อาจจะอยู่ไม่รอด ก็เลยเปลี่ยนงานไปอยู่ ก.ท.ม. ตำแหน่งช่างก่อสร้าง ที่นี้ผมไม่มีความรู้ในเรื่องช่างอยู่เลย ก็เปลี่ยนงานอีกไปอยู่กรมทางหลวง ไปอยู่แผนกก่อสร้างสะพานอีก และอยู่ต่างจังหวัดด้วย พอดีกรมสรรพากรเปิดรับสมัคร ก็เลยมาสมัครสอบ อยู่กรมสรรพากรที่กองอาคารเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๗ จนถึงปัจจุบัน

ผมทำงานที่กองอากาศมอดลอด มีอยู่ครั้งหนึ่ง
ที่คิดจะลาออก เกี่ยวกับเรื่องเงินเดือน ในปีนั้นไม่
ทราบเพราะอะไร ไม่ได้รับการพิจารณาขึ้นเงิน
เดือน แม้แต่ขั้นเดียว ทั้ง ๆ ที่ผมก็ไม่ได้เกงาน
ทำงานมาด้วยความบริสุทธิ์ใจ แต่ต่อ ๆ มาผมก็คิด
ได้ว่าอะไรที่ล่องเลยมาแล้ว ก็ไม่อยากจะไปคิด ก็เลย
ทำงานต่อไป อาจจะเป็นเพราะว่าผมเป็นคนที่ไม่
พยายามปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ ทำงาน
อย่างผมนี้ ก็มีประชาชนมาติดต่อมาก เมื่อผมรู้จัก
กับผู้มาติดต่อมาก ผมเป็นคนชอบคบคน ผมก็จะแนะนำ
อะไรต่าง ๆ ที่เค้าไม่รู้ให้เค้า ต่อมาหลัง ๆ เค้ามา
ติดต่องาน ก็มาติดต่อกับผมโดยตรงเลย ในสายตา
ของผู้บังคับบัญชาบางที่รู้สึกว่ามันผิดปกติ อาจจะ
เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บังคับบัญชาเฟื่องเสียงผม แล้ว
ทำให้ผมไม่รับการพิจารณาให้ขึ้นเงินเดือน แม้
กระทั่งงานยังไม่สั่งให้ผมทำ ผมไม่ทราบว่าจะทำ
อะไร แต่ผมก็มาทำงานตามปกติ พยายามทำงาน
ของผมเท่าที่มี

เรื่องที่จะเกษียณ ผมคิดไว้นานแล้วว่าอย่าง
ไรเสีย ก็ต้องเกษียณแน่ ต้องออกไปตามวาระ ผม
เลยไม่มีความรู้สึกอย่างไร ไม่เสียใจ แต่เวลานี้ใกล้
เข้ามาก็มีความวิตกบ้างนิดหน่อยเท่านั้น เมื่อเกษียณ
แล้วผมมีความคิดว่าผมมีความรู้ อยู่ในกรม สรรพากร

ในประมวลรัษฎากรไม่อยู่ อย่างน้อยเราก็มีประสบ
การณ์ ก็คงจะไปเป็นลูกจ้างเค้าอีกในด้านนี้ ตอน
นี้ก็มีคนมาติดต่อแล้ว แต่ผมยังไม่ได้ตอบตกลงไป

ท้ายนี้ผมอยากจะฝากบอกเพื่อนข้าราชการว่า
เมื่อเป็นข้าราชการแล้ว ก็ต้องเป็นข้าราชการที่เต็ม
ตัว พยายามปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ให้ดีที่สุด

นายเพี้ยน พรรณกลิน

นายช่างโยธา ๗

กรมชลประทาน



ตอนเด็ก เป็นชาวนา มีความคิดอยากช่วย
เรื่องการชลประทาน ก็เลยสมัครเรียนที่โรงเรียน
ชลประทาน บรรจุที่กรมชลประทานเมื่อ ๑ ก.พ.
๒๔๙๗ เป็นช่างสำรวจ ทำงานอยู่ทางภาคตะวันออก

ออกเฉียงเหนือประมาณ ๕ ปี ต่อมาไปทำงานทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๔ ปี จากนั้นก็เข้ามาอยู่ส่วนกลางตลอด

งานที่รู้สึกภูมิใจ คืองานบุกเบิกการชลประทานทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนนั้นเพิ่งย้ายมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคนงานตามไปทำงานที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาก จึงมีความรู้สึกประทับใจและก็สนุกไปกับงานมากในตอนนั้น

รู้สึกข้าราชการสมัยก่อน ทำงานกันมากกว่าทำระเบียบ เพราะสมัยก่อน ระเบียบต่าง ๆ ไม่ค่อยมี ทำอะไรก็เสร็จตามแผนตามเวลา ทั้ง ๆ ที่การคมนาคมไม่สะดวก วัสดุก่อสร้างก็ไม่ค่อยมี ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบสูง สั่งการได้รวดเร็วไม่เหมือนตอนนี้อย่างนี้ ทำระเบียบกันมากกว่าทำงาน เพราะเราออกระเบียบกันมาเยอะเยาะ จะสั่งการอะไร ก็ทำได้ช้า ดิฉันอยู่ที่ระเบียบทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ ไม่ค่อยเสร็จตามเป้าหมาย ถ้าเป็นไปได้อยากจะให้ลดระเบียบที่ไม่จำเป็นเสียบ้าง กระจายอำนาจให้ไป ไม่ต้องรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง จะได้สั่งการได้เลย โดยไม่ต้องไประแวงระเบียบโน้นระเบียบนี้

เรื่องการคอร์รัปชันนั้น ถ้าจะปราบให้เด็ดขาดนั้น ผมคิดว่าปราบไม่ได้ มีคำพังเพยมาตั้งแต่โบราณว่า “เลี้ยงช้าง ต้องกินขี้ช้าง” ฉะนั้น ทำให้เป็นได้แค่นี้ก็ดีแล้ว อย่า “ฆ่าช้าง เองา” ก็แล้วกัน บ้านเมืองจะไปไม่รอด

นายเฉลิม สิงห์กุล
นักวิชาการสอบ ๖
กองการสอบ
สำนักงาน ก.พ.



เริ่มเข้าทำงานที่สำนักงาน ก.พ. เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ ตอนนั้นเป็นระหว่างสงครามมีเพื่อนหญิงคนหนึ่งทำงานที่สำนักงาน ก.พ. บังเอิญนี้ทำวุ่นใหญ่ ผมพายเรือรับ—ส่งทุกเช้าเย็น พอน้ำแห้ง อย่งไรก็ไม่ทราบ เพื่อนชวนมาทำงานที่สำนักงาน ก.พ. ก็เลยมาทำงานที่ ก.พ. จนทุกวันนี้

เคยไปเป็นผู้ช่วยผู้ดูแลนักเรียนที่ประเทศอินเดียประทับใจมาก เพราะเป็นคนชอบเด็ก ๆ อยู่แล้ว ได้คลุกคลีตีวงกับเด็ก ได้ดูแลเค้า มีปัญหาอะไรก็ช่วยกันแก้ช่วยกันทำ สนุกสนานมากในตอนนั้น

ระบบ P.C. นั้น ไม่เห็นจะมีอะไรดีขึ้นกว่าเดิมเลย เพราะตั้งแต่มี P.C. มา รู้สึกว่าจะมีเรื่องมาก มีคำร้องเรียนมาก เมื่อมีคำร้องเรียนมาก ก็จะเป็นสาเหตุแห่งความไม่เป็นธรรม หรือความไม่พอใจอะไรสักอย่างขึ้นมาก็ได้ อีกอย่างหนึ่งก็ทำให้เสียระบบอาวุโสไป ตั้งแต่ใช้ระบบ P.C. มา รู้สึกจะยืนอยู่กับที่ พวกที่มาที่หลังล้าหน้าไปทุกคน ทำให้ผู้มีอาวุโส มองภาพพจน์ในระบบ P.C. ไม่ค่อยดี แต่อย่างไรก็ตาม คิดว่า อาวุโสอาจจะเป็นปัญหาในระยะแรกที่ใช้ระบบ P.C. เท่านั้น นาน ๆ ไป ปัญหาก็คงจะหมดไป

รู้สึกปกติดี เมื่อรู้ว่าจะเกษียณ เห็นว่าเมื่อถึงคราวพักก่อนก็ต้องออกไปพักผ่อนตามระเบียบตาม

ธรรมเนียม แต่ที่ใจหายนิดหน่อย ก็ตรงที่ตอนนี้อายุ ๖๐ ปีแล้วก็ใกล้ความตายเข้าไปทุกวัน แต่ก็รู้สึกดีใจมากที่อยู่จนถึงเกษียณ คิดไว้ว่าหลังจากเกษียณแล้วจะไม่ทำงานอะไร ที่จะเป็นลูกจ้างใครอีก ขอเป็นไทแก่ตัว ถ้าจะทำก็จะเป็นงานด้านเขียนหนังสือที่พอถนัดอยู่บ้าง

ตลอด ระยะเวลาที่รับราชการ ที่สำนักงาน ก.พ. มาประมาณ ๓๘ ปี ได้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ พยายามปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาทุกอย่างโดยมีคติประจำใจอยู่ว่า คนมีงานทำไม่ตาย แต่คนไม่ทำงานนั้นแหละตาย ๑๖

โปรดแก้คำผิด

แก้คำผิดในวารสารข้าราชการ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๔

แก้คำผิดในเรื่องจะสมควรไปเรียนในต่างประเทศโดยอยู่ในความดูแล

ของ ก.พ. ต้องทำอย่างไร

หน้า	บรรทัดที่	คำผิด	แก้เป็น
๑๙	๑๑	ที่ซึ่งตั้ง	ที่ AUA ซึ่งตั้ง
๒๐	๒๐ ข้างซ้าย	มัธยม ๒	มัธยม ๓
	๒๑ ,,	๑, ๒	๑, ๒, ๓
	๙ ข้างขวา	มัธยม ๒	มัธยม ๑-๓
	๒๓ ,,	LETTGR	LETTER



แนะนำบุคคล ที่น่าสนใจ

ถึงแม้ว่าวารสารข้าราชการจะได้เคยเสนอบทสัมภาษณ์ นาย ประวิณ ณ นคร เลขาธิการ ก.พ. ในส่วนที่เกี่ยวกับแนวความคิด การกำหนดทิศทาง ของแนวนโยบาย เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลใน ราชการ พลเรือนมาบ้างแล้วในโอกาสต่าง ๆ แต่ในโอกาสที่ท่านเลขาธิการ ก.พ. จะ พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๔ ก็นับได้ว่าเป็นอีกโอกาสหนึ่ง ที่เหมาะสมควรสำหรับการขอสัมภาษณ์อีกครั้งอีกหน เพื่อจะได้บันทึกไว้ให้ จดจำรำลึกถึงในวันพรุ่งนี้ว่า ในชีวิตราชการอันเหน็ดเหนื่อยและยาวนาน ของท่านนั้น ได้ผ่านสิ่งใด หรือได้ทิ้งสิ่งใดไว้ให้เป็นแบบบทบ้าง ทั้งใน ด้านส่วนตัวและผลงาน

เรียกว่าเป็นบททั้งท้าย หรือบทกล่าวลา ก็คงจะได้

ประวัติ

เกิดที่อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๔๖๓

เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนวัดถ้ำเทียน ถวาย
อำเภอสิชล กระทั่งจบ ป. ๖ จึงเข้าเรียนต่อที่โรงเรียน
พร้อมอุปการ และมาจบ ม. ๖ ที่โรงเรียนประจำ
จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ แล้ว
เข้ากรุงเทพฯ มาสมัครสอบปีเดียวได้ ม. ๘ เมื่อ
พ.ศ. ๒๔๘๑

เป็นคนที่เรียนหนังสือเก่ง กระโดดข้ามชั้น
มาตลอด ใช้เวลาเรียน ม. ๑—ม. ๘ เพียง ๕ ปี
เท่านั้น และสมัยเรียนชั้นประถมก็สอบไล่ได้ที่ ๑
ของอำเภอ พอมาเรียนชั้นมัธยมก็สอบได้ที่ ๑ ของ
จังหวัด สร้างเกียรติประวัติให้แก่ตัวเอง เพื่อนร่วม
รุ่นในโรงเรียนชั้นมัธยมคือ “ไสว สวัสดิสาร”
อดีตผู้แทนราษฎรของจังหวัดนครศรีธรรมราช

เข้าเรียน มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์และการ
เมืองเมื่อปี ๒๔๘๒ รุ่นเดียวกับ พ.อ. จินดา ณ
สงขลา อดีตเลขาธิการ ก.พ. และ พล.ต.ท. กฤษ
บจฉิมสวัสดิ์ อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาด
ไทย จบได้ปริญญาตรีธรรมศาสตร์บัณฑิต เมื่อ
ต้นปี ๒๔๘๖

เริ่มทำงานครั้งแรกที่สำนักงาน ก.พ. เรียก
ว่าเป็นลูกหม้อเก่าแก่ และทำตั้งแต่สมัยยังเรียน
อยู่ที่ธรรมศาสตร์ เมื่อปลายปี ๒๔๘๒ นำเงินเดือน
มาเรียนหนังสือจนจบปริญญาตรี จึงลาออก สมัคร

เข้าเป็นลูกจ้างประจำแผนกวินัยอยู่ ๑ ปี สอบเข้า
เป็นข้าราชการพลเรือนดำรงตำแหน่งประจำแผนก
และหัวหน้าแผนก ๑๒ ปี ก็ได้เลื่อนขึ้นเป็นหัวหน้า
กองวินัยและเรื่องราวอีก ๘ ปี ก็เลื่อนเป็นรองเลขา
ธิการ ก.พ. สมัยคุณหลวงสุขุมน้อยประดิษฐ เป็น
เลขาธิการ

อยู่กับตำแหน่งรองฯ นานถึง ๑๕ ปีเต็มๆ
จนใครๆ เรียกติดปากว่า “ท่านรองฯ” กระทั่ง
เดือนเมษายน ๒๕๒๒ จึงได้เลื่อนขึ้นเป็นเลขา
ธิการ ก.พ. รวมแล้วใช้เวลาเกือบ ๔๐ ปี จึงได้
ตำแหน่งสูงสุดของสำนักงาน

พูดถึงเรื่องงาน แล้วมี มาก มาย หลาย หลาก
เช่นจัดทำคู่มือปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน ตั้งแต่ พ.ร.บ. ฉบับ ๒๔๘๗ ถึง
เป็นแนวปฏิบัติและเรียกกันว่า “เล่มคำ” เขียน
คู่มือสอบเข้ารับราชการหลายเล่ม เขียนตำราที่
ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ รวบรวม
ประวัติ ก.พ. และการร่าง พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นหนังสือที่ได้ทำการค้นคว้า
และเรียบเรียงไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ใช้เป็นตำรา
ศึกษาชั้นปริญญาโท นอกจากนี้ยังมีหนังสืออีก ๒
เล่ม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการบริหารร่างกายและ
บริหารจิตใจสำหรับนักบริหาร เพื่อใช้ในการพัฒนา
นักบริหารตามโครงการของสถาบันพัฒนาข้าราชการ
พลเรือน

เป็นคนแรกที่ริเริ่มจัดทำหนังสือวารสารข้าราชการ
ชั้นกระทั้งบัดนี้ อายุของหนังสือครบ ๒๖ ปี

บริบูรณ์แล้ว ในระยะแรก ๑๐ ปี ตนเองรับหน้าที่
บรรณาธิการเอง สนับสนุนให้มีสวัสดิการในด้าน
ต่าง ๆ ให้แก่ข้าราชการ เช่น เรื่องน้ำดื่ม ยารักษา
โรค รวมทั้งอาหารถูก โดยเริ่มต้นที่สำนักงาน
ก.พ. เป็นครั้งแรก และบรรดากระทรวง ทบวง กรม
อื่น ๆ นำมาใช้เป็นตัวอย่าง

เป็นคนสมถะมาก ๆ พอใจในสิ่งที่มีอยู่
ไม่ดิ้นรน และไม่เคยเรียกร้องอะไรจากการ
ทำงานเลยไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินเดือนหรือเรื่อง
ตำแหน่ง ทำงานโดยคำนึงถึงผลของงานมาก
กว่าผลตอบแทนในทุกรูปแบบ เป็นที่ยอมรับ
กันในหมู่ข้าราชการสำนักงาน ก.พ. ว่า เป็น
ต้นแบบของระบบคุณธรรมที่แท้จริง ใจซื่อ
มือสะอาด จงรักภักดีต่อหน่วยงาน พูดได้
เต็มปากเต็มคำว่าไม่เคยมีจุดด่างพร้อยในชีวิต
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือราชการ

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง เลขาธิการ ก.พ.
ใหม่ ๆ เคยให้สัมภาษณ์ผู้แทนสื่อมวลชนว่า จะ
พยายามล้างภาพพจน์ที่ใคร ๆ มองว่า ก.พ. เป็น
แดนสนธยาให้จงได้

และเพื่อให้บรรดา ลูกน้อง ได้เข้าใจซึ่ง
กันและกัน จึงดำเนินนโยบายเปิดประตู เขียน
หนังสือ บอกกับ ข้าราชการ ใน สำนักงาน ทุกคน ว่า
“ใครมีเรื่องทุกข์ร้อนคับแค้นข้องใจอะไรก็เข้าพบได้”
แต่ต้องเป็นระหว่าง ๑๖.๓๐—๑๗.๓๐ น. นอกเวลา
ราชการเสียก่อน

ถึงแม้จะทำงานด้าน ก.พ. และดำเนินชีวิต
อยู่ที่ ก.พ. มาตลอด แต่ในอดีตก็เคยเป็นที่ปรึกษา
ระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี และของคณะ
ปฏิวัติมาแล้วหลายสมัย และยังเป็นสมาชิกสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นกรรมการข้าราชการรัฐสภา
ผู้ทรงคุณวุฒิ และอะไรต่อมิอะไรอีกมากมาย แถม
ยังเคยเป็น อาจารย์สอนตาม มหาวิทยาลัยต่าง ๆ อีก
บรรดาลูกศิษย์ลูกหาขณะนี้ เป็นปลัดกระทรวง อธิบดี
ไปแล้วก็มี

รักษาสุขภาพได้ดีมาก ทำงาน ๔๐ ปี
ลาป่วยอยู่เพียง ๘ วัน สมัยเป็นนักเรียน
เป็นนักยิมนาสติกของโรงเรียน ปัจจุบันออก
กำลังกายด้วยการเล่นกอล์ฟทุกวันเดียวกับ พล.
ร.อ. อมร ศรีกาชะ รมต. คมนาคม และ
พล.ร.อ. เทียม มกรานนท์ ผู้ว่าราชการ กทม.

ในจำนวนพี่น้อง ๑๑ คน ประวีณ เป็น
บุตรคนเล็กของ นายบุศย์ และนางปลีก ณ นคร
และเป็นเพียงคนเดียวที่เข้ารับราชการ สมรสกับ
“ไสว ณ นคร” อาจารย์โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
มีธิดา ๓ คนคือ “สิริพร” กำลังทำปริญญาโทที่
สหรัฐ “หงส์ประไพณ” กำลังเรียนเภสัชศาสตร์
อยู่ที่ฟิลิปปินส์ และ “สุทธิดน” กำลังเรียน
มนุษยศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทสัมภาษณ์

— ขอทราบประวัติการรับราชการ ของ
ท่าน

— ผมเริ่มทำงานตั้งแต่ปลายปี ๒๔๘๒ ทำ
งานระหว่างเรียนกฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ซึ่งเขาสอนตอนเช้าก่อนเปิดทำงาน มีเวลาว่างก็เลย
มาสมัครสอบเป็นเสมียน ทำงานเป็นเสมียนอยู่ ๔
ปี ในสำนักงาน ก.พ. พอเรียนจบกฎหมายก็ลาออก
จากเสมียนมาเป็นลูกจ้างชั่วคราว ในสำนักงาน ก.พ.
ต่ออีก ๑ ปี แล้วสอบเข้าเป็นข้าราชการสามัญใน
ตำแหน่งประจำแผนกวินัย ทำงานอยู่ในสำนักงาน
ก.พ. มาตลอดจนถึงเกษียณเป็นเวลา ๔๒ ปี

— **ระหว่างที่รับราชการ นอกจากงาน
ในหน้าที่แล้วท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมหรือริเริ่ม
โครงการใดบ้างครับที่เป็นความภูมิใจสำหรับ
ท่าน ?**

— ตอนแรกที่ทำงาน ก็เป็นงาน ใน หน้าที่
ทำงานไปตามที่ได้รับมอบหมาย มาเริ่มทำงานซึ่ง
เกิดจากความคิดของตัวเองจริงๆ เมื่อปี ๒๔๙๗ คือ
ในตอนนั้น เริ่ม ใช้ พ.ร.บ. ระเบียบ ข้าราชการ พล-
เรือน ๒๔๙๗ พ.ร.บ. ฉบับนี้ยังเป็นของใหม่ยังไม่
มีใครอ่านรู้เรื่อง และสำนักงาน ก.พ. ก็ไม่ได้มีส่วน
ร่วมในการร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ด้วย ซึ่งเมื่อเป็น
เช่นนี้ก็ต้องมีการศึกษาหาความรู้ให้ สามารถ เข้า
ใจใน พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้ได้ เพื่อจะได้ปฏิบัติให้ถูก
ต้อง และเมื่อกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ ถามมาก็จะ
ได้อธิบายให้เขาเข้าใจด้วย ผมจึงรับอาสาตอบปัญหา
ที่กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถามมาทางโทรศัพท์ใน
เรื่องเหล่านี้ โดยพยายามศึกษาด้วยตัวเอง เมื่อมีผู้

ถามมาก็รีบปรึกษาและก็พยายามมาหาคำตอบให้ได้ พอ
มีคนถามปัญหาซ้ำมาอีกทีนี้ก็ตอบได้ทันทีเลย

เมื่อได้ตอบปัญหาใตทาง โทรศัพท์ไป แล้วก็
นำคำถาม—คำตอบเหล่านั้นมาเขียนเป็นข้อ ๆ แล้ว
พิมพ์โรเนียวแจกไปตามเพื่อนฝูง เรียกว่า “**ปัญหา
และทางปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน**” พอเพื่อนฝูงต้องการมาก
เข้า มาบอกขอเป็นสมาชิกขอให้ส่งให้เป็นประจำ
ตอนนั้น ก็เลยต้องตั้งเป็น สวัสดิการ สำนักงาน ก.พ.
ขึ้นมา เพื่อจัดทำ การ จำหน่าย แผ่น ปลิว เหล่านี้ให้
สมาชิก โดยให้เขาเสียเงินเป็นค่ากระดาษค่าพิมพ์
และค่าส่งเป็นรายเดือน และทางเราก็อโรเนียวส่ง
ไปให้ ทำอย่างนี้มาเกือบ ๒ ปี จนถึง พ.ศ. ๒๔๙๙
จนกระทั่งมีสมาชิกพันกว่าคน ทำโรเนียวไม่ไหว
จึงได้ทำ เป็น หนังสือ ตีพิมพ์ เป็น วารสาร รายเดือน
เรียกว่า “**วารสารข้าราชการ**” โดยลงคำถามคำ
ตอบปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการ
พลเรือนต่อไป และลงบทความอื่น ๆ ด้วย มี
สมาชิกบอกรับทั่วราชอาณาจักร กว่า ๔,๕๐๐ คน
ส่วนคำถาม — คำตอบที่ได้ เคยพิมพ์ โรเนียว มาก่อน
แล้วนั้นก็เอามาตีพิมพ์เป็นหนังสือเล่มปกสีดำ ชื่อว่า
“**ปัญหาและทางปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน**” ให้สวัสดิการสำนักงาน
ก.พ. จัดพิมพ์จำหน่าย หนังสือเล่มนี้เป็นที่รู้จัก
กันทั่วไปในวงราชการในขณะนั้นในนาม “**หนังสือ
เล่มดำ**” ซึ่งใช้อ้างอิงกันเป็นการทั่วไป

— เป็นจุดเริ่มต้นที่จัดสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. และจัดทำวารสารข้าราชการ ไซ้ใหม่ครับ?

— เป็นจุดเริ่มต้น จัดทำวารสารข้าราชการ แต่สวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. เริ่มมีมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๗ แล้ว ตอนที่พิมพ์โรเนียวก็ให้สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้พิมพ์ และ จำหน่าย โดยทุนที่ข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ร่วมกันออกสมทบเพื่อการจัดสวัสดิการ ได้ทำไรทำอะไรก็เข้าเป็นกองทุนสวัสดิการ และ นำเงินนั้นมาใช้ช่วยให้สวัสดิการแก่ข้าราชการสำนักงาน ก.พ. ในรูปของกระดาษชำระ สบู่ นสพ. ยา รักษาโรค เงินกู้ เงินช่วยเหลือเมื่อประสบภัย เป็นต้น และพอสิ้นปีก็มีการจัดทัศนาวจรกัน ซึ่งการจัดสวัสดิการของสำนักงาน ก.พ. นี้ เป็นแบบอย่างให้กรมอื่น ๆ ทำตามอย่างกันต่อมา

— นอกจากหนังสือเล่มดำกับวารสารข้าราชการแล้ว ยังมีงานเขียนเล่มอื่นอีกไหมครับ?

— ต่อมาผมได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ สอนเข้ารับราชการในฐานะผู้แทน ก.พ. ออกไปสอบตามกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการเขามักจะมอบให้ออกข้อสอบ ๒ วิชา คือวิชา พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน และวิชาวัฒนธรรม ผมไม่มีความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมเลย จึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อมาออกข้อสอบ จนกระทั่งได้รวบรวมพิมพ์เป็นหนังสือ “คำถาม—แนวตอบ

วิชาวัฒนธรรม” ออกมาอีก ๑ เล่ม และรวบรวม “คำถาม—แนวตอบ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน” ในรูปที่เหมาะสมสำหรับใช้สอบอีก ๑ เล่ม อีกเล่มหนึ่งชื่อว่า “การเขียนหนังสือราชการ” ผมมาทำตอนที่ เป็นรองเลขาธิการ ก.พ. เพราะเห็นว่าหนังสือที่เสนอมานี้ให้เซ็นมีที่ต้องแก้ไขมากมายทุกครั้ง ก็เลยนำเอาตัวอย่างร่างหนังสือที่ผิดมาก ๆ รวบรวมไว้ นำไปถ่ายเป็นฟิล์ม แล้วมาฉายดูวิจารณ์กันว่าผิดตรงไหน ทำไมถึงผิด และที่ถูกต้องควร ควรจะเขียนว่าอย่างไร เป็นต้น ก็เลยได้หลักแต่งเป็นตำราวิธีเขียนหนังสือราชการ ออกมาอีก ๑ เล่ม ซึ่งวงราชการทั่วไปทั้งทหารพลเรือน และรัฐวิสาหกิจได้มาขอไปลงหนังสือวารสาร และพิมพ์แจกจ่ายเป็นอันมาก หลังจากนั้นไม่มีเวลาว่าง จึงไม่ได้เขียนหนังสืออยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ร่วมกับข้าราชการสำนักงาน ก.พ. เขียน “คู่มือปฏิบัติงานบุคคลตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ ภาค ๑” ว่าด้วย การกำหนดตำแหน่ง การสอบ และการคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การให้ได้รับเงินเดือน และการเลื่อนขั้นเงินเดือน และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ร่วมกับข้าราชการสำนักงาน ก.พ. เขียน “คู่มือปฏิบัติงานบุคคลตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญภาค ๒” ว่าด้วย วินัย การลงโทษ การออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการ

ร้องทุกข์ อีกเล่มหนึ่ง นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ กองตำแหน่งและอัตราเงินเดือน สำนักงาน ก.พ. เขียนหนังสือเรื่อง “การจำแนกตำแหน่งในราชการพลเรือนไทย” ซึ่ง คุณเมทินี พงษ์เวช ได้ช่วยแปลเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อว่า “Position Classification in the Thai Civil Service” และได้ร่วมกับ คุณเมทินี พงษ์เวช เขียนหนังสือเรื่อง “Examination in the Thai Civil Service” อีกเล่มหนึ่ง ซึ่งหนังสือ ๒ เล่มหลังนี้ ทำขึ้นเพื่อเป็น general background สำหรับผู้เชี่ยวชาญ UNDP ได้ศึกษาก่อนให้คำแนะนำแก่ สำนักงาน ก.พ. ตอนสุดท้ายที่จะเกษียณอายุ ผมได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน แต่งหนังสือที่ใช้ในการพัฒนาข้าราชการ ๒ เล่ม คือ “การบริหารร่างกายสำหรับนักบริหาร” กับ “การบริหารจิตใจสำหรับนักบริหาร” แต่สองเล่มหลังนี้ ผมไม่ได้เขียนเองทั้งหมด เพียงแต่ช่วยวางแนวทางเค้าโครงให้และช่วยตรวจแก้ไขปรับปรุง แต่งเติมบางส่วน

ยังมีคู่มืออีกเล่มหนึ่ง ที่ผมเขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ และเป็นเล่มที่ผมภูมิใจมาก เพราะไม่มีใครอยากจะเขียน ก็คือ คู่มือการโรง ซึ่งผมเขียนขึ้นใช้ในสำนักงาน ก.พ. เรียกว่า “ระเบียบการรักษา ความ สะอาด และ ความ เป็น ระเบียบ เรียบร้อยภายในบริเวณสำนักงาน ก.พ.” ซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของภารโรง ของสำนัก

งาน ก.พ. ทำให้อาคารสำนักงาน ก.พ. สะอาด เรียบร้อยมาเป็นเวลานานนับ ๑๐ ปี จนกระทั่ง กรมโยธาธิการก็ได้แนะนำให้ส่วนราชการอื่นมาดูเป็นตัวอย่าง หนังสือเล่มนี้ ได้กล่าวถึงการรักษา ความสะอาดห้องทำงาน ห้องอาหาร ห้องส้วม ห้อง ระบายน้ำ โรงรถ กระจกหน้าต่าง การกำจัดปลวก วิธีการบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศ ลิฟท์ การดูแล รักษาและซ่อมรถยนต์ และครุภัณฑ์อื่นๆ เป็นต้น

— งานอื่นๆ ที่ท่านรู้สึกในผลสำเร็จ นอกเหนือไปจากการเขียนหนังสือ มีอะไรอีกบ้างไหมครับ ?

— ก็มีในช่วงที่ผมเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ผมเป็นผู้ร่าง พ.ร.บ. จัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ และเป็นผู้เสนอร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวในฐานะสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ร.บ. จัดระเบียบบริหาร ราชการฝ่ายรัฐสภาฉบับนั้นได้ใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้

— แล้วเรื่องการบริหารระบบ P.C. มาใช้ในราชการพลเรือน ท่านเป็นต้นคิดใช่ไหมครับ ?

— ผมไม่ใช่เป็นคนต้นคิดที่นำระบบนี้มาใช้ เขาคิดกันขึ้นมาจนเข้าด้ายเข้าเข็มแล้ว ตกกลางหลั กการ หลักเกณฑ์ และวิธีการต่างๆ ที่จะใช้กัน เรียบร้อยแล้ว ผมในฐานะอยู่ฝ่ายกฎหมายจึงได้มีส่วนมาจัดทำให้เป็นรูปกฎหมายในภายหลัง

— ท่านพอจะเปิดเผยได้ไหมว่า ใคร
เป็นคนนำระบบ P.C. มาใช้ ใครเป็นต้นคิด
ข้อบริหารราชการพลเรือนคงอยากรู้กันมาก

— ก็เริ่มต้นมาจากข้อเสนอแนะของคณะ
กรรมการปรับปรุงระบบบริหารราชการ ซึ่งมีคุณ
ทวี แรงขำ เป็นประธาน และท่านรองฯ โสรัจ
สุจริตกุล เป็นเลขานุการ ต่อมาก็มียุติเยวชาญจาก
USOM ซ็อบาร์เบอร์มาเสนอแนะอีก และเมื่อ พ.อ.
จินลา ณ สงขลา เป็นเลขาธิการ ก.พ. ก็ได้ขอ
ความช่วยเหลือจาก USOM ช่วยทำการสำรวจศึกษา
และจัดระบบจำแนกตำแหน่งในราชการพลเรือนไทย
และได้มีทีมผู้เชี่ยวชาญจาก ก.พ. ของรัฐแคลิฟอร์เนีย
สหรัฐอเมริกา มาช่วยวางแผน สำรวจ วางรูปแบบ
ร่างโมเดล เกี่ยวกับการที่จะนำระบบ P.C. มาใช้
ในราชการพลเรือน พอวางแผนกันเสร็จ ตกกลงว่า
จะเอามาใช้อย่างไรแล้ว ก็จะต้องเขียนเป็นกฎหมาย
ออกมา ผมจึงได้มีส่วนเข้าร่วมร่างเป็นกฎหมาย
ในช่วงนี้ เมื่อกฎหมายออกมาแล้วก็ต้องทำมาตรฐาน
กำหนดตำแหน่ง จัดทำบัญชีตำแหน่งและวิเคราะห์
เสนอ ก.พ. เพื่อพิจารณาจัดแบ่งสายงาน และจัด
ระดับของตำแหน่ง เพื่อให้เป็นไปตามระบบใหม่นี้
คือเปลี่ยนจากระบบชั้นยศแต่เดิมมาเป็นระบบจำแนก
ตำแหน่ง ตำแหน่งในขณะนั้นมีประมาณแสนห้า
หมื่นตำแหน่ง ซึ่งต้องสำรวจเข้าบัญชีแล้วก็เขียน
มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง กว่า ๑,๐๐๐ มาตรฐาน
เขากำหนดการให้เวลาทำแค่ห้าเดือน ผมก็ได้ทำให้
เสร็จเรียบร้อยตามเวลา

เรื่องการนำระบบ P.C. มาใช้ ผมจึงไม่ใช่
เป็นต้นคิด เขาคิดกันมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ออก
แบบไว้เรียบร้อยแล้ว ยิ่งแต่จะสร้างขึ้นใช้เท่านั้น
ถ้าจะเปรียบกับการสร้างรถยนต์ ก็เท่ากับว่ามี
วิศวกร คิดระบบ และออกแบบมาให้เรียบร้อยแล้ว
มีโมเดล มีบลูพริ้นท์ สมบูรณ์แบบลงตัวมาแล้ว
ผมเป็นแค่คนสร้างให้ออกมาเป็นรถยนต์จริงที่ได้วิ่ง
เท่านั้น

— ตลอดระยะเวลา ๔๐ กว่าปีที่ท่าน
ปฏิบัติราชการมา ท่านมีแนวความคิดในการ
ทำงาน หรือยึดถือหลักการข้อใดในการ
ปฏิบัติราชการครับ?

— “ทำอะไรต้องทำให้ดีที่สุด” เป็น
หลักที่ผมยึดถือตลอดมา และต้อง “ไม่เลือกงาน
ด้วย” ผลงานของผมจึงมีตั้งแต่ “คู่มือการโรง”
ไปจนถึง “คู่มือนักบริหาร”

— งานที่ทำอยู่เวลานี้ มีงานอะไรบ้าง
ครับที่ค้างอยู่และท่านอยากจะทำต่อเนื่องต่อ
ไปอีก?

— มีโครงการพัฒนาสมรรถภาพทางจิตใจ
ของข้าราชการให้สามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ มี
ผลดีแก่ราชการยิ่งขึ้น

— จากโครงการนี้ ขณะนี้ได้ทำอะไร
ไปแล้วบ้างครับ?

— เริ่มทำเมื่อครั้งจัดสัมมนานักบริหารระดับรองอธิบดีที่เขื่อนเจ้าพระ ซึ่งได้ทดลองเป็นรุ่นแรก ปรากฏว่าได้ผลดีตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ งานที่ต้องทำต่อเนื่องจากอันนี้ก็คือการสร้างเอกสาร และคู่มือให้กับสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพจิตของข้าราชการ โดยเอาไปสอดแทรกในหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการ ระดับต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้ข้าราชการมีจิตใจเข้มแข็ง แน่วแน่ และบริสุทธิ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอุดมการณ์ที่จะทำงานให้ดียิ่งขึ้นให้เป็นประโยชน์แก่ราชการยิ่งขึ้น

— ท่านเชื่อว่าการพัฒนาสมรรถภาพจิตจะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะพัฒนาข้าราชการได้ไหมครับ?

— เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาข้าราชการ เพราะการพัฒนาข้าราชการ จะต้องทำ ๓ ด้าน คือ ด้านกำลังกาย ด้านกำลังสมองหรือความรู้ความสามารถ และด้านกำลังใจ ด้านการพัฒนากำลังกายก็ได้ทำกันอยู่แล้ว ด้านการพัฒนาคำรู้ความสามารถ ก็มีคนทำกันเยอะแยะแล้ว แต่ด้านการพัฒนาจิตใจ ยังไม่ค่อยจะมีใครทำ เวลานี้จิตใจข้าราชการวุ่นวายกันไปหมด ไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร จะไปทางไหนกัน ทำไปเพื่ออะไร อ่อนใจบ้าง ท้อถอยบ้าง ใจหดหู่ห่อเหี่ยวบ้าง วุ่นวายใจบ้าง เราจะต้องทำให้ข้าราชการมีจิตใจอยู่กับสถานะการณ์

เหล่านี้ให้ได้ให้จิตใจของข้าราชการมีความเข้มแข็ง ตั้งมั่นและบริสุทธิ์ เพื่อที่จะได้ทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป

— โครงการดังกล่าวนี้ ท่านจะจัดทำออกมาในรูปของเอกสารใหม่ไหมครับ?

— ทำเป็น package เป็นชุดออกมา ว่าในการพัฒนาให้ข้าราชการมีกำลังใจ ที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาตินั้น จะต้องใช้วิธีการอย่างไร และใช้อะไรบ้าง เช่นอาจจะทำเป็นเอกสารสอนจิต ทำเป็นกิจกรรมต่างๆ ทำการฝึกจิต เป็นต้น ซึ่งจะมีอะไรหลายๆ อย่างประกอบกันแล้วแต่หลักสูตร และระดับของข้าราชการ

— ท่านจะใช้เวลาในการดำเนินการดังกล่าวนานเท่าใดครับ?

— ทำไปเรื่อยๆ

— โครงการดังกล่าวถ้ามีหน่วยงานอื่นสนใจ เราจะเผยแพร่ไหมครับ?

— เอกสารต่างๆ นี้เพียงแค่ผลิตออกไปจากสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สถาบันฯ เป็นที่ผลิตเท่านั้น ส่วนจะนำไปทำอะไร ออกที่ไหน ก็สุดแต่จะนำไปใช้ เช่น ออกทางวิทยุ ออกทางวารสาร ออกทางการฝึกอบรมของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ก็ได้

— หลังจากวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๔ ท่านเกษียณแล้ว ท่านยังดำรงตำแหน่งอะไรอยู่บ้างครับ?

— สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภา กทม.
 กรรมการข้าราชการรัฐสภา กรรมการข้าราชการ
 มหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทร
 วิโรฒ กรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบ
 บริหารราชการแผ่นดิน อนุกรรมการข้าราชการครู
 เกี่ยวกับวินัย นอกนั้นก็ยังเป็นอนุกรรมการในคณะ
 กรรมการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วอีก เช่น วุฒิสภา
 ก็เป็นกรรมการสวัสดิการสังคมและแรงงาน สภา
 กทม. ก็เป็นกรรมการกฎหมาย ซึ่งกรรมการ
 และอนุกรรมการเหล่านี้ผมเป็นโดยชื่อ มิใช่โดย
 ตำแหน่ง

— และในโอกาสนี้ ท่านจะฝากอะไร
 ให้กับข้าราชการบ้างครับในฐานะที่ท่านเป็น
 ผู้นำขององค์การกลางบริหารงานบุคคล

— อยากจะฝากคิดที่ว่า ขอให้ “ทำอะไร
 ทำให้ดีที่สุด” แล้วผลดีจะเกิดขึ้นกับตัวเอง ผมถือ
 คตินี้มานานก็ได้ประโยชน์กับตัวผมเอง การที่ผมทำ
 วารสารข้าราชการที่ดี สวัสดิการที่ดี อะไรเหล่านี้
 ผมทำเพราะผมชอบ รู้สึกสนุก และเป็นประโยชน์
 ทำให้คนอื่นได้รับประโยชน์แล้วรู้สึกสบายใจ เหมือน
 ทำบุญ งานที่ผมทำนั้นสนองกลับทำให้ผมกว้างขวาง
 ขึ้นทั้งในทางความรู้ ทั้งในวงสังคม ผมสร้างวารสาร
 ข้าราชการขึ้นมา วารสารข้าราชการก็สร้างผมเหมือน
 กัน ผลที่ได้รับคือทำให้คนรู้จัก เป็นที่ยอมรับนับถือ
 เท่านั้นพอใจแล้ว บางคนคิดถึงว่าทำงานต้องได้ผล
 ตอบแทนโดยตรง ผมไม่ต้องการอย่างนั้น ผมต้อง
 การให้คนอื่นเขาได้ประโยชน์ แล้วคนอื่นเขาก็คง
 จะนึกถึงผมเอง

— ก็คงหมดคำถามที่จะขอเรียน สัมภาษณ์
 ท่านแล้ว ขอบพระคุณมากครับ ๑๖

ถ้าท่านเป็นต้นสนบนยอดเขาไม่ได้ ก็ขอเป็นต้นไม้ในหุบผาที่ร่มรื่น ถ้าท่าน
 เป็นต้นไม้ใหญ่ไม่ได้ ก็จงเป็นต้นไม้เล็ก ถ้าท่านเป็นต้นไม้เล็กไม่ได้ ก็จงเป็นต้นหญ้า ถ้า
 ท่านเป็นทางหลวงไม่ได้ ก็จงเป็นทางเล็ก ถ้าท่านเป็นตะวันไม่ได้ ก็จงเป็นดาว ท่านจะประสบ
 ชัยชนะหรือพ่ายแพ้ จงทำให้ใจปกติและสันโดษ

(มารร่อย)

ปัญหาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาประจำ

สำนักงาน ก.พ.

วันชัย

สันติสุข

กรมบัญชีกลาง

ผาสุนิตย์ ปิ่นทะเล

วีระ

ไชยธรรม

สมพงษ์

วัฒนสระ

ประพาส

ทองศักดิ์

สมเกียรติ

ชุมวิสูตร

การเบิกลดเงินเดือน

ผู้ถาม : คุณพรหม เนียมอินทร์

ข้าพเจ้ามีความสงสัยเกี่ยวกับการเบิกลดเงินเดือนสำหรับทหารตำรวจ มีกำหนดไว้อย่างไร หมดเขตเมื่อใด เหตุใดจึงต้องมีการเบิกลด ขอท่านได้ช่วยกรุณาอธิบายถึงสาเหตุที่มีการเบิกลดพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายด้วย ก็จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ตอบ

การเบิกลดเงินเดือน ของ ข้าราชการทหาร และ ตำรวจเกิดขึ้น เนื่องจากการปรับปรุงเงินเดือน เมื่อปี ๒๕๒๑ ก่อนหน้านั้น ข้าราชการทหารและ ตำรวจ ซึ่งสำเร็จ การ ศึกษา จาก โรงเรียน นายร้อย ฯ และประกาศนียบัตรหรือปริญญาต่าง ๆ เมื่อได้รับการบรรจุเข้ารับราชการไม่อาจให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าอัตราเงินเดือน ร.ต. หรือ ร.ต.ต. ขั้นต่ำสุด เมื่อคุณวุฒิสูงกว่าอัตราเงินเดือน ร.ต. หรือ ร.ต.ต. ขั้นต่ำสุด ส่วนที่เกินจึงให้เป็นเงินเพิ่มค่าวิชา(พ.ค.ว.)


เช่น ปริญาตรีบรรจุได้ ๑,๗๕๐ บาท แต่ ร.ต.ต. ขั้นต่ำสุดเพียง ๑,๑๕๐ บาท ก็ต้องให้ พ.ค.ว. ๖๐๐ บาท รวมเป็น ๑,๗๕๐ บาท พ.ค.ว. จึงมีอัตราไม่แน่นอน แล้วแต่คุณวุฒิ แต่ส่วนใหญ่มีอยู่ ๒ อัตรา คือ ๗๑๐ บาท และ ๖๐๐ บาท เมื่อปรับปรุงเงินเดือนปี ๒๕๒๑ ประสงค์จะไม่ให้มี พ.ค.ว. อีกต่อไป จึงกำหนดให้รวม พ.ค.ว. เข้ากับเงินเดือนเป็นอัตราเดียวกัน ผู้ที่ได้ พ.ค.ว. อยู่แล้ว เมื่อปรับเงินเดือนในครั้งที่แล้ว พ.ค.ว. จะหายไปทันที แต่เนื่องจาก พ.ค.ว. มีหลายอัตรากับมีผู้ที่ไม่มี พ.ค.ว. อยู่เลย จึงตั้งอัตราเงินเบิกลดไว้ ๒ อัตรา คือ ๖๐๐ บาท สำหรับ ร.ต. ขั้น ๑,๑๕๐—๑,๒๐๐ บาท และ ๗๑๐ บาท สำหรับ ร.ต. ขั้น ๑,๒๕๕ บาทขึ้นไป ผู้ที่ได้รับ พ.ค.ว. อยู่ ๖๐๐ บาท หรือ ๗๑๐ บาท เมื่อปรับปรุงเงินเดือนก็จะมีเงินเบิกลด ส่วนผู้ที่มี พ.ค.ว. ต่ำกว่านั้นหรือไม่มีเลย เมื่อปรับปรุงเงินเดือนก็ต้องรับเงินเดือนต่ำกว่าผู้ที่มี พ.ค.ว. เต็มจำนวนตามผลต่างของ พ.ค.ว. เช่น

ร.ต.ต. ขั้น ๑,๑๕๐ บาท ปรับเป็นขั้น ๒,๐๘๕ บาท

— ถ้ามี พ.ค.ว. ๖๐๐ บาท อยู่แล้วจะได้รับการปรับเป็น ๒,๐๘๕ บาทเต็มจำนวน

— ถ้ามี พ.ค.ว. เพียง ๔๐๐ บาท จะได้รับการปรับเป็น ๒,๐๘๕ บาท เบิกลด ๒๐๐ (๖๐๐—๔๐๐) บาท คงรับตัวเงินเพียง ๑,๘๘๕ บาท

— ถ้าไม่มี พ.ค.ว. เลย ต้องเบิกลด ๖๐๐ บาท คงรับ ๑,๘๘๕ บาท เป็นต้น

เบิกเงินลดนี้จะต้องมีติดไปกับอัตราเงินเดือนตลอดไป จนกว่าจะติดขั้นยศเป็นเวลาตามที่กำหนด ซึ่งแล้วแต่ปริญญาหรือประกาศนียบัตร หรือไม่มีเลย และมีความดีความชอบในปีที่ติดขั้นนั้น ๆ ก็อาจลดเงินเบิกลดแทนการเลื่อนขั้นประจำปี เช่น เบิกลด ๖๐๐ บาท ติดขั้นในขณะที่ถ้าจะเลื่อนต่อไปเป็นเงิน ๒๐๐ บาท ก็จะได้ลดเงินเบิกลดลง ๒๐๐ บาท คงเบิกลดต่อไป ๔๐๐ บาท มีสิทธิได้ลดเงินเบิกลดตลอดเวลาที่ติดขั้นอยู่จนหมดเงินเบิกลด 

บุคคลผู้วางใจในความมั่งคั่งจะล้มละลาย แต่คนชอบธรรมจะรุ่งเรืองอย่างไข่มไฉน

สุภาษิต ๑๑ : ๒๘

กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ สร ๑๐๐๑/ว ๓๖๕๓

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขอส่งสำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๓ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๔ เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ
บริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. ๒๕๒๔ ทั้งนี้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้แจ้งส่วนราชการทราบ
และถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

สติ ศรีบุญเรือง

(นายสติ ศรีบุญเรือง)

ผู้ช่วยปลัดสำนักฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๕ สิงหาคม ๒๕๒๔

ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ สิงหาคม ๒๕๒๔

เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. ๒๕๒๔

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. ๒๕๒๔ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งได้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามในระเบียบดังกล่าวแล้ว ดัง สำเนาที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง/สูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๒๘๒๓๖๐๖

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. ๒๕๒๔

เพื่อให้มีเอกภาพในการบริหารการพัฒนาชนบทที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ (๘) แห่งประกาศของ คณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของ คณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. ๒๕๒๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐

(๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยค่าใช้จ่ายตามแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๒

(๓) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยค่าใช้จ่ายตามแผนพัฒนาจังหวัด (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๒๒

(๔) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินบาทสมทบเงินกู้ต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้านและตำบล พ.ศ. ๒๕๒๒

บรรดาระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“แผนงานพัฒนาชนบทยากจน” หมายความว่า แผนงานพัฒนาในพื้นที่ชนบทยากจนที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด” หมายความว่า แนวทางและรายการประสานแผนงานและโครงการของกระทรวง ทบวง กรม ในส่วนกลาง ส่วนราชการในส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแก้ไขปัญหาของประชาชนในจังหวัด

“พื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท” หมายความว่า พื้นที่ยากจนหรือพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่ไม่รวมถึงเขต

“สภาตำบล” หมายความว่า สภาตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล

“คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อปป.” หมายความว่า คณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

“กพม.” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล

หมวดที่ ๒

คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า กชช. ประกอบด้วย

- | | |
|--|-------------------------|
| (๑) นายกรัฐมนตรี | เป็นประธานกรรมการ |
| (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย | เป็นรองประธานกรรมการ |
| (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ | เป็นรองประธานกรรมการ |
| (๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ | เป็นรองประธานกรรมการ |
| (๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข | เป็นรองประธานกรรมการ |
| (๖) ปลัดกระทรวงมหาดไทย | เป็นกรรมการ |
| (๗) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ | เป็นกรรมการ |
| (๘) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ | เป็นกรรมการ |
| (๙) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข | เป็นกรรมการ |
| (๑๐) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม | เป็นกรรมการ |
| (๑๑) ปลัดกระทรวงพาณิชย์ | เป็นกรรมการ |
| (๑๒) เลขาธิการทหาร | เป็นกรรมการ |
| (๑๓) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ | เป็นกรรมการ |
| (๑๔) เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน | เป็นกรรมการ |
| (๑๕) เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ | เป็นกรรมการ |
| (๑๖) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ | เป็นกรรมการและเลขานุการ |

ให้มีศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ กชช.

ข้อ ๖ ให้ กชช. มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) กำหนดแนวนโยบายพัฒนาชนบท โดยแยกมีแนวนโยบายสำหรับพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท และพื้นที่ชนบททั่วไป สำหรับเป็นแนวทางการบริหารการพัฒนาชนบทของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

- (๒) เสนอพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนด
- (๓) กำหนดบทบาท และหน้าที่ ของส่วนราชการ และ รัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้อง ในการ

พัฒนาชนบท และประสานการดำเนินงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดังกล่าว ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการขยายเขตพื้นที่ปฏิบัติงานพัฒนาชนบทของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

(๔) กำหนดแผนงาน โครงการ และเป้าหมายให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพัฒนาชนบทและแผนงานพัฒนาชนบทยากจน

(๕) พิจารณาเสนอวงเงินเพื่อดำเนินการตามแนวนโยบายพัฒนาชนบทและแผนงานพัฒนาชนบทยากจน ให้คณะรัฐมนตรีสั่งรวมไว้ในวงเงินงบประมาณของแต่ละส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการขอกู้เงิน และขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(๖) กำหนดแนวทางและวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวนโยบายพัฒนาชนบทและแผนงานพัฒนาชนบทยากจน

(๗) กำกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

(๘) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้การพัฒนาชนบทบรรลุเป้าหมายตามแนวนโยบายพัฒนาชนบทและแผนงานพัฒนาชนบทยากจน หรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๗ ให้ กชช. มีอำนาจดังนี้

(๑) ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่เห็นสมควร

(๓) ติดต่อกับส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงาน สถิติ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

หมวดที่ ๓

คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด

ข้อ ๘ ให้ทุกจังหวัดมีคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด เรียกโดยย่อว่า กพจ. ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาจังหวัด เป็นกรรมการ

- | | |
|---|-------------------------|
| (๓) นายกเทศมนตรีทุกเทศบาลในจังหวัด | เป็นกรรมการ |
| (๔) ประธานกรรมการสุขาภิบาลทุกแห่งในจังหวัด | เป็นกรรมการ |
| (๕) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรแต่งตั้ง ไม่เกิน ๘ คน | เป็นกรรมการ |
| (๖) ผู้แทนส่วนราชการในจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรแต่งตั้งไม่เกิน ๗ คน | เป็นกรรมการ |
| (๗) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด | เป็นกรรมการและเลขานุการ |

ให้สำนักงานจังหวัดปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กพจ.

ข้อ ๙ ให้ กพจ. มีหน้าที่ดังนี้

(๑) พิจารณาวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของจังหวัดให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวนโยบายพัฒนาชนบท ตามข้อ ๖ (๑)

(๒) ทบทวนแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและพิจารณาข้อเสนอเกี่ยวกับการทบทวนแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทของ อกช. ตามข้อ ๑๒ (๒) เพื่อเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในการเสนอของบประมาณรายจ่ายประจำปีของจังหวัด ตามระเบียบว่าด้วยการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานประมาณ

(๓) จัดทำแผน ปฏิบัติงาน บริหาร งบประมาณ ประจำปี ของ จังหวัดตาม ระเบียบ ของ สำนักงานประมาณ

(๔) กำกับ ควบคุม และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

(๕) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของจังหวัด และแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณประจำปีของจังหวัด ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

(๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการหรือ กชช. มอบหมาย

ข้อ ๑๐ ให้ กพจ. มีอำนาจดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือในการ ปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการได้

ตามที่เห็นสมควร

(๒) ติดต่อกับส่วนราชการ องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจภายในจังหวัดเพื่อขอ คำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงาน สถิติ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ได้ตามความจำเป็น

ข้อ ๑๑ ให้ กพจ. ทุกจังหวัดมีคณะกรรมการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ออกช. ประกอบด้วย

- | | |
|---|----------------------------|
| (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด | เป็นประธานอนุกรรมการ |
| (๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัด | เป็นรองประธานอนุกรรมการ |
| (๓) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด สังกัด
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวง
สาธารณสุข ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควร
แต่งตั้งไม่เกินกระทรวงละ ๒ คน | เป็นอนุกรรมการ |
| (๔) พัฒนาการจังหวัด | เป็นอนุกรรมการ |
| (๕) เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่าง ซึ่งผู้ว่าราชการ
จังหวัดเห็นควรแต่งตั้งไม่เกิน ๒ คน | เป็นอนุกรรมการ |
| (๖) ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตรสาขาประจำจังหวัด | เป็นอนุกรรมการ |
| (๗) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด | เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ |

ข้อ ๑๒ ให้ ออกช. มีหน้าที่ดังนี้

(๑) วิเคราะห์และประสานโครงการพัฒนาชนบทที่ กพจ. เสนอตามข้อ ๑๕ (๒) เพื่อ
เสนอให้ กพจ. พิจารณาดำเนินการตามข้อ ๙ (๑)

(๒) ทบทวน แผนงาน และโครงการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ของจังหวัด และเสนอความเห็นให้ กพจ. ดำเนินงานตามข้อ ๙ (๒)

(๓) จัดทำแผน ปฏิบัติงาน บริหารงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชนบทของ จังหวัดเสนอ
กพจ. ดำเนินการตามข้อ ๙ (๓)

(๔) กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในจังหวัด เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

(๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ หรือ กพจ. มอบหมาย

ข้อ ๑๓ ให้ อภช. มีอำนาจดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการได้ตาม
ที่เห็นสมควร

(๒) ติดต่อกับส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐวิสาหกิจภายในจังหวัด เพื่อขอ
คำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงาน สถิติ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ
ได้ตามความจำเป็น

หมวดที่ ๕

คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ

ข้อ ๑๔ ให้ทุกอำเภอมีคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ เรียกโดยย่อว่า กพอ. ประกอบด้วย

(๑) นายอำเภอท้องถิ่น เป็นประธานกรรมการ

(๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอสังกัด
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ
และกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรรมการ

(๓) ปลัดอำเภอ ซึ่งนายอำเภอเห็นควร
แต่งตั้งไม่เกิน ๒ คน เป็นกรรมการ

(๔) เจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทประจำ
จังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ๑ คน เป็นกรรมการ

(๕) ข้าราชการประจำอำเภอหรือราษฎรผู้ทรงคุณ-
วุฒิในอำเภอนั้น ซึ่งนายอำเภอเห็นควร
แต่งตั้งไม่เกิน ๒ คน เป็นกรรมการ

(๖) พัฒนาการอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๕ ให้ กพอ. มีหน้าที่ดังนี้

(๑) กำหนดพื้นที่ที่มีปัญหาความยากจนหนาแน่น

(๒) วิเคราะห์และประสานโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบลเสนอ และจัดทำโครงการพัฒนาชนบทส่วนที่เป็นความต้องการระดับอำเภอเสนอ อกช. เพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๒ (๑)

(๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเสนอของงบประมาณรายจ่าย เพื่อการพัฒนาชนบทประจำปีในเขตอำเภอ ให้ อกช. พิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑๒ (๒)

(๔) กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอำเภอ เพื่อเกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

(๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ กพจ. และคณะกรรมการของ กพจ. มอบหมาย

หมวดที่ ๕

องค์กรในระดับตำบลและหมู่บ้าน

ข้อ ๑๖ ให้สภาตำบลมีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทระดับตำบลตามระเบียบนี้ ดังนี้

(๑) พิจารณาปัญหาที่ กพม. และคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. เสนอและจัดทำเป็นโครงการเพื่อเสนอ กพอ. ดำเนินการตามข้อ ๑๕ (๒)

(๒) ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการ ตามโครงการพัฒนาชนบทในเขตตำบล

(๓) ดำเนินการอื่นใดตามที่ กพอ. มอบหมาย

ข้อ ๑๗ ให้ทุกสภาตำบลมีคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล เรียกโดยย่อว่า คปต. ประกอบด้วย

(๑) กำนันท้องถิ่น เป็นหัวหน้าคณะทำงาน

(๒) เจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบล ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลให้สภาตำบลแต่งตั้งจากอาสาสมัครเกษตรประจำตำบล ๑ คน

เป็นผู้ทำงาน

- (๓) เจ้าหน้าที่อนามัยหรือผดุงครรภ์ ที่ประจำอยู่ในตำบล
ซึ่งสภาตำบลแต่งตั้ง ๑ คน เป็นผู้ทำงาน
- (๔) พัฒนาการประจำตำบล เป็นผู้ทำงาน
- (๕) ครูที่ประจำอยู่ในตำบล ซึ่งสภาตำบลแต่งตั้ง ๑ คน เป็นผู้ทำงาน
- (๖) ราษฎรที่มีความรู้ความชำนาญทางช่าง ซึ่งสภาตำบล
แต่งตั้ง ๑ คน เป็นผู้ทำงาน
- (๗) ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสภาตำบลแต่งตั้ง ๑ คน เป็นผู้ทำงานและเลขานุการ

ข้อ ๑๘ ให้ คปต. มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ให้ความสนับสนุนทางด้านวิชาการ และอุปกรณ์ ที่จำเป็นในการดำเนินการ ตาม
โครงการที่สภาตำบลเป็นผู้ดำเนินการหรือได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการ
- (๒) ช่วยเหลือสภาตำบลในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการทั้งในด้านเทคนิ
คและค่าใช้จ่ายของโครงการ
- (๓) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการและสภาตำบลมอบหมาย

ข้อ ๑๙ ให้ กพม. และคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. มีหน้าที่ เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท
ระดับหมู่บ้านตามระเบียบนี้ และตามระเบียบที่ กชช. กำหนด

หมวดที่ ๖

การสนับสนุนของส่วนราชการต่าง ๆ

ข้อ ๒๐ ให้กระทรวง ทบวง กรม องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจให้ความสนับสนุนการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ ตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๑ ให้สำนักงานประมาณแจ้งผลการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้จังหวัดทราบโดย
เร็ว

ข้อ ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จัดสรร อัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการที่
รับผิดชอบโครงการในแผนงานพัฒนาชนบทยากจนตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ ๒๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความช่วยเหลือ
และสนับสนุนในการกำหนดและวิเคราะห์โครงการในแผนงานพัฒนาชนบทยากจนแก่จังหวัด

ข้อ ๒๔ ให้กระทรวงมหาดไทย

(๑) กำกับและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการวางแผน และ ประสาน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

(๒) ดำเนินการ ฝึกอบรมด้านการ วางแผน แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับการ วางแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

หมวดที่ ๗

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบและคำสั่งของ กชช. ตามข้อ ๗ (๑) ให้ใช้ระเบียบและ
คำสั่งตามระเบียบการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ และระเบียบสำนักนายก-
รัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินบาท สมทบเงินกู้ต่างประเทศเพื่อการ พัฒนาชนบท ระดับหมู่บ้าน และตำบล
พ.ศ. ๒๕๒๒ ไปพลางก่อน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ผู้น้อยที่ทำมาหากินเอง ก็ดีกว่าคนที่ทำที่ว่าเป็นผู้ยิ่งใหญ่ แต่ขาดอาหาร

สุภาพิต ๑๒ : ๕

การเลื่อนชั้น เงินเดือน เป็นกรณีพิเศษ

ปฐม สมบูรณ์สิน

ฉบับนี้นับเป็นครั้งที่ ๓ ที่ได้เสนอเรื่องการเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษมาให้ท่านผู้สนใจได้ทราบ ซึ่งนับตั้งแต่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือนใช้บังคับเป็นต้นมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีส่วนราชการต่าง ๆ ขออนุมัติเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษ ให้แก่ข้าราชการในกรณีต่าง ๆ หลายกรณีดังได้กล่าวมาแล้ว สำหรับคราวนี้มีกรณีที่จะแจ้งให้ทราบ ดังนี้

กรณี ๑

การส่งเลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตามปกติ จะต้องส่งเลื่อน ให้เมื่อผู้นั้นยังมีสภาพเป็นข้าราชการอยู่ในวันออกคำสั่ง แต่ข้อ ๑๐ ของกฎ

๕๘

ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้สรุปได้ว่า ผู้บังคับบัญชาอาจส่งเลื่อนชั้นเงินเดือนย้อนหลังให้ข้าราชการที่ออกจากราชการไปแล้วได้อยู่ ๓ กรณี (แต่วันที่ ๑ ตุลาคม ของปีที่มีสิทธิจะได้เลื่อน ต้องยังรับราชการอยู่) คือ ออกจากราชการไปเพราะถึงแก่กรรม อันมิใช่เกิดขึ้นเนื่องจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตน หรือต้องไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือต้องออกจากราชการไปเพราะเจ็บป่วย ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้วเห็นว่าไม่สามารถรับราชการต่อไปได้อีกเลย

ก.พ. พิจารณาคำขออนุมัติเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปี ให้แก่ข้าราชการที่ลาออกจากราชการไป

เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ของปีที่มีสิทธิจะได้อีก ก่อน
ที่ผู้บังคับบัญชาจะส่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ โดยขอ
อนุมัติเลื่อนตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ซึ่งข้าราชการผู้
นั้นยังรับราชการอยู่ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นว่า การ
เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ มีวัตถุประสงค์
เพื่อให้เป็นบำเหน็จตอบแทน ความดีความชอบที่ได้
ปฏิบัติงานมาด้วยดี ประกอบกับกรณีนี้ ผู้บังคับ
บัญชาก็รับรองว่าข้าราชการดังกล่าวมีผลงานสมควร
เลื่อนขั้นเงินเดือนให้ จึงลงมติอนุมัติตามคำขอ

กรณีที่ ๒

การเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ได้รับบรรจุเข้า
รับราชการ ข้อ ๗ (๗) กำหนดว่า “ในปีที่แล้วมา
(๑ ตุลาคม—๓๐ กันยายน ของปีถัดไป) ได้รับบรรจุ
เข้ารับราชการมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๘
เดือน”

ก.พ. พิจารณาคำขออนุมัติเลื่อนขั้นเงินเดือน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นพิเศษราย
ละ ๑ ขั้น ให้แก่ราชการรวม ๓ ราย ซึ่งได้รับ
บรรจุเข้ารับราชการในปีที่แล้วมาน้อยกว่า ๘ เดือน

ริมฝีปากของคนชอบธรรมรู้ว่าอะไรพอคุณ

โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า เดิมข้าราชการดังกล่าวได้
ออกจากราชการไปรับราชการทหาร ตามกฎหมายว่า
ด้วยการรับราชการทหารเป็นเวลา ๑ ปี และ ๒ ปี
และได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการ เมื่อวันที่ ๑
พฤษภาคม ๒๕๒๔ โดยได้รับเงินเดือนสูงกว่าที่ได้
รับอยู่เดิมก่อนออกไปรับราชการทหาร ปีละ ๑ ขั้น
โดยนับเวลาในระหว่างที่ไปรับราชการทหาร เป็น
เกณฑ์คำนวณ แต่เมื่อปฏิบัติราชการมาจนถึงวันที่
๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ ไม่อาจเลื่อนขั้นเงินเดือนได้

ก.พ. พิจารณาเห็นว่า การไปรับราชการ
ทหารเป็นการไปรับใช้ชาติตามกฎหมายไม่อาจหลีกเลี่ยงได้
ควรที่ทางราชการจะให้สิทธิและประโยชน์
ตอบแทนแก่ข้าราชการที่ต้องออกไปรับราชการทหาร
เท่าเทียมกับผู้รับราชการพลเรือนติดต่อกัน และ
หากข้าราชการดังกล่าวไม่ต้องออกไปรับราชการทหาร
ก็จะมีเวลาปฏิบัติราชการในปีที่แล้วมาน้อยกว่า ๘
เดือน ครอบคลุมหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.
จึงลงมติอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนขั้นเงินเดือน
เป็นพิเศษได้ไม่เกินรายละ ๑ ขั้น แต่ต้องไม่สูงกว่า
ขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ ๑๖

แต่ปากของคนชั่วร้ายรู้ว่าสิ่งใดคลบตะแคง

สุภาพดี ๑๐ : ๓๒

กรรมของ ข้าราชการ

กานดา วัชรภักย์*

ย้อนกลับไปเมื่อปี ๑๙๕๑ เมื่อสหรัฐอเมริกา มีความพยายาม เป็น ครั้งแรก ที่ จะส่ง จรวดชื่อ “แวนการ์ด” (Vanguard) ขึ้นสำรวจ อวกาศ แต่ไม่เป็นผลสำเร็จเพราะตัวจรวด เพียงแต่พุ่งขึ้นเล็กน้อย แล้วก็ตกลงบนฐาน อย่างเก่า ครึ่งนมีคนเสนอว่า ควรจะเปลี่ยน ชื่อจรวดเสียใหม่จาก แวนการ์ด เป็น ข้าราชการ เพราะ ถึงอย่างไรก็ไม่วิ่ง

การเสียดสีดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความ รู้สึกของคนในสมัยนั้นที่มีต่อข้าราชการ ดูเหมือนว่า ประชานาธิปไตยแก๊งก็คงจะมีความรู้สึกอย่างเดียวกัน ต่อข้าราชการเหมือนกัน ทั้งนี้ เพราะเมื่อสัปดาห์ที่แล้วเขาได้อนุมัติให้ปรับเงินเดือน ข้าราชการ ประจำ

สำนักงาน (White Collar) ของรัฐบาลกลาง ซึ่ง มีจำนวนถึง ๑.๔ ล้านคน เพียง ๔.๘% ในบึงบ ประมาณใหม่ ตัวเลขดังกล่าวต่ำกว่าภาวะเงินเฟ้อที่ คาดไว้ในเวลาเดียวกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ๔.๘% ยังอยู่ห่างจากเป้าหมายที่รัฐบาลเองเป็นผู้ กำหนดว่า จะให้ค่าตอบแทนภาครัฐบาลตามทันค่า ตอบแทนในภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งหมายถึงว่ารัฐบาล จะต้องปรับเงินเดือนข้าราชการอีก ๑๕.๑๐% การ กระทำดังกล่าวของประธานาธิบดีเรแกนอาจจะมีเหตุ ผลเพื่อปกป้องตำแหน่งทางการเมืองของตนเอาไว้ให้ อยู่ยาวนานที่สุด เพราะในยุคประหยดงบประมาณ อะไร จะมาง่าย เท่ากับ การผ่าตัด หน่วย ราชการ คงจะไม่มี แล้ว

* กานดา วัชรภักย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ.



ความจริง พวกข้าราชการเองก็ใจจดใจจ่อรอ
 ฟังผลการตัดสินใจจากประธานาธิบดีเรแกนมาหลาย
 สัปดาห์แล้ว แต่ผลออกมาก็ยากที่ข้าราชการทั้ง
 หลายจะเข้าใจให้ยอมรับความจริงอันนี้ได้ เพราะ
 เป็นเวลาถึง ๔ ปี ติดต่อกันแล้วที่ประธานาธิบดี
 สหรัฐ ทาทางแก้ปัญหาเรื่องเงินเพื่อโดยหันมาเล่น
 งานลูกน้องของตัวเอง โดยการขู่ว่าจะมีนโยบายลด
 จำนวนข้าราชการลงเรื่อยๆ (RIF's หรือ Reduc-
 tions in force)

เป็นเรื่องที่พูดยากกว่ากรณีนี้ใครผิดใครถูกกัน

แน่ เพราะระบบการคิดค่าตอบแทนภาครัฐบาลเอง
 ก็ดูซับซ้อนเต็มที ทั้งนี้เพราะตามกฎหมายว่าด้วยการ
 เปรียบเทียบเงินเดือนของรัฐบาลกลาง (The Federal
 Pay Comparability Act 1970) นั้นข้าราชการ
 ประเภทประจำสำนักงาน (White Collar) จะได้รับ
 ค่าตอบแทนเป็นตัวเลขเท่ากันกับอัตราค่าตอบแทน
 ในภาคเอกชนในการทำงานประเภทเดียวกัน ใน
 ทางทฤษฎีกฎหมายดังกล่าว มีเจตนารมณ์ที่จะช่วย
 ให้รัฐบาลสามารถดึงดูดคนดีเข้าทำงาน ได้เท่าๆ
 กันกับธุรกิจเอกชน แต่ในทางปฏิบัติกลับมีปัญหา

นานาประการ และเป็นเป้าหมายในการโจมตีจากบุคคลภายนอก

ฝ่ายที่โจมตีให้เหตุผลว่า การพิจารณาเปรียบเทียบค่าตอบแทนแต่เพียงตัวเงินในภาครัฐบาล และธุรกิจเอกชนนั้นไม่ชอบด้วยเหตุผล ทั้งนี้เพราะขาดการมองระบบค่าตอบแทนทั้งระบบ รวมทั้งประโยชน์เกื้อกูลอื่นด้วย เช่น สิทธิในการลา สวัสดิการเรื่องการรักษาพยาบาล และบำเหน็จบำนาญ แล้วก็ยกเอาการศึกษาวิจัยของรัฐบาลเกี่ยวกับการให้ค่าตอบแทนแก่ข้าราชการซึ่งครบเกษียณอายุ ขึ้นมาสนับสนุนข้อกล่าวหาว่า ในภาครัฐบาล ข้าราชการที่เกษียณอายุจะได้รับบำนาญประมาณ ๒๘.๒% ของเงินเดือน ในขณะที่คนทำงานในธุรกิจเอกชนได้รับเงินตอบแทนเพียง ๑๖.๗%

นอกจากนั้น ฝ่ายที่โจมตี การปฏิบัติ ตามกฎหมายดังกล่าวยังวิจารณ์ การเปรียบเทียบค่าตอบแทนของฝ่ายรัฐบาล และธุรกิจเอกชนโดยดูจากบริษัทที่มีพนักงานตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไป ว่าทำให้ข้อมูลเรื่องค่าตอบแทน ภาคเอกชน ผิดข้อเท็จจริงไป เพราะมีอีกหลายบริษัทที่มีพนักงานน้อยกว่า ๑๐๐ คน และให้ค่าตอบแทนในระดับต่ำ นอกจากนี้ การเปรียบเทียบที่กระทำอยู่ไม่ได้ หยิบยกเอาปัจจัยของ

ความมั่นคงในการทำงานขึ้นมาพิจารณาด้วย

อย่างไรก็ดี รัฐบาลอเมริกัน ได้เคยลงมติไม่เห็นด้วยกับอดีตประธานาธิบดีคาร์เตอร์ ในการที่จะนำเอาผลประโยชน์เกื้อกูลเข้ามานับรวมในการเปรียบเทียบครั้งนี้ด้วย และก็มีท่าทีว่าถ้าประธานาธิบดีเรแกน จะรื้อฟื้นเรื่องนี้ขึ้นมาอีก ผลก็คงจะไม่แตกต่างจากคราวแรกเท่าใดนัก เพราะเสียงคัดค้านจากฝ่ายข้าราชการหนาแน่นมาก นอกจากนี้คนในวงราชการกำลังทวีความวิตกกังวลเกี่ยวกับกำลังขวัญของข้าราชการ โดยเฉพาะมีอดี ๆ ในระดับสูงที่เหลือน้อย ในเมื่อเพดานเงินเดือนของผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในหน่วยงาน ถูกตรึงไว้แค่ ๕๐,๑๑๒ ดอลลาร์สหรัฐต่อปี มาเป็นเวลานานเต็มที่แล้ว จนกระทั่งปรากฏว่าอาจมีข้าราชการทุก ๑๐ คนใน ๑,๐๐๐ คน มีเงินเดือนเท่ากับผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดของตัวเอง

ดังนั้น การอนุมัติให้มีการปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการต่ำกว่าภาวะเงินเฟ้อ ก็เป็นเรื่องที่ทรมานใจกันมากอยู่แล้ว หากมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการตัดสวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูลในราชการลงไปอีก ปัญหาเรื่อง การสูญเสียคนดี ในวงราชการ คงจะทวีความรุนแรงขึ้นอีกหลายเท่าตัวอย่างแน่นอน

เรียบเรียงจาก What Price Civil Service? โดย Peter McGrath และ Mary Lord Newsweek, September 14, 1981

ไตรสิกขา

บรรยายโดย พระพุทธวิงค์มุนี

นลินี จันสว่าง ถอดเทป

ก่อนที่จะถึงการบรรยายเรื่อง “ไตรสิกขา” ขอให้ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจฝึกสมาธิจิตไปด้วย นั่งขัดสมาธิ เอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ตั้งสติสำรวมนึกถึงคุณของพระธรรมเป็นที่ตั้ง ถ้าจะภาวนาคำว่า ธมฺโม ธมฺโม ธมฺโม แต่ว่าประการสำคัญก็ขอให้ฝึกสติ ฝึกให้ตนเป็นคนมีสติ เอาสติมาคุมอาการของจิตที่มันจะแส่ ออกไป ข้างนอก พยายามระลึกให้ได้ว่าในขณะที่เรากำลังฝึกจิต ทำจิตให้เป็นสมาธิ ด้วยการยึดถือคุณของพระธรรมเป็นที่ตั้ง เอาสติคือความระลึกได้มาควบคุมอาการของจิต ที่จะแผ่ซ่าน ออกไป ข้างนอก ให้มา สำรวมอยู่แห่งเดียวคือ การสติปัฏฐานเรื่องไตรสิกขา และในขณะเดียวกันก็ให้มีสัมปชัญญะ รู้ตัวไปด้วยว่าในขณะที่เรากำลังฟังเรื่องไตรสิกขา ฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายตั้งจิตให้สงบ คือใช้สติความนึกได้ว่าเรา

จะทำให้สงบ ให้อยู่ในอาการอันเดียว และมีสัมปชัญญะรู้ตัวว่ากำลังสติปัฏฐานเรื่องไตรสิกขา

ในเรื่องไตรสิกขา แปลว่า สิกขา ๓ ประการ คำว่าสิกขา หมายความว่า สิ่งซึ่งจะพึงศึกษา มีอยู่ ๓ ประการ จึงเรียกว่าไตร แปลว่า สาม ไตรสิกขา ๓ ประการนั้นคืออะไร คือ การศึกษาสำหรับกิริยามารยาท ทางกาย ทางวาจา ที่จะศึกษาอย่างไรจึงจะเป็นไปเพื่อความสงบ การศึกษากิริยามารยาทอย่างไร จึงจะเป็นไปเพื่อความเรียบร้อยดีงาม สมกับสมาคมนั้น ๆ การศึกษากิริยา มารยาท ทางกาย ทางวาจานี้ เรียกว่า “ศีลสิกขา” คือศึกษาอาการปกติ ทางกาย ทางวาจา

ประการต่อไป การศึกษาว่าจะทำอย่างไรถึงจะให้จิตอยู่กับที่ และจะทำให้มีความสงบ ระงับเกิดขึ้น จะภาวนา จะปฏิบัติอย่างไร จิตใจของเรา

จึงจะสงบอยู่กับที่ การศึกษาเพื่อทำจิตให้สงบประดังนี้ เรียกว่า “จิตศึกษา” หรือ “สมาธิศึกษา” การศึกษาในเรื่องของจิต หรือการศึกษาในเรื่องของการทำจิตให้สงบ เป็นจิตศึกษา หรือสมาธิศึกษา

ประการต่อไป การศึกษาให้รู้ว่า อะไรจะเป็นเหตุแห่งความเสื่อม อะไรจะเป็นเหตุแห่งความเจริญ แล้วก็ศึกษาให้รู้ว่าอะไรจะเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ อะไรจะเป็นเหตุให้ดับความทุกข์ได้ การศึกษาให้รู้ให้เข้าใจเรื่องวิธีการอย่างนี้ เรียกว่า “ปัญญาศึกษา” คือศึกษาให้รู้ในสิ่งที่พึงปฏิบัติ แล้ว จะพ้นไปได้ด้วยวิธีการอย่างไร ศึกษาให้มีปัญญาความรู้ ในทางที่จะเป็นการพ้นจากความเสื่อม ให้เกิดความเจริญ หรือพ้นจากความทุกข์ สามารถเป็นสุขสบายได้ จะมีความรู้อย่างไร อย่างนี้เรียกว่า ปัญญาศึกษา คือศึกษาในเรื่องของปัญญาให้เกิดความรู้ยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นอธิปัญญา

ในเรื่องศึกษาประการต้น คือ ศีลศึกษานั้น โดยปกติก็แบ่งตามชั้นของบุคคล ผู้จะประพฤติปฏิบัติ ชั้นของบุคคลผู้จะประพฤติปฏิบัตินั้น ตามหลักก็แบ่งเป็น ๓ ชั้น ชั้นต้น หรือชั้นทั่วๆ ไป เป็นปกติธรรมดาของสังคม คือเป็นคฤหัสถ์ ชาวบ้านทั่วๆ ไปนั้นเรียกว่า ศึกษาในเรื่องของนิจศีล คือข้อที่พึงปฏิบัติเป็นปกติ เป็นนิจ มีอยู่ ๕ ประการ

ประการที่หนึ่ง มีเมตตา ก็จะเว้นจากการฆ่าสัตว์

ประการที่สอง ศึกษาในเรื่องวิชาชีพ มีความเคารพสิทธิการปกครองทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น เพื่อจะเว้นจากการลักของบุคคลอื่น

ประการที่สาม ศึกษาในเรื่องการสำรวมระวังในอันที่จะคบหาสมาคมในระหว่างสตรีเพศและบุรุษเพศ ให้สำรวมระวังว่าอะไรควรไม่ควรอย่างไร ศึกษาว่าการจะอยู่ได้เมื่อมีคู่ครองแล้ว ก็จะยินดีเฉพาะคู่ครองนั้น ความปกติสุขก็จะเกิดขึ้นอย่างนี้ก็เพื่อจะเว้นจากการประพฤตินิดในกาม

ประการที่สี่ ศึกษาให้รู้ว่า ความจริงนั้นล้วนแต่มีคนชอบ แต่การพูดความจริง บางครั้งบางครั้ง มันก็ไม่ใช่ที่ชื่นชอบของบุคคลอื่น เพราะฉะนั้นในการที่จะพูดความจริงก็ต้องอาศัยศึกษาให้รู้ว่า ความจริงมีอยู่ ๒ ประการ ประการหนึ่งเป็นความจริงแต่ไม่เป็นประโยชน์ และไม่เป็นที่ปรารถนา คือพูดไปแล้วไม่ได้ประโยชน์อะไร พูดไปแล้วทำให้เกิดความเดือดร้อน อย่างนี้ถึงจะเป็นความจริงแต่ไม่มีใครชอบ เพราะฉะนั้นก็ไม่ควรที่จะพูด ควรพูดแต่ความจริงที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม คือพูดไปแล้วไม่ทำให้เสียประโยชน์ พูดไปแล้วไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อน ทั้งแก่ตัวเอง และบุคคลอื่น เชื่อว่าเป็นความจริงที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม ทุกคนย่อมชอบ เมื่อทุกคนชอบ ก็พยายามหัดพูดแต่คำที่สัตย์ที่จริง ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ละเว้นจากการพูดเท็จ

ประการที่ห้า คนเราจะดำรงตนอยู่มั่นคง แข็งแรง จะต้องอาศัยความเป็นคนมีสติ มีความนึก ได้ มีสัมปชัญญะ มีความรู้ตัว ว่านึกได้และรู้สึกตัว ว่าในขณะนั้นตนอยู่ในสภาพในสถานะอย่างไร ความเป็นคนมีสติ มีสัมปชัญญะ นับว่าเป็นคนไม่ประมาท เป็นคนตื่นอยู่ การที่จะทำให้ขาดสติ ก็อยู่ที่การดื่ม น้ำเมา คือสุราอันได้แก่เหล้า เมรัยอันได้แก่เบียร์ ตลอดถึงยาเสพติดให้โทษทั้งหลาย พวกนี้ดื่มเข้าไป แล้ว เสพเข้าไปแล้ว จะไปทำลายประสาท ความรู้สึกให้มัวมึน ไม่มีความรู้สึกตัว ย่อมสามารถ ประพฤติปฏิบัติผิดปกตินานาประการ เพราะความ ขาดสติ เพราะความมึนเมา เส้นประสาทถูกกดด้วย เหล้า เบียร์ และยาเสพติดนี้ เพราะฉะนั้นให้มีสติ ศึกษาให้รู้ว่า เหล้านี้มันล้วนแต่ไม่เป็นประโยชน์ และดื่มแล้วก็เมาทำให้เสียสติ ประมาท มีสติสัมป- ชัญญะอยู่ คอยระลึกรู้ได้และรู้ตัวอย่างนี้ เพื่อจะเว้น จากการดื่มน้ำเมา คือ สุราและเมรัย

ทั้ง ๕ ประการคือ การเว้นจากการฆ่าสัตว์ การเว้นจากการลักทรัพย์ การเว้นจากการประพฤติ ผิดในกาม การเว้นจากการพูดเท็จ การเว้น จากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้ง แห่งความประมาท เรียกว่าเป็นการงดเว้นจากสิ่งที่เป็นอกติ คือปกติของคนเรานั้น รักชีวิต รักข้าว รักของ รักคู่ครอง รักความจริง และรักความเป็นมนุษย์ เมื่อทำผิดปกติ ก็ชื่อว่า เป็นการผิด กิริยามารยาท ทางกาย ทางวาจา การงดเว้นทั้ง ๕ ประการนี้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ท่านบัญญัติว่า เป็น

นิจศีล เป็นข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับคฤหัสถ์ เรา จะต้องศึกษาให้รู้เพื่อจะทำการงดเว้น เพื่อจะ รักษาปกติอาการกายวาจาไว้ นี่เป็นเรื่องของนิจศีล เป็นชั้น ของคฤหัสถ์ทั่ว ๆ ไปจะพึงประพฤติปฏิบัติ นอกจากจะเป็นข้อประพฤติปฏิบัติเป็นนิจแล้ว ทั้ง ๕ ประการนี้ คือทั้งศีลและธรรมทั้ง ๕ ประการนี้ ยังชื่อว่า มนุษยธรรมคือ ทำผู้ประพฤติปฏิบัติให้ เป็นมนุษย์ คือให้เป็นผู้มีน้ำใจ คนเราจะคบหา สماعคมอยู่กันได้ก็อยู่ที่น้ำใจ เมื่อเป็นคนมีน้ำใจ เข้มโหดไม่เห็นอกเห็นใจคนอื่นก็อยู่กันไม่ได้ เป็น เหตุให้เกิดการแตกแยกสามัคคี และเมื่อการแตก แยกสามัคคีมีความฟุ้งซ่านเกิดขึ้น ความสงบก็ย่อม ไม่มี เพราะฉะนั้น จำเป็นอยู่เองที่จะต้องศึกษา มนุษยธรรม และทำตนให้เป็นมนุษย์ คือให้เป็น ผู้มีน้ำใจ เพื่อจะอยู่กันได้ดีด้วยความสงบระงับนี้ เป็น ชั้นของคฤหัสถ์ เป็นศีล ๕ ประการ ศึกษาเอาไว้ เพื่อเป็นแนวการปฏิบัติเพื่อความสงบระงับในระหว่าง สังคมสมาคมนั้น ๆ

ในชั้นต่อไปเรียกว่าชั้นกลาง ชั้นกลางก็ได้ แก่อุโบสถศีล และศีลของสามเณร อุโบสถศีลนั้น เมื่อเป็นอุโบสถ ก็มีอยู่ ๘ ประการ แต่ถ้าขยายออก เป็นศีลของสามเณร ก็แยกข้อที่ ๗ ออกเป็น ๒ ข้อ และเพิ่มข้อที่ ๑๐ มา ถ้าเป็นอุโบสถหรือเป็นศีล ๘ เป็นสำหรับผู้ที่เข้าใกล้ชีวิต พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่เรียกอุบาสก หรืออุบาสิกา หรือถ้าจะ ไม่สามารถประพฤติปฏิบัติทั้ง ๘ ประการได้ แต่จะ

ประเพณีปฏิบัติเฉพาะวันอุโบสถ คือวันพระแรม ๘ ค่ำ แรม ๑๔ หรือ ๑๕ ค่ำ ขึ้น ๘ ค่ำ หรือขึ้น ๑๕ ค่ำ ถึงวันอุโบสถก็รักษา อย่างนี้เรียกว่าอุโบสถศีล คือรักษาเฉพาะวันอุโบสถ ถ้ารักษาทั่วๆ ไปก็เรียกว่า รักษาศีล ๘ ศีล ๘ นั้นต่างจากศีล ๕ เฉพาะข้อที่ ๓ ข้อที่ ๓ ศีล ๕ มีภรรยาสามีได้ตามปกติ เว้นแต่จะประพฤติผิดในกาม แต่ถ้าเป็นศีล ๘ หรืออุโบสถศีล หรือเป็นศีล ๑๐ ของสามเณรแล้ว เฉพาะข้อที่ ๓ ต้องเป็น อพรหมจริยา เป็นการประพฤติดังเว้นจากการเสพกาม เป็นผู้ประเสริฐด้วยการไม่เสพกาม นอกจากนั้นข้อที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ที่ ๕ เป็นเช่นเดียวกัน เพื่อข้อที่ ๖ คือการรับประทานอาหารในเวลาวิกาล คือ พระพุทธเจ้าท่านจัดเวลาสำหรับรับประทานเอาไว้ ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยง เป็นเวลา รับประทาน อาหาร หลังจากเที่ยง ไปแล้ว เรียกว่า เป็น เวลา วิกาล สำหรับ รับประทาน อาหาร เพราะฉะนั้นตั้งแต่เช้าถึงเที่ยง จะฉันกี่ครั้ง กี่มือ จะฉันเวลาเท่าไร รับประทานเวลาเท่าไรๆ ก็ได้ ทั้งนี้ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าจะต้องฉันเป็น ๒ มือ หรือ ๑ มือ จะฉันเวลาเท่าไรไม่มีกำหนด สุดแท้แต่ว่าทุกคนจะรับประทานเวลาไหน เข้าถึงเวลาเที่ยง เป็นเวลารับประทานอาหาร เพราะฉะนั้นต้องรับประทานอาหารตามเวลาอย่างนี้ ถ้ารับประทานนอกจากนั้นไปพวกอาหาร เว้นจากน้ำปานะทั้งหลายแล้ว เป็นอาหารแล้วจะรับประทานไม่ได้ นับตั้งแต่เที่ยงไปแล้วเป็นข้อที่ ๖ สำหรับข้อที่ ๗ ซึ่งรวมข้อที่ ๘ ของศีลของสามเณรมาด้วย คือเว้นจากการฟ้อนรำ

ขับร้อง ประโคมดนตรี และประดับตกแต่งร่างกายด้วยของหอม มีลูบไล้ ฉาบทาตัวเองด้วยของหอม เป็นต้น เพราะว่าการขับร้องดนตรีก็ตี การฉาบทา ลูบไล้ด้วยของหอมก็ดี เป็นเรื่องของการทำจิตใจให้พุ่ง ชาน และเป็นเหตุแห่งการรักสวयรักงาม อันจะเป็นทางให้ความสงบระงับไม่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นจะต้องงดเว้นจากการขับร้องประโคมดนตรีด้วยตนเอง ตนเอง หรือไปฟัง หรือไปดูคนอื่น ส่วนการลูบไล้ ฉาบทา ผิวหนัง ร่างกายด้วยของหอมนั้น ก็เป็น ของตนเอง ต้องงดเว้นเพื่อไม่ให้เกิดความรักสวयรักงาม อันเป็นทางให้จิตใจไม่อยู่นิ่ง ไม่สงบระงับ เพราะฉะนั้นศีลข้อที่ ๗ สำหรับอุบาสก อุบาสิกา หรือสำหรับศีล ๘ สำหรับรักษาอุโบสถศีลนั้น จึงรวมเป็นข้อเดียวกัน นำเอาศีลข้อที่ ๘ ของสามเณร มารวมด้วย เป็นข้อที่ ๗ คือเว้นจากการขับร้อง ประโคมดนตรี หรือประดับตกแต่งร่างกายด้วยของหอม ส่วนประการที่ ๘ ได้แก่ประการที่ ๘ ของศีล ๑๐ สามเณร เว้นจากการนอนที่นอนสูงที่นอนใหญ่ หรือให้เว้นจากการรักในการนอน เพราะในการนอน ในการประพฤติกปฏิบัติเพื่อการบำเพ็ญเพียร เพื่อจะทำจิตใจให้สงบระงับนั้น ถ้ามักมากในการนอน รักสนุกในการนอนแล้ว ความเพียรก็ย่อหย่อน เพราะฉะนั้นจะต้องนอนให้พอเหมาะพอควร คืออย่าไปนอนที่นอนที่ทำให้เกิดความสุขความสบายในการนอน คือจะได้เว้นจากการติดที่นอน จะได้มาประพฤติกปฏิบัติในทางสงบระงับ เพราะฉะนั้นในศีลข้อที่ ๘ ของศีล ๘ หรืออุโบสถศีล ท่านจึงให้

เว้นจากการนอนที่นอนสูงที่นอนใหญ่ มียัดหนุนและ
สำลี เป็นต้น

ทั้ง ๔ ประการนี้ เรียกว่าศีล ๔ หรืออุโบสถ
ศีล ถ้าประพฤติปฏิบัติอยู่ทั่ว ๆ ไปก็เรียกว่าศีล ๔
ถ้ารักษาหรือปฏิบัติเฉพาะวันอุโบสถก็เรียกว่า อุโบสถ
ศีล

ส่วนศีล ๑๐ ของสามเณรนั้น ก็เพิ่มเข้ามา
อีกข้อหนึ่งคือข้อที่ ๑๐ คือการรับเงินรับทองเป็นศีล
ของสามเณร เมื่อไม่ให้สามเณร มีเงินมีทอง ซึ่ง
จะเป็นทางนำอันตรายมาสู่ ถ้าประพฤติปฏิบัติเพื่อ
ความสงบระงับแล้ว การมีเงินมีทองมาก ทำให้เป็น
ทางนำอันตรายมาสู่ จากโจรภัย เป็นต้น

เพราะฉะนั้นสามเณร นี้พูดถึงสามเณร ไม่
เกี่ยวข้องกับอุบาสก อุบาสิกา ซึ่งเป็นคฤหัสถ์ พระ
พุทธเจ้าท่านจึงสอนไม่ให้รับเงินทอง ศีล ๔ หรือ
ศีล ๑๐ เป็นมัชฌิมศีล เป็นศีลมีในท่ามกลางเป็น
ของอุบาสก อุบาสิกา หรือเป็นผู้ที่รักษาในวัน
อุโบสถ และเป็นศีลของสามเณร ก็ศึกษาเพื่อให้รู้
ว่าใน สภาพของความเป็นอุบาสกอุบาสิกาควรจะทำ
อย่างไร เป็นสามเณรควรจะทำอย่างไร

ในชั้นที่ ๓ เรียกว่า อุดมศีล คือศีลสูงสุด
หรือบริสุทธิศีล ศีลแห่งความบริสุทธิ์อันได้แก่ ศีล
ของพระภิกษุ มีปาฏิโมกข์สังวรศีล คือมีการ
ประพฤติปฏิบัติความสำรวมระงับอยู่ในพระปาฏิโมกข์
พระปาฏิโมกข์นั้น คือสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าทรง
บัญญัติห้ามพระภิกษุไม่ให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ มีทั้ง

หมด ๗ กองด้วยกัน แบ่งเป็นสิกขาบทได้ทั้งหมด
๒๒๗ ข้อ เรียกว่าเป็นมาสู่ปาฏิโมกข์ ซึ่งภิกษุจะ
ต้องสวดทุกกึ่งเดือน อันได้แก่เป็น ปาราชิก คือ
เป็นศีลที่หนัก เป็นสิกขาบทที่หนัก ดัดศีลผู้ที่
ประพฤติปฏิบัติผิด ให้ขาดจากความเป็นภิกษุ เท่า
กับการตัดสินใจประหารชีวิต เรียกว่า ปาราชิก ทำผู้
ประพฤติปฏิบัติ อย่างนั้นให้พ่ายแพ้ มีอยู่ ๔ ประการ
คือ การเสพเมถุนธรรม การลักของตั้งแต่ ๕ มาสก
ขึ้นไป ซึ่งเวลานี้ประมาณกันว่า เท่ากับราคาทองคำ
หนึ่งบาทขึ้นไป และแก่งฆ่ามนุษย์ให้ตายแม้แต่อยู่ใน
ในครรภ์ ประการที่ ๔ เว้นจากการพูดอวดอุตริ
มนุสสรรม คือธรรมอันยิ่งของมนุษย์ ธรรมอัน
ยิ่งของมนุษย์นั้นคือ ฌาน สมาบัติ มรรคผล นิพพาน
อันนี้เรียกว่า เป็นวิมุตติ ความหลุดพ้น อย่างนี้
เป็นธรรมอันยิ่งของมนุษย์ เพราะผู้ที่ประพฤติ
ปฏิบัติได้นั้นจะเป็นมนุษย์ที่ยิ่ง คือยิ่งด้วยคุณธรรม
ถ้าตัวเองคือ ภิกษุรูปใดยังไม่เคยประพฤติปฏิบัติแต่
พูดอวด มีความปรารถนาต้องการความยกย่องนับถือ
ลาภสักการะ เรียกว่ามีความปรารถนาลามก ไปยก
ย่องตัวเองว่าได้ อย่างนั้นอย่างนี้ อย่างนี้เรียกว่า
อุตริมนุสสรรม จะขาดจากความเป็นภิกษุทันที
นับว่าเป็นสำคัญ เป็นอาบัติที่หนัก ตัดสินประหาร
ชีวิตความเป็นภิกษุทันที

ต่อไปก็มีสังฆาทิเสส ๑๓ มีนิสสัคคิย ปาจิต-
ติย ๓๐ มีสุทธิกะ ปาจิตติย ๔๒ มีปาฏิเทศนีย ๔
มีเสขยวัตร ๗๕ มีอธิกรณสมณะ ๗ รวมทั้งหมด

๒๒๗ ข้อ เป็นศีลของพระภิกษุ เรียกว่า ปาฏิโมกข์
สังวรศีล ภิกษุที่จะประพฤติปฏิบัติจะต้องศึกษาให้
รู้อย่างนี้ การศึกษาให้รู้อาการกิริยาที่เราจะพึงประ
พฤติปฏิบัติในฐานะเป็นคฤหัสถ์ก็ดี เป็นอุบาสกอุบา
สีกาภิกษุ เป็นสามเณร เป็นภิกษุกัถิ ชื่อว่า ศีลสิกขา
การศึกษาข้อประพฤติปฏิบัติ ทางกาย ทางวาจา เมื่อ
กำกับความประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปโดยปกติ สมกับ
สถานะ ภาวะของตน นี่เป็นสิกขาเบื้องต้น ซึ่งคน
เรานั้น การประพฤติปฏิบัตินับว่าเป็นสำคัญ เพราะ
เป็นสิ่งภายนอก คนทั้งหลายจะพึงสังเกตเห็นได้ จึง
จำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับมารยาทเอาไว้ให้ดี เป็น
ข้าราชการเราก็มีวินัยของข้าราชการบังคับอยู่ ถ้าเรา
ศึกษาเรื่องวินัยก็ชื่อว่าเป็นศีลสิกขาด้วยเหมือนกัน
คือรักษากิริยามารยาทของความเป็นข้าราชการไว้อยู่
การศึกษาเพื่อทำให้เกิดความปกติ ทางกาย ทางวาจา
ได้ชื่อว่าเป็น ศีลสิกขา เมื่อศึกษาแล้ว เข้าใจแล้ว
ประพฤติปฏิบัติก็จะเป็นเหตุให้เกิดความร่มเย็น คือมี
ความเย็นใจว่าเราได้ประพฤติปฏิบัติถูกต้องแล้ว และ
จะเป็นเหตุให้มีข้าวมี ของจับจ่าย ใช้สอยเป็นของตัวเอง
และประการสำคัญ คนที่มีกิริยามารยาทดีงามก็
ย่อมจะเป็นที่ยกย่องนับถือของคนทั้งหลาย สามารถ
ที่จะใช้เป็นบันไดที่จะก้าวไปสู่ความดี ความงาม เบื้อง
หน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป และที่สำคัญเมื่อเรารู้แล้ว เราก็
สามารถที่จะระงับดับทุกข์ในเบื้องต้น ความเดือด
ร้อนในเบื้องต้น ที่จะเกิดเพราะการประพฤตินิด
พลาด ทางกาย ทางวาจาเสียได้ เพราะฉะนั้น จึง
จำเป็นจะต้องศึกษาในเรื่องศีลสิกขา

ในสิกขาต่อ จิตสิกขา หรือสมาธิสิกขา คือ
การศึกษาในเรื่องว่า จะทำอย่างไรให้จิตสงบ ซึ่งวิธี
ทำให้จิตสงบและจะให้ปราศจากไปได้นั้น ดังที่ว่ามา
แต่เบื้องต้นคือ ให้ท่านทั้งหลาย ตั้งสติเอาไว้ เป็น
การเพื่อให้เกิดสมณะ คือเรามีสติ คือความนึกอยู่
กำหนดอยู่ที่อาการของจิต เพื่อบังคับจิตให้อยู่กับที่
วิธีการศึกษาอย่างนี้เรียกว่า สมณะวิธี จะเป็นวิธีทำ
ใจให้อยู่กับที่ นี้จะศึกษาอย่างไร ถึงจะทำใจให้อยู่กับ
ที่ โดยอารมณ์ของสมณะกรรมฐานนั้น มีทั้งหมด
ถึง ๔๐ ประการ แต่ว่าพูดถึง ๔๐ ประการแล้วก็มาก
ยากที่จะกำหนดจดจำได้ เพราะฉะนั้นที่สำคัญ
ที่สุดที่เราไม่ต้องไปหาวัตถุดิบอย่างอื่น ก็สิ่งนั้นมัน
อยู่กับตัวของเราเอง ก็คืออานาปานสติ สติกำหนด
พิจารณาลมหายใจเข้าลมหายใจออก อย่างเบาเรา
ก็รู้ เพียงแค่นี้ไม่ต้องเอาอะไรมา เพียงแต่เอา
สติความ ระลึกรู้ได้ขึ้นมาจับไว้ที่ตรงจมูก ลม
ผ่านจมูกเข้าออกให้นับ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
หรือจะนับถอยหลังว่า ๑๐ ๙ ๘ ๗ ๖ ๕ ๔ ๓ ๒ ๑
เพื่อทำใจให้อยู่กับที่ วิธีการอย่างนี้เรียกว่าศึกษาให้
รู้วิธีสมณะ คือเอาสติ เอาอาการของจิตมากำหนด
ที่ลมหายใจเข้าออก หรือจะมีวิธีการอย่างใดอย่าง
หนึ่ง ซึ่งวิธีที่จะให้อาการของจิตอยู่กับที่ บาง
อาจารย์ท่านอาจจะสอนว่าเวลาหายใจออกให้ภาวนา
ว่าพุท เวลาหายใจเข้าให้ภาวนาว่าโท เพื่อพุทโท
พุทโท ที่ปริกรรมว่าพุทโท พุทโท นั้น ถ้าเรา
หลับตาเสียเราก็ไม่เห็นอะไร แต่เราจะได้ยินทางหู
เพราะฉะนั้นเพื่อดับเสียงอื่น ๆ เสีย ก็เอาเสียง

บริกรรมว่าพุทโธ พุทโธ อันนี้มาอยู่ที่หู เพื่อให้ได้กำหนดว่า มีสติกำหนดว่า ระหว่างนี้กำลังทำจิตให้สงบอยู่ในอารมณ์อันเดียว คือ ดุลมหายใจเข้าออก ไม่ต้องให้ละเอียดไปนั้น ถ้าละเอียดไป ถ้าพิจารณา การศึกษาวิธีทำจิตให้สงบอย่างนี้ ถ้าเราตามลมหายใจเข้า หายใจออก ถ้าเราตามเข้าไปข้างในก็จะเกิดความฟุ้งซ่าน ถ้าตามออกไปก็จะไปกระทบกับอารมณ์ภายนอก ก็จะทำให้เกิดความฟุ้งซ่าน เพราะฉะนั้นท่านจึงบอกว่า ให้กำหนดที่จมูก ที่ลมหายใจผ่านเข้าออก จะภาวนาว่า พุทโธ นั่นก็ดี ซึ่งวิธีการอย่างนี้ ถ้าเราจะให้ใจมันสงบโดยเร็ว และสามารถจะนับลมหายใจเข้าออกได้ ท่านว่าเปรียบเหมือนการนับโคในคอก การนับโคในคอก ถ้าเราเข้าไปนับในคอก มันก็จะได้จำนวนโคไม่แน่นอน เพราะตัวโคนั้นจะวิ่งไปวิ่งมา สับสนอลเวง การตามลมหายใจเข้าไปข้างในก็เช่นเดียวกัน จะเกิดความอลเวงอย่างนั้น เพราะฉะนั้นท่านบอกว่า หรือจะปล่อยออกจากคอกแล้วไปตามนับ มันก็นับไม่ได้เพราะฝูงมันจะกระจายออกไปแล้ว เหมือนกับเราปล่อยลมหายใจออกไปแล้วตามลมหายใจออกไป ก็จะไม่ได้รับความชัดอย่างนั้น เพราะฉะนั้นวิธีการนับโค เพื่อให้จำนวนแน่นอน ท่านว่าให้ยืนอยู่ที่ปากคอก แล้วก็เวลาโคตัวหนึ่งผ่านออกไปก็โยนก้อนกรวดหรือเครื่องหมายชนิดใดชนิดหนึ่งเข้าไปในภาชนะหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าออกไปหนึ่งตัวก็โยนไปหนึ่งก้อน ก้อนที่สอง ก้อนที่สามก้อนที่สี่ เมื่อใดหมดไปจากคอกแล้ว เราก็เอาจำนวนคะแนน

ที่เราลงไปนั้นมานับ ก็จะได้จำนวนโคที่แน่นอน ฉะนั้นก็ดี การทำจิตให้สงบด้วยการพิจารณาอานาปานสติ การที่เราทำใจให้สงบดูอารมณ์อันหนึ่ง คือ พง์ที่ลมหายใจผ่านจมูก ใจเราจะสงบขึ้นๆเมื่อใจมันสงบขึ้นแล้วก็จะสามารถรวบรวมกำลังใจให้เป็นหนึ่ง แน่ได้ อันนี้ก็เป็นที่วิธีการที่เราจะต้องศึกษาให้รู้ให้เข้าใจว่าวิธีสมถะนั้นคือทำอย่างไร ก็คือทำใจให้สงบอยู่กับที่ไม่ให้แปรปรวนไปอย่างอื่น ซึ่งวิธีการที่จะทำใจว่ามีวิธีการอย่างไงั้นก็มีหลายอย่าง คือ ถ้าเรากำหนดรู้ลมหายใจผ่านจมูกออกไปด้วย และบริกรรมว่าพุทโธไปด้วย เราก็คจะได้ ๒ ระยะเวลา คือ หนึ่งอานาปานสติ และบริกรรมพุทโธ ก็จะได้ พุทธานุสติไปด้วย และที่สำคัญก็คือสามารถทำใจให้เป็นปกติ เมื่อใจเป็นปกติแล้ว ต่อไปการศึกษาวิธีทำใจให้สงบนี้เรียกว่าจิตศึกษา คือศึกษาอาการ ----- ประกอบด้วยวาระ คือมีความกำหนด รักใคร่ ประกอบด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ มีความคิดร้ายอยู่ในใจ ประกอบด้วยโมหะ คือมีความเขลา มีความไม่รู้จักความจริง สิ่งเหล่านี้จะเป็นเหตุทำใจให้เรวุ่นวาย ไม่สงบ ศึกษาให้รู้ว่าอันนี้มันเกิดขึ้นมากับเราแล้ว จะทำใจให้เราไม่สงบ ถ้าจิตใจไม่ถูกวาระ หรือโลภะ โทสะ ครอบงำ เป็นประภัสสร คือเป็นใจผ่องใส คล้ายๆ กับใจที่เกิดขึ้นมาแต่แรก ถึงแม้ว่าจะมีตัวโลภะ โทสะ โมหะ หรือวาระเกิดขึ้นมากินใจก็ตาม แต่ในขณะนั้นมันยังนอนกันไม่ฟุ้งออกมา เพราะยังไม่ประสบพบกับอารมณ์ภายนอก ความโลภ โกรธ หลง ถึงแม้มันจะอยู่

กับตัวเรา แต่ไม่ประสบพบกับอารมณ์ภายนอก มัน
ก็อ่อน ก็เป็นเหตุให้ใจใสบริสุทธิ์ สะอาดเป็น
เบื้องต้น เราก็รู้อาการอย่างนี้ ที่เมื่อจิตออกมา
พบกับอารมณ์ภายนอก ดาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูก
ได้กลิ่น ลิ้นลิ้มรส ภายถูกต้องสัมผัส นำมานึกมา
คิดเป็นอารมณ์ของใจ ที่ชอบใจก็ให้เกิดความรัก
ใคร่ ต้องการ โลภะ อยากได้ ที่ไม่ชอบใจก็เป็น
เหตุให้เกิดโทสะ ความโกรธ ความเกลียด ความ
ไม่พอใจเกิดขึ้น ที่ไม่รู้จะไปอย่างไร ก็ให้เกิดความ
หลง ความเขลา โมหะ ครอบงำ ไม่รู้ความจริง
มันก็เป็นเหตุให้เกิดความวุ่นวายในใจ เรารู้และ
พยายามทำใจให้ผ่องใส คือให้ใสบริสุทธิ์ สะอาด
เสมอ ไม่ให้พวกนี้เข้ามาฟอกจิตใจได้ ก็ให้รู้ว่าสิ่ง
ที่มันเกิดขึ้นมานั้น เกิดจากอารมณ์ภายนอก เราก็
ตัดอารมณ์ภายนอกออกเสีย พยายามศึกษาทำใจให้
สงบอยู่กับที่ ไม่รับรู้อารมณ์ทั้งหลาย ด้วยการไม่
ส่งตาไปดูรูป ถึงแม้ว่าตาจะดูรูป เราก็ดูอย่างให้
รู้ว่าเป็นรูป ซึ่งรูปอันนั้นหรือเสียงอันนั้น หรือ
กลิ่นอันนั้นก็ติดอยู่ในสภาวะ คือความอยู่กับที่
ไม่ได้ เรียกว่า อนิจจัง ความทนไม่ได้เรียกว่า
ทุกขัง ที่มันอยู่กับที่ไม่ได้ ทนไม่ได้ก็เพราะเป็น
อนัตตา คือบังคับบัญชา มันตามอำนาจไม่ได้ ให้
รู้เท่าทันอย่างนี้ มันเกิดขึ้น ประสบพบเห็นอะไร
เราพยายามฝึกใจ อย่าให้ใจไปยึดอารมณ์อันนั้นให้

เกิดความฟุ้งซ่าน ด้วยการศึกษาให้รู้ให้เข้าใจเอาไว้
อย่างนี้ก็เรียกว่าเป็นการศึกษาวาระจิตว่าในขณะที่
จิตของเราตกอยู่ในราคะ ตกอยู่ในโลภะ ตกอยู่ใน
โทสะ ตกอยู่ในโมหะ เราควรจะกำหนดให้ผ่าน
ผ่านไปได้อย่างไร เมื่อจิตตกอยู่ในสภาวะของราคะ
ก็ควรจะบำเพ็ญอสุภกรรมฐาน คือพิจารณาให้เห็น
ความไม่สวยไม่งามของสิ่งที่เราประสบพบเห็น หรือ
ความเป็นของไม่เที่ยงในสิ่งที่เราได้พบเห็น ถ้าจิต
ตกอยู่ในโลภะอยากได้ ก็ให้นึกถึงมรณสติ ว่าเรา
ตายไปแล้วทรัพย์สมบัติเหล่านี้จะไม่ติดตามตัวเราไป
เลย เพราะฉะนั้นการอยากจะได้มาก ๆ มันก็เพียง
แค่ตาย ตายไปแล้วก็ไม่ได้เอาติดตัวไปได้ ต้อง
มรณสติ ถ้าจิตประกอบด้วยโทสะเราก็เจริญเมตตา
ถือเอาความหวังดีเป็นที่ตั้ง หวังดีต่อคนทั้งหลาย
นึกถึงว่าความโกรธเกิดขึ้นกับเรา ใครเป็นคนเจ็บ
คนโกรธเจ็บ หรือผู้ที่มาช่วยวอนชวนให้เราโกรธเจ็บ
ซึ่งถ้าพิจารณาให้เห็นตามความเป็นจริงแล้ว จะ
เห็นได้ชัดว่าคนที่มาช่วยวอน หรืออารมณ์ที่มาทำให้
เราโกรธ สิ่งเหล่านั้นมันไม่เจ็บ มันเจ็บอยู่ที่เรา
คือเจ็บอยู่ที่ใจของเราเอง เมื่อเป็นความเจ็บอยู่
อย่างนี้แล้ว เราจะเก็บมันไว้ทำไม ก็ผลักมันไป
เสีย ฉะนั้นเมื่ออารมณ์อะไรมาช่วยวอนชวนให้โกรธ
เราก็แผ่เมตตาคือความหวังดีว่าสงสาร คิดว่าเขามาทำ
ให้เราเดือดร้อน แต่เราไม่รับความเดือดร้อนสงสาร

เขาหวังดีต่อเขา ก็ไม่ไปโกรธไปเกลียดเขา เพื่อ
ทำให้สงบแผ่เมตตา และละโทสะ ตอนนั้นมันหลง
มันเขลาไม่รู้ความจริง เราควรจะทำอย่างไร ก็คือ
พยายามศึกษาหาความรู้ความจริงเอาไว้ อย่างที่ว่ามา
เมื่อก่อนเราอาจจะหลงโกรธ ถ้าเราศึกษาหาความ
จริงแล้ว ถ้าเขามายั่วให้เราโกรธ เขาไม่เจ็บ เราจะ
เป็นคนโกรธ เป็นคนเจ็บ ศึกษาให้รู้อย่างนั้นแล้ว
ก็จะไม่เกิดความหลงโกรธ หรือแม้แต่ความหลง
อยากได้ หลงรัก โลกอะไรทั้งหลายแหล่ ถ้าเรา
ศึกษาหาความจริงให้รู้แล้วว่า ของที่สวยงาม มี
เสน่ห์ให้เกิดความกำหนัดนั้น มันก็เป็นของสกปรก
ด้วยธรรมชาติ เช่น ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง
ถ้าปล่อยตามธรรมชาติแล้วเป็นของสกปรก ที่เห็น
ว่าเป็นของดีของงาม ก็เพราะมีการปฏิบัติตกแต่ง
อยู่เสมอ ของที่เราอยากจะได้ เราก็ใช้เพียงแค่ว่า
ตายไปแล้วก็ไม่ได้เอาติดตัวไปด้วย คนที่มาทำให้
เราโกรธ เราก็แผ่เมตตาไปว่าสงสารเขา เขามาทำ
ความผิดกับเรา เราก็ไม่ยอมรับความผิดเหล่านั้น
เมื่อศึกษาหาวิชาความรู้ได้อย่างนั้นแล้ว ก็เป็นการ
ทำลายโมหะ ความหลง ความเขลาไปได้ เห็น
ความจริง ฉะนั้นวิธีการจิตศึกษา คือศึกษาทำใจ
ให้สงบและศึกษาว่าอะไรเป็นเหตุให้จิตใจไม่สงบ ทำ
อย่างไรจึงจะให้สงบ ศึกษาอย่างนี้เรียกว่าจิตศึกษา
ศึกษาให้รู้ว่าวาระของจิตเราจะไปยึดอะไรไม่สงบ ยึด
อะไรสงบ ควรจะสงบอย่างไร ด้วยวิธีการปฏิบัติ
อย่างไร ซึ่งการศึกษาอย่างนี้ เป็นจิตศึกษา เป็น

สิกขาที่สอง เพื่อเราจะหาทางทำใจให้สงบเป็น
ประการสำคัญ

ต่อไปเราก็ค้นคว้าถึงเรื่อง ของ ปัญหา ความรู้
คือพยายามศึกษาให้รู้ให้เข้าใจในสิ่งทั้งหลาย ซึ่ง
โดยสภาวะของสิ่งทั้งหลายนั้น ตามที่ปรากฏอยู่ใน
อภิธรรมอย่างย่อ ท่านก็บอกว่ามีอยู่ ๓ สถาน คือ
กุศลธรรมา ธรรมเป็นกุศล ความจริงที่เป็นกุศล
อกุศลธรรมา ความจริงที่เป็นอกุศล อภัยกตา
ธรรมา ความจริงที่เป็นกลาง ๆ ไม่เป็นกุศลและ
อกุศล ที่เรียกว่ากุศลและอกุศลนั้นตามศัพท์คำว่า
กุศลแปลว่าฉลาด ฉะนั้นคำว่ากุศลแปลว่าผู้ที่ฉลาด
อกุศลก็คือไม่ฉลาด อพยากตุนั้นเป็นของกลาง ๆ
คนฉลาดคือคนมีปัญญา ย่อมสามารถสร้างสิ่งที่
เป็นสาระ เช่นประโยชน์ให้แก่ตน เช่นปลูกศรัทธา
ความเชื่อ ที่ชอบด้วยเหตุด้วยผล เช่นเชื่อพระ
บัญญัติธรรมของพระพุทธเจ้า ว่าเป็นของจริง
เราควรประพฤติปฏิบัติตาม หรือปลูกศีล ความ
ประพฤติปฏิบัติดีงาม อันนี้จะเป็นทางให้เกิดความ
สงบ รักษาภิกขิยามารยาท บำเพ็ญให้เกิดสติ คือ
นึกถึงสิ่งที่ทำ คำที่พูด ที่ล่วงลับไปแล้วก็ได้ ที่
กำลังทำอยู่ก็ได้ และที่จะทำต่อไปก็ได้ ความนึก
ได้อย่างนี้เรียกว่า สติ คือจำสิ่งที่ผ่านไปแล้วให้ได้
ดี และวิริยะลัมภะ คือปรารถนาความเพียรตั้งใจมั่น
ว่าเราจะทำอะไรก็ทำให้จริง ๆ จัง ๆ เมื่อศึกษาหา
ความรู้เชื่อแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งทั้งนี้ก็ต้องอาศัย
ปัญญา คืออาศัยความรู้ในกองสังขาร ความ

เป็นจริงของสิ่งทั้งหลายว่าอะไรทั้งหลายนั้นเป็นอย่าง
ไร ว่าทุกสิ่งทุกอย่างนั้นจะมีศรัทธาเชื่อ ก็ต้องมี
ปัญญาเข้าไปกำกับ เพราะถ้ามีแต่ศรัทธาอย่างเดียว
ไม่มีปัญญาแล้ว ความเชื่ออาจจะเป็นเหตุให้เลื่อน
ลอยและเป็นเหตุให้เชื่อง่าย เมื่อเป็นเหตุให้เชื่อง่าย
ย่อมเป็นเหตุให้เกิดความหลงง่าย เพราะฉะนั้นก็
ต้องศึกษาให้รู้ให้เข้าใจเอาไว้ว่าอะไรเป็นอะไร ควร
เชื่อหรือไม่ควรเชื่อ ศึกษาให้รู้ว่าอะไรเป็นเหตุ
แห่งความเสื่อม อะไรเป็นเหตุแห่งความเจริญ ที่
กล่าวมาก็คือ กุศลเป็นเหตุให้เกิดความเจริญ อกุศล
เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อม ที่นี้เราจะรู้ได้อย่างไร
ว่าอะไรเป็นกุศล ถ้าโดยพื้นฐานของจิตใจ กุศล
มูลแห่งความฉลาด กุศลมูลคือ เบื้องต้นแห่งความ
ฉลาดก็คือ ความที่จิตใจไม่เป็นไปในอำนาจของ
ความโลภอยากได้ ไม่เป็นไปในอำนาจของโทสะ
ความโกรธ ไม่เป็นไปในอำนาจของโมหะ ความ
หลง ความเขลา คือเป็นไปด้วยอำนาจของจิตใจ
ใสบริสุทธิ์ รู้จักความจริงอยู่เสมอ ไม่มี ความโลภ
อยากได้ ไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่อิจฉา ริษยา แต่
เราอยู่ในโลกเป็นปุถุชนธรรมดา กุศลธรรมอย่าง
นี้จะนับได้เพียงขนาดใด เพราะการที่จะละความ
โลภ ความโกรธ ความหลงได้ มีจิตใจใสบริสุทธิ์
สะอาดนั้น ควรจะเป็นอริยบุคคล แต่คนเราธรรมดา
นี้จะประพฤติปฏิบัติกันได้อย่างไร เราก็พิจารณา
อย่างนี้ โลก เราอยากได้ แต่ต้องให้ได้ตามกำลัง
ความสามารถของเราเอง คือเราสามารถเท่าไร
ก็ต้องการอยากได้ตามกำลังความสามารถของเราเอง

อย่างนี้ไม่จัดเป็นความโลภ เพราะได้ตามกำลังความ
สามารถ หรือความโกรธ เราเป็นปุถุชน มีบ้าง
เหมือนกัน ความโกรธ เราจะตัดเสียทีเดียวก็ไม่ได้
แต่ถึงอย่างไร ถ้าเรารู้เท่าทันแล้ว พยายามแผ่
เมตตาไว้อย่างนี้ก็จะไม่เกิดความโกรธ และพยายาม
ศึกษาหาความรู้เอาไว้เสมอๆ เมื่อประสบพบอะไร
ก็พยายามศึกษาให้รู้ให้เข้าใจเอาไว้ ถึงแม้จะละ
ไม่ได้ แต่ให้รู้ว่าอันนี้เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อม
ความเจริญแล้ว อย่างนี้ก็เป็นการกุศลได้เหมือนกัน
เป็นกุศลที่เราอยู่ในโลกพึงประพฤติปฏิบัติ ส่วน
อกุศลนั้นเป็นของแน่นอน คือได้แก่ราคะ โทสะ
โมหะ นี่เป็นอกุศล คนไหนทำตามอารมณ์อย่างนี้
เรียกว่าเป็นคนไม่ฉลาด มันมีแต่เหตุแห่งความ
เสื่อมขึ้นมามากๆ ศึกษาให้รู้อย่างนี้แล้ว ก็ไม่
ปล่อยใจให้ตกอยู่ในอำนาจของอกุศล ด้วยความไม่
ฉลาด หมายความว่า ในขณะที่มีอารมณ์อย่างนั้น
เราอย่าไปทำอะไรขึ้น พยายามเรียกสติมาคุ้มครอง
พระพุทธเจ้าท่านกล่าวว่าสตินั้นเป็น ธรรมะเครื่อง
กัน ถ้าเราสามารถทำสติให้อยู่ได้ ก็ย่อมจะสามารถ
กันความโลภ ความโกรธได้ และสัมปชัญญะ
พระพุทธเจ้าท่านบอกว่าธรรมะเป็นเครื่องกัน คือ
เราก็ศึกษาให้รู้ว่ามัน เป็น ของไม่ดีนี้ ก็ตัดมันออกไป
เสีย นี่วิธีการศึกษาให้รู้ความจริง เพราะฉะนั้น
ปัญญาสิกขา คือ การพยายามศึกษาให้รู้ความจริงทั้ง
หลายไว้ นับว่าเป็นเรื่องที่เราจะต้องศึกษาให้รู้ให้
เข้าใจไว้ การศึกษาให้รู้ความจริงอย่างนี้เรียกว่า
ปัญญาสิกขา

สิกขาทั้ง ๓ ประการ คือ ศีลสิกขา จิต
สิกขา และปัญญาสิกขา เป็นสิ่งที่พึงศึกษาให้รู้
ให้เข้าใจเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแห่งความ
ประพฤติปฏิบัติ เราจะประพฤติปฏิบัติอยู่ในสังคม
เราต้องระงับกิรียมารยาท ทางกาย ทางวาจา ทาง
ใจ เมื่อเกิดอารมณ์อะไรเกิดขึ้นเราต้องทำใจให้สงบ
เรียกว่า มีสมาธิจิตสิกขา และเพื่อที่จะตัดออกไปก็
ต้องรู้ความจริงแล้วก็เป็นเรื่องปัญญา รู้ว่ามันเป็น
ของไม่ดีแล้ว เราก็ต้องตัดมันออกไป ทั้งนี้ก็เป็น
แนวทางแห่ง การ ประพฤติ ปฏิบัติ เพื่อ จะ ปล่อยวาง
ละวาง ทำจิตใจให้ห่างจากอารมณ์ของความโลภ
ความโกรธ ความหลง ได้ศึกษาแล้ว ต่อไปเป็น
ขั้นปฏิบัติจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เรียกว่าปฏิบัติธรรม
คือศึกษาให้รู้แล้วก็ปฏิบัติ ปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง
ไม่ผิดทาง ศึกษาให้รู้ความจริงเอาไว้แล้ว ต่อไปก็
จะถือปฏิเวธ คือความรู้ความจริงแล้ว ก็จะพ้นจาก
จากสิ่งที่ให้เกิดความมัวมน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความ
ทุกข์ความเดือดร้อนได้ ศึกษาสิกขา ๓ ประการ
เรียกว่าไตรสิกขา คือศึกษาให้รู้กิรียมารยาทที่จะพึง
ประพฤติปฏิบัติ ทางกาย ทางวาจา จิตสิกขา ศึกษา
ให้รู้วิธีการปฏิบัติทางจิตทางใจ ปัญญาสิกขา ศึกษา
ให้รู้ว่าอะไรเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ความเดือด
ร้อน เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมความเจริญ เป็น
สิ่งที่เราจะต้องศึกษาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งวิธีการศึกษา
นั้นก็ย่อมจะมีหลาย ๆ วิธี แต่ทางที่จะทำให้เกิด
ปัญญาความรู้แจ่มแจ้งนั้น ก็ต้องอาศัย สุตะ พัง
จินตะ คิด และภาวนา เจริญให้มาก ๆ ให้เกิด

ความรู้เข้ามา ๆ พยายามทำจิตใจให้สงบ ซึ่งเมื่อ
เราทำจิตใจให้สงบเป็นเบื้องต้นแล้ว ต่อไปเราก็จะ
เจริญวิปัสสนา การทำจิตใจให้สงบเป็นสมณะ อยู่กับที่
เมื่อจิตสงบแล้วเราก็จะเดินเข้าสู่วิปัสสนา คำว่า
วิปัสสนานั้น คือ การรู้อย่างวิเศษ คือรู้ความจริง
ของสิ่งนั้น ๆ ตามไปรู้ไปเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น ๆ
เพื่อจะได้เว้นจากสิ่งที่จะเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อม
เข้าสู่เหตุแห่งความเจริญ วิปัสสนาคือ ตามรู้ตามเห็น
ในสิ่งที่ประสบพบอยู่ทุกวัน มีอะไรเราทำใจให้สงบ
แล้ว ต่อไปพิจารณาตรวจสอบดู คล้าย ๆ ว่าเราพบ
ใจหทัยเลข ใจหทัยเลขเราตั้งจิตสงบ พิจารณาใจหทัย
เลข นี้เป็นสมณะ พอพิจารณาใจสงบแล้วพิจารณา
ดูว่ามันออกมาตัวไหนบอกอะไร จะเป็นผลลัพธ์
อย่างไร ตามเข้าไปอย่างนี้เป็นวิปัสสนา คือตามไปรู้
ไปเห็นให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นวิปัสสนา
อย่าที่กล่าวมาคือ ใจเราสงบระลึกได้ว่า โทสะ
ความโกรธ มันเป็นของร้อน เราก็พิจารณาเข้าไป
ว่ามัน ร้อนอย่างไร มันทำให้จิตใจเราร้อนรุ่ม
กระวนกระวาย มันเป็นของร้อนอย่างนั้น มันเผา
จิตใจของเราตลอดเวลา อย่างนี้เรียกว่าวิปัสสนา
เมื่อมันเป็นของร้อน เราจะเก็บมันไว้หรือ เพราะ
ถ้าเราไปยึดมันถือมันในของที่ร้อนไว้ มันก็จะเป็น
เหตุให้เกิดทุกข์ เพราะจะเกิดการทนไม่ได้ ก็ทำให้
เกิดทุกข์ ฉะนั้นเราก็ปล่อยวางละวางเสีย ไปยึด
มันถือมันในสิ่งเหล่านั้น ความทุกข์มันก็ไม่เกิด
เพราะฉะนั้นการเจริญสมณะ ทำใจให้สงบเหมือน
การตักเอาน้ำใส่แก้วแล้วก็มาตั้งให้ตะกอนมันนอน

ไปกันแก้ว เมื่อน้ำมันใส คือตะกอนมันนอนไป
ข้างล่างแล้ว ใจของสมณะก็เช่นเดียวกัน เราใจวุ่น
วายจัดให้มันอยู่กับที่แล้วใจสงบ เมื่อใจสงบ ใจ
ผ่องใส ก็อาจจะเห็นได้ทุกอย่างตามความเป็น
จริง ซึ่งท่านก็เปรียบได้เหมือนกับน้ำที่มันสงบและ
ตะกอนนอนอยู่ข้างล่าง เราสามารถจะมองเงาหน้า
เราได้ แต่ถ้าน้ำยังมีตะกอนและยังกระเพื่อม เรา
ไม่สามารถมองเงาหน้าเราได้ฉันทิ จิตใจเราหวั่น
ไหวไม่อยู่กับที่ ไม่สงบ เราก็อ้อมไม่เห็นความจริง
ฉันทิ เพราะฉะนั้นการทำสมาธิจิตคือ ทำจิตให้
สงบแล้วก็เดินสู่วิปัสสนาให้รู้ตามจริง ซึ่งพระพุทธ-
เจ้าของเราในพระองค์ได้รู้ร้อยสี่ ๔ เมื่อเป็นจิตตก
อยู่ในฌานที่ ๔ คือบริสุทธิ จิตบริสุทธิ และอุเบก
ขา จิตตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์อันหนึ่ง พระองค์ก็
พิจารณาเห็นว่าทุกข์มันเป็นของประจำสังขาร การ
จะละทุกข์ได้นั้น ก็ต้องไปละตัวเหตุให้เกิดความทุกข์

ตัวเหตุให้เกิดความทุกข์ นั่นคือตัณหา ความอยาก
ได้ ๓ ประการ อยากได้ในเรื่องของกาม ที่จะให้
เกิดความเพลิดเพลิน อยากเป็นนั่นเป็นนี่ และ
ความไม่อย่างได้อยากหนีไปเสีย อย่างนี้เป็นเหตุ
ให้เกิดทุกข์ พระพุทธเจ้าท่านรู้ตามความเป็นจริง
แล้ว ตับความอยากด้วยนิโรธ คือการประพฤติ
ปฏิบัติให้รู้ความจริงแล้วก็ดับมันเสีย พระองค์จึงได้
สำเร็จความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บัดนี้ ก็หวังว่าท่านทั้งหลายคงทำใจให้สงบ
และรู้ตามความเป็นจริงของหลักธรรมมะ คือไตรสิก
ขาพอสมควรแล้ว อาตมาภาพพูดมาก็เป็นแนวทาง
แห่งการศึกษาและปฏิบัติ ขอให้ท่านทั้งหลายพยายาม
ทำใจให้สงบระงับเข้าไว้ แล้วก็พยายามศึกษา
หาความจริงเพื่อการเจริญ วิปัสสนา ก็ย่อมจะ ประสบ
พบสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ ๑๕

ผู้ใดที่รักวินัยก็รักความรู้ แต่บุคคลที่เกลียดการตักเตือนก็เป็นคนโง่

สุภาษิต ๑๒ : ๑

ตัวอย่างข้อสอบทฤษฎีบาล

FORM I

Part I (30 marks) READING COMPREHENSION

Passage One (15 marks)

(ต่อจากฉบับเดือนสิงหาคม)

A child is seeking satisfaction of a broad purpose in selecting one game rather than another because of particularly happy relationships with a certain group of playmates. His interest in the game may be both in the desire to excel in the skill involved and in enjoying the satisfaction of being socially acceptable. Certain individual interest may have mildly competitive aspects, as in postage-stamp collecting, at which the child hopes to acquire those items which are more valuable and rare than those of other children.

The exploratory or imitative character of many interests constitutes a form of adaptive activity. A little girl plays school in an investigation of her ability at adult imitation. A boy may play minister as an experiment in realism. The amateur photographer adheres to prescribed techniques in order to obtain pleasurable success in results comparable with those of professional photographers.

People attend movies or read from very obscure motives, which are in most cases unknown to them. These interests may be sought simply to relieve boredom or to obtain the pleasure that is habitually obtained from witnessing favorite actors or reading works by certain authors and enjoying their characteristic styles. The fact that individuals make different interpretations of identical situations accounts for the variable effects of a movie or a book.

Movies, in particular, become an interest of many people because of the completeness of detail with which they may enjoy a different type of life from that which they experience daily. As a rule, the environment depicted is on a higher plane from that of their own everyday experiences. The tendency of movies to glorify even the most lowly activities of life possesses democratic appeal. Individuals may readily discover means of escape from their own drab surroundings and annoyances by imagining that they themselves are performing the activities that they are witnessing.

A wide variety of well-selected interests is important to a child's emotional life as a means of utilizing the flow of energy that dissatisfying situations generate. In cases in which a child is frustrated by lack of success in the classroom or is distressed by certain conditions

in his home, it is highly important that his pent-up emotions find opportunity for wholesome expression. A game of football after school or a hike into the woods with companions affords opportunity to maintain emotional poise. The more active a child is in pursuit of a variety of constructive interests, the wider the range of possibilities for making adequate personal adjustments.

16. Children select interests primarily on the basis of
 - A. emotional appeal.
 - B. intellectual satisfaction.
 - C. physical appeal.
 - D. both A and B.
17. In order to be acceptable to an individual, an interest must
 - A. produce satisfaction and be in accordance with his personal aims.
 - B. be intellectually satisfying.
 - C. be socially sound.
 - D. all of the above.
18. For each interest there
 - A. is a single motivating force.
 - B. are various motivating forces.
 - C. is always a competitive aspect.
 - D. none of the above.
19. A child who does not excel in a game
 - A. will always discontinue participation in that game.
 - B. will try to compete with his friends.
 - C. might stay on because of the satisfaction of being socially acceptable.
 - D. will change to another which he can do better.
20. A strong motivational drive to participate in an activity is
 - A. social acceptance.
 - B. interest.
 - C. self-esteem.
 - D. both A and B.
21. Many motives for an interest
 - A. can never be active.
 - B. can be vicarious.
 - C. can operate together at the same time.
 - D. both B and C.
22. In entering into an activity, an individual
 - A. is always aware of the motivation lying behind his interest in the activity.

29. The best interests are those
- A. that produce success.
 - B. that can be obtained through active participation
 - C. that help the individual to relieve tension.
 - D. the passage does not say.
30. Constructive interests help a child
- A. to make adequate personal adjustments.
 - B. to maintain emotional poise.
 - C. to be accepted by his peers.
 - D. both A and B.

Part II (20 marks) GRAMMATICAL STRUCTURE

1. Henry decided against going to see the dentist.....his mother's insistence.
- A. because
 - B. although
 - C. in spite of
 - D. even though
2. The criminal dyed his beard.....nobody would recognize him.
- A. because
 - B. since
 - C. for fear that
 - D. so that
3.wants to succeed in his studies should plan his time carefully and stick to it.
- A. Whichever
 - B. He
 - C. Who
 - D. whoever
4. Ann is having a party next Sundny. She is going to invite....
- A. her husband's some students
 - B. some of her husbands students
 - C. some of the student of her husband
 - D. some of her husband's students
5. This morning a fire broke out in a furniture shopdamage.... at 50,000 baht.
- A. causedestimated
 - B. causing.....estimated
 - C. caused.....estimating
 - D. causingestimating
6. It.....that she would sing.
- A. hoped
 - B. was hoping
 - C. was hoped
 - D. has hoped
7. He thinks children.....
- A. are angels
 - B. are the angels
 - C. that are angels
 - D. be angels

8. Mary spoke.....
- A. loud and clear
B. briefly and frankly
C. clever and careful
D. either A or B
9. John got.....sympathy but.....help.
- A. plenty ofmuch
B. much.....little
C. a great deal of.....few
D. no.....little
10. They have a house.....
- A. large as your
B. larger than your
C. larger than yours
D. the largest in town
11. His hand felt.....
- A. warmth and stick
B. warmth and sticky
C. warmly and stickly
D. warm and sticky
12. The book.....is.....
- A. lying on the table.... Tom
B. which is lying on the table.....Tom
C. is on the table.....Tom's
D. on the table.... Tom's
13. You must find.... here.
- A. it excited
B. it excites work
C. its exciting work
D. it exciting working
14. She bought a few.....
- A. one-baht stamps
B. one-baht stamp
C. stamps cost one baht
D. stamp that cost one baht
15. I remember.....the post office.
- A. walked past
B. to pass
C. walking past
D. to have passed
16. I urged himgood care of his children.
- A. that he took
B. he would take
C. taking
D. to take
17. The secretary asked him.....for a few minutes.
- A. if he waited
B. he should wait
C. he waited
D. to wait

18.want to be football players.
- A. Both boys
B. Each boy
C. Each of the boys
D. One of the boys
19. The dog.....next door sounds.....
- A. barks.....like a terrier
B. barking.... ..like a terrier
C. barking.....a terrier
D. barked.....terrier
20. Her friend asked.... ..tonight.
- A. that she was coming
B. if she was coming
C. she was coming
D. why was she coming
21., life has seemed pointless.
- A. Since leaving her
B. Leaving her
C. Since I left her
D. When I left her
22. Please explain.....so suddenly.
- A. me the reason Mary was leaving
B. to me why Mary left
C. to me that Mary left
D. me why Mary leaves
23. When he came back, he found his seat.....
- A. that has been taken
B. had been taken
C. that was being taken
D. is taken
24. Many people.....the announcer's face on the screen while the news.....
- A. prefer not seeing.....read
B. do not prefer to see.....is reading
C. prefer not to see.....is being read
D. not prefer seeing.....is to read
25. The robbers fired back at the police and fled the scene,.... the box.....the jewelry behind
- A. leaving.....containing
B. left.....contained
C. left.....was containing
D. leaving.....was contained
26. When you come across new words in your reading, try to judge what.....and what.....
- A. worths looking up.....should be ignored

- B. is worth looking up..... should ignore
 C. is worth to look up.....should be ignored
 D. is worth looking up..... should be ignored
27.which has cheated some of the applicantsby the police.
 A. A job center placement.....was ordered closing
 B. A. center job placement.....ordered to be closed
 C. A placement job center.....was ordered close
 D. A job placement center.....was ordered closed
28. It is getting dark now. It is time the child.....into the house andhis meal.
 A. wenthad
 B. goes.....has
 C. go.....have
 D. going.....having
29. I am not suprised that Jane has won the essay contest. She is.....than the rest of the class.
 A. far more intelligent
 B. very much intelligent
 C. intelligent much more
 D. far much intelligent
30.he found that someone had broken into the house.
 A. As soon as he had arrived when
 B. No sooner he had arrived that
 C. No sooner had he arrived than
 D. Soon after he had arrived when
31. The thief denied.....the tape.
 A. not taking
 B. had taken
 C. having taken
 D. to take
32. He was.....his health.
 A. fool neglecting
 B. a fool neglected
 C. foolishly neglected
 D. foolish to neglect
33. He was.....her at the office.
 A. surprised by seeing
 B. surprised to see
 C. surprising to see
 D. surprising when he saw

34. They didn't make any mistakes,.....
- A. and I didn't either
B. but I made none
C. I did too
D. so did I
35. Did he leave his proposals vague.....?
- A. purposefully
B. on purpose
C. with purpose
D. either A or B
36. A.....motorist saw.....on the road.
- A. passing.....he lay
B. passed.....him lying
C. pass.....him lie
D. passing.....him lying
37. The secretary informed him.....an appointment at ten o'clock.
- A. he has
B. if he had
C. that he had
D. to have
38. John told Henry.....
- A. how was Mary stubborn
B. how stubborn Mary was
C. that Mary were stubborn
D. Mary is being stubborn
39. The girl.....missing.
- A. reports
B. reported
C. was reporting
D. was reported
40. I am sure there are.....oranges left so we can give one to each child who hasn't had....
- A. few.....any
B. some.....any
C. a few.....some
D. a little.....some

PART III (20 marks) TRANSLATION

Translate into English :

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในหมู่ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คิดเพียงแต่ผลไม้ ประเทศไทยเรามีมากกว่า ๓๐ ชนิด ทั้งนี้ยังไม่นับชนิดย่อยๆ หรือนี้ก็ถึงขนาดต่างๆ ด้วยซ้ำ ชาวต่างประเทศเคยแสดงความตื่นตาตื่นใจ เมื่อไปเยือนตลาดผลไม้ของไทย และประหลาดใจที่ได้เห็นกล้วยขนาดสองนิ้วอยู่เคียงข้างกล้วยขนาดยาวเกือบสองฟุต เขาทำท่าเหมือนไม่เชื่อเมื่อได้รับคำอธิบายว่า เจ้าผลไม้ที่มีหนามแหลมรอบนั้นมีรสที่แสนจะโอชะ หรือลูกไม้สีแดงขนเขียวรุงรังมีเนื้อแสนจะหวาน

กรอบ ต่อเมื่อได้ลองลิ้มรสก็พากันติดใจ บางคนรับประทานเสียจนไม่สบายก็มี เข้าสูภษิตที่ว่า น้อย ๆ
พอมีประโยชน์ มากนักเป็นโทษทีเดียว

PART IV (30 marks) COMPOSITION

Today we live in a world of great confusion where it is often difficult to decide what is good and what is bad.

From this confusion, each of us chooses the kind of life he wants to live, the kinds of friends he wants to associate with, the kinds of things he will do and the kinds of things he will not do.

In making such choices each person has certain standards or values by which he judges. With this in mind, write a well-organized composition approximately two pages in length, on the following topic :

The Standards Thai University Students Use for Judging People and Their Actions.

ทางของคนโง่นั้นถูกต้องในสายตาของเขาเอง แต่นักปราชญ์ย่อมฟังคำแนะนำ

สุภษิต ๑๒ : ๑๕